

گزارش نهایی طرح تحقیقاتی

گزارش تحلیل داده‌های مربوط به پاسخگویی نظام سلامت در منابع
انسانی بخش سلامت در گزارش دیده‌بانی عدالت در سلامت جمهوری
اسلامی ایران

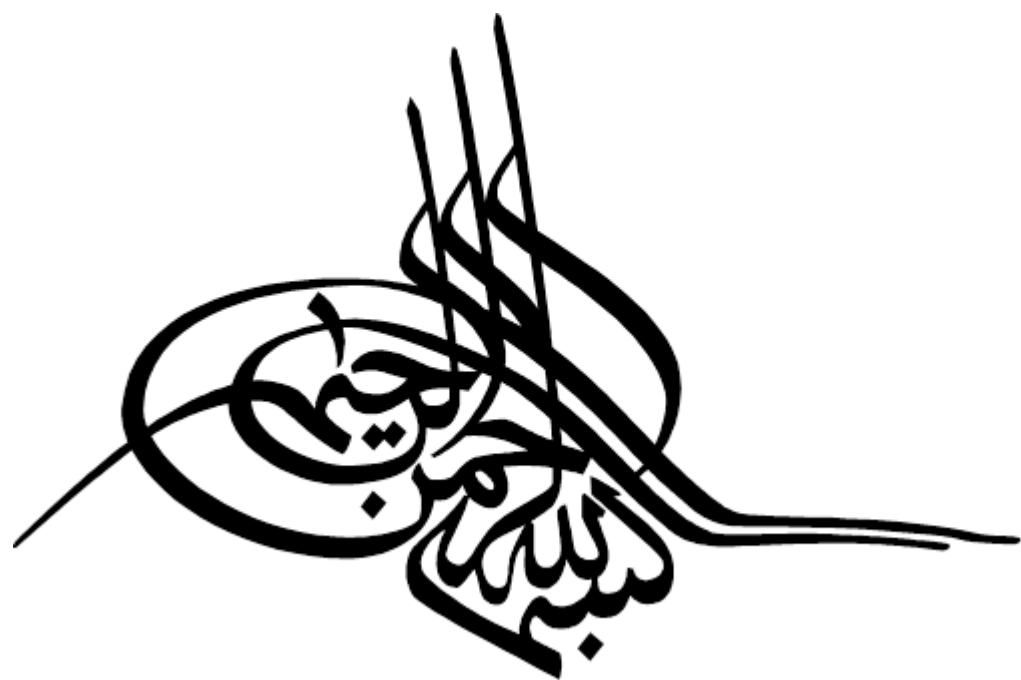
مجریان طرح

غلامحسین صالحی زلانی

الهام احسانی چیمه

موسسه ملی تحقیقات سلامت

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
فصل اول - مقدمه	۷
اهداف طرح	۸
فصل دوم - زمینه های نظری پژوهش و مروری بر مطالعات انجام شده	۹
فصل سوم - روش پژوهش	۱۳
فصل چهارم - یافته های پژوهش	۱۹
فصل پنجم - بحث، تحلیل یافته ها، نتیجه گیری، پیشنهادات	۷۱

فصل اول – مقدمه

نابرابری در سلامت به صورت تفاوت در میزان بروز یا شیوع مشکلات بهداشتی بین افراد جمعیت در موقعیت اقتصادی اجتماعی پایین تر و بالاتر تعریف می‌شود. نشان داده شده که کشورهای فقیر پیامدهای بهداشتی نامناسب تری نسبت به کشورهای مرفه تر دارند و علاوه بر آن در هر کشور نیز سطوح اقتصادی اجتماعی پایین تر نسبت به سطوح مرفه تر بیشتر از بار بیماری در رنج هستند. بین نابرابری و بی عدالتی تفاوت وجود دارد و ارزیابی این امر که چه میزان از نابرابری های موجود در سلامت بی عدالتی محسوب می‌شوند به آگاهی در مورد علل این نابرابری ها و منصفانه بودن یا نبودن آنها است. اندازه گیری نابرابری های اقتصادی اجتماعی در سلامت سابقه ای طولانی دارد با این حال در کشور ما تاکنون گزارش جامعی در این زمینه تدوین نشده است.

از طرفی نیروی انسانی از اساسی ترین بخش خدمات مراقبت های بهداشتی درمانی است و در حقیقت هدف مدیریت منابع انسانی بخش سلامت فراهم آوردن تعداد صحیح منابع انسانی، با مهارت های مورد نیاز، در مکان های درست، در زمان مورد نیاز، با انجام کار صحیح، با هزینه به اندازه و خروجی درست می باشد. مکان های درست، در زمان مورد نیاز، با انجام کار صحیح، با هزینه به اندازه و خروجی درست می باشد. در کشورهای در حال توسعه، یکی از اساسی ترین عناصر برای اجرای سیاست های سلامت و تحولات نظام های سلامت، کمبود نیروی انسانی ارائه دهنده خدمات سلامت می باشد.

در بحث نیروی انسانی، همواره مسئله موجود عدم تعادل و توازن است. عدم تعادل در نیروی انسانی بهداشتی پدیده ای ناخوشایند و پیچیده است که می تواند از نظر تعداد، از لحاظ کیفیت و از نقطه نظر توزیع به طور نامتعادل انجام گیرد از آنجایی که نیروی انسانی در زمره مهم ترین منابع در بخش سلامت می باشد، کمبود نیروی متخصص در این بخش می تواند سبب کاهش سطح بهداشت و درمان در نقاط مختلف کشور و افزایش محرومیت شود در حالی که افزایش نیروها می تواند تمایل به افزایش تقاضا برای خدمات درمانی را ایجاد نماید که در درازمدت این تقاضای اضافی باعث افزایش هزینه ها می گردد از این رو طبیعی است که کمبودها و مزادها در تربیت و توزیع کادر بهداشتی نقش تأثیرگذاری بر هزینه ها و کیفیت ارائه خدمات به بیماران دارد. برای مثال در بیشتر کشورهای در حال توسعه، نیروی انسانی سلامت در شهرهای بزرگ متمرکز شده اند و این در حالی است که در مناطق روستایی ۲۳ تا ۳۸ درصد از پزشکان و پرستاران کشور را دارا هستند. در کشورهای توسعه یافته نیز با همین مشکل مواجه هستند و نابرابری های سلامت در آنها بسیار است.

با توجه به نقش منابع انسانی در ارائه خدمات سلامت، یکی از مهم ترین این نابرابری ها در بخش سلامت نابرابری در نیروی انسانی این بخش می باشد. هدف از طرح حاضر تدوین گزارشی جامع از وضعیت شاخص های مرتبط با پاسخگویی سلامت در زمینه نیروی انسانی بخش سلامت در کشور بر اساس شاخص های مرتبط با عدالت خواهد بود که و این گزارش به تدوین گزارشی از وضعیت منابع انسانی بخش سلامت به تفکیک استان ها و شهرستان های کشور؛ جنسیت و سطح تحصیلات و بررسی برابری در دسترسی به این نیروها به نسبت جمعیت می باشد.

اهداف طرح

هدف اصلی پژوهش حاصل تدوین گزارش تحلیل داده‌های مربوط به پاسخگویی نظام سلامت در منابع انسانی بخش سلامت در گزارش دیده‌بانی عدالت در سلامت جمهوری اسلامی ایران بوده که در قالب بخش‌های زیر جمع‌آوری و توصیف خواهند شد:

- ترسیم وضعیت نیروی انسانی بخش سلامت به تفکیک استان در سال ۱۳۹۴
- ترسیم وضعیت نیروی انسانی بخش سلامت به تفکیک جنسیت در سال ۱۳۹۴
- ترسیم وضعیت نیروی انسانی بخش سلامت به تفکیک گروه‌های شغلی (منتخب) در سال ۱۳۹۴
- ترسیم وضعیت موجود تعداد پایگاه‌های اورژانس به تفکیک استان در سال ۱۳۹۴
- ترسیم وضعیت تعداد آمبولانس به تفکیک استان در سال ۱۳۹۴
- ترسیم وضعیت تعداد تسهیلات بهداشتی به تفکیک استان در سال ۱۳۹۴
- شناسایی نسبت نیروی انسانی بخش سلامت به جمعیت در هر استان در سال ۱۳۹۴
- شناسایی نسبت نیروی انسانی بخش درمان به تخت در هر استان در سال ۱۳۹۴
- شناسایی نسبت تعداد پایگاه اورژانس به جمعیت در هر استان در سال ۱۳۹۴
- شناسایی تعداد آمبولانس به جمعیت در هر استان در سال ۱۳۹۴
- شناسایی تعداد تسهیلات بهداشتی به جمعیت در هر استان در سال ۱۳۹۴

فصل دوم - زمینه‌های نظری پژوهش و مروری بر مطالعات انجام شده

در مطالعه‌ای که توسط طاعتی و همکاران در سال ۱۳۸۹ با عنوان ارزیابی شاخص توزیع پزشکان متخصص در بیمارستان‌های دولتی ایران صورت گرفت، نتایج یافته‌ها حاکی از آن بوده که در نتیجه همبستگی بالایی میان تعداد پزشک متخصص به تفکیک رشته و هر ۱۰۰۰۰۰ نفر جمعیت در بیمارستان‌های دولتی کشور وجود داشت که کاهش میزان انحراف معیارها، بیانگر همگن‌تر شدن پراکندگی متخصصین نسبت به ۵ سال گذشته بوده است.

نصیری پور و همکاران (۱۳۹۱) در مقاله خود با عنوان "دو شغله بودن بخش سلامت: چالشی فراروی نظام سلامت" از عوامل مؤثر بر دو شغله بودن پزشکان را درآمد و نظام پرداخت به پزشکان دانسته‌اند و ضعف در این نظام را در کشور از علل اصلی مهاجرت آن‌ها قلمداد نموده‌اند.

مبارکی و همکاران (۱۳۹۱) در مطالعه خود با عنوان "مطالعه نابرابری در توزیع مجوزهای استخدامی در طول برنامه چهارم توسعه" به این نتیجه دست یافتند که این مجوزها در طی این سال‌ها به نسبت جمعیت نسبتاً به‌طور عادلانه توزیع گردیده‌اند اما به‌منظور توزیع عادلانه‌تر می‌توان باز توزیع نیز انجام داد. معمارزاده طهران و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهش خود با عنوان "طراحی مدل جبران خدمت پزشکان متخصص شاغل در بیمارستان‌های دولتی شهر تهران" ضمن بررسی عوامل نارضایتی و تغییرات مکانی پزشکان، با بهره‌گیری از تکنیک تحلیل عاملی به این نتیجه دست یافتند که نظام جبران خدمت پزشکان متخصص از جمله عوامل اصلی است که منجر به تغییر محل ارائه خدمت پزشکان می‌شود و این نظام مشتمل بر ۴ بعد اصلی سازمانی، اجتماعی، مدیریتی و روان‌شناختی است و با رعایت این ۴ بعد می‌توان به نگهداشت پزشکان متخصص امیدوار بود.

فرزدی و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهشی با عنوان "تعداد پزشک عمومی در کشور امکان اجرای طرح پزشک خانواده از بعد نیروی انسانی" برای برآورد تعداد پزشک عمومی موجود با استفاده از مدل جمعیتی مارکوف به این نتیجه رسیدند که ادامه اجرای طرح پزشک خانواده به بازنگری جمعیت تحت پوشش پزشک خانواده، شناسایی و رفع موانع اجرایی جذب و نگهداشت پزشکان نیاز دارد و این موارد از اولویت بیشتری نسبت به تربیت و تأمین نیرو، برخوردار است.

هادیان و نادری (۱۳۸۶) در پژوهش خود با عنوان "بررسی عوامل مؤثر بر تقاضای پزشک عمومی و پیش‌بینی تعداد پزشک عمومی تا سال ۱۳۹۰" با استفاده از روش‌ها و الگوهای اقتصادی و ریاضی تعداد ۹۰۱۱ پزشک برای سال ۱۳۹۰ را برآورده نموده بودند.

ایزابیل و پائولا (۲۰۱۰) در پژوهش خود با عنوان "توزیع جغرافیایی پزشکان در پرتغال" دریافتند که در طی سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۷ با وجود کم بودن اثرات افزایشی تعداد پزشکان و بنابراین افزایش بالقوه رقابت در توزیع جغرافیایی پزشکان، شواهدی دال بر نیروهای رقابتی که بر اقامت پزشکان تأثیر می‌گذاشت، وجود دارد. توزیع جغرافیایی نامناسب در انباشتگی پزشکان وجود داشته و همچنان ارتباط بسیار زیاد با توزیع نابرابر جغرافیای درآمد داشته است.

نیشیورا و همکاران (۲۰۰۴) در پژوهشی با عنوان "نابرابری سلامت در تایلند توزیع جغرافیایی ارائه‌کنندگان پزشکی در استان‌های تایلند" با استفاده از منحنی لورنز و ضریب جینی به این نتیجه دست یافتند که توزیع نامناسبی در پرسنل پزشکی مخصوصاً پزشکان وجود داشت. پزشکان، پرستاران و تخت‌های بستری به ترتیب تقریباً ۶/۳۹٪، ۸/۲۵٪، ۶/۲۰٪ در کلان‌شهر بانکوک متمرکز بودند. مطالعه کیوکو و همکاران (۲۰۰۹) با عنوان "کمبود متخصص اطفال در مناطق روستایی ژاپن" نشان داد که بیشتر نابرابری در توزیع پزشکان متخصص اطفال در مناطق روستایی ژاپن بین سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۴ اتفاق افتاده است.

ناسباوم (۲۰۰۹) در مطالعه‌ای تحت عنوان "بازنشسته شدن پزشکان و کمبودها" بیان می‌دارد که مقدار قابل توجهی از بحث‌های کنونی در رابطه با پیش‌بینی کمبود پزشکان در آینده بخصوص در زمینه مراقبت‌های بهداشتی اولیه بوده است. در این پژوهش پیشنهاد شده است که بخشی از راه‌حل تأمین کمبود پزشکان، تلاش برای استخدام کردن پزشکان جدید و همچنین حفظ پزشکان حاضر به‌جای بازنشسته کردن و کوتاه کردن مدت خدمت آنان باشد.

ریکتس و راندولف (۲۰۰۷) در پژوهشی با عنوان "توزیع پزشکان در شهرها و روستاها" به این نتیجه رسیدند که انتقال از شهرها به سمت روستاها کمتر اتفاق افتاده که نشان‌دهنده توزیع جغرافیایی پزشکان در پاسخ به فشار اقتصادی است.

میستر تا (۲۰۰۷) در مطالعه‌ای تحت عنوان "اثرات متمایز فاکتورهای اقتصادی بر روی توزیع پزشکان متخصص و خانواده در الینویس (آنالیز سطح کشوری)" خاطرنشان می‌سازد که کیفیت فاکتورهای زندگی نقش مهمی در مکان‌یابی و حفظ پزشک متخصص و خانواده دارد.

در مطالعه‌ای که توسط مسعود شهبابی در سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۰ با موضوع توزیع نیروی انسانی پزشک متخصص و پرستار برحسب جمعیت و رابطه آن با تعداد تخت در بیمارستان‌های دولتی در ایران صورت گرفت، یافته‌ها نشان داده که ضریب جینی از سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۰ برای پزشک متخصص به ترتیب برابر با ۰,۰۸۷۶، ۰,۰۹۵۱، ۰,۰۳۲۹، ۰,۰۹۰۹، ۰,۰۸۷۴، ۰,۰۵۲۰ و برای پرستار برابر با ۰,۰۰۹۴، ۰,۰۲۷۴، ۰,۰۰۰۲، ۰,۰۲۲۶، ۰,۰۰۰۷ و ۰,۰۴۰۲ بوده است و بین تعداد نیروی انسانی پزشک متخصص و پرستار با تعداد تخت فعال ارتباط معنادار مشاهده شد. ($p=0,001$) که یافته‌ها نشان‌دهنده این بوده است که توزیع عادلانه‌ی پزشکان متخصص، پرستار و تخت فعال در بیمارستان‌های دولتی ایران طبق ضریب جینی رعایت شده است.

مطالعه‌ای دیگر که توسط صادقی فر و همکاران در سال ۱۳۸۷ با موضوع بررسی وضعیت نیروی انسانی موردنیاز بیمارستان‌های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی ایلام مطابق با ضوابط و استانداردهای پرسنلی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صورت گرفت این نتیجه حاصل گردید که به‌طور کلی بیمارستان‌های مورد مطالعه با کمبود نیروی انسانی مواجه بوده ولی توزیع نیروی انسانی موجود وضعیت مناسبی داشته است.

در مطالعه‌ای که توسط ماتسوموتو در سال ۲۰۱۰ با عنوان توزیع جغرافیایی پزشکان مراقبت‌های اولیه در ژاپن و بریتانیا با استفاده از ضریب جینی صورت گرفت. ضریب جینی در پزشکان مراقبت‌های اولیه در برابر جمعیت در ژاپن (۰,۱۷۵۵) بود که بیش از دو برابر ضریب جینی بریتانیا (۰,۰۸۳۷) را نشان‌دهنده یک توزیع با نابرابری کمتر در ژاپن است.

شین و همکاران (۲۰۰۹) در بررسی خود با عنوان توزیع جغرافیایی پزشکان در ژاپن به این نتیجه رسید که توزیع پزشکان بیمارستانی بر مبنای ضریب جینی در طول سال‌های ۱۹۹۶ الی ۲۰۰۶ عادلانه نبوده است.

هیروشی و همکاران (۲۰۰۴) در پژوهشی با عنوان نابرابری سلامت در تایلند توزیع جغرافیایی ارائه‌کنندگان پزشکی در استان‌های تایلند با استفاده از منحنی لورنز و ضریب جینی به این نتیجه دست یافتند که توزیع نامناسبی در پرسنل پزشکی مخصوصاً پزشکان وجود داشت. پزشکان، پرستاران و تخت‌های بستری به ترتیب تقریباً ۳۹,۶٪، ۲۵,۸٪، ۲۰,۶٪ در کلان‌شهر بانکوک متمرکز بودند.

فصل سوم - روش پژوهش

مطالعه حاضر از نوع توصیفی گذشته‌نگر می‌باشد و از لحاظ نتیجه کاربردی است و در واقع مطالعه ثانویه‌ای از بانک‌های اطلاعاتی موجود در کشور و تلفیق این بانک‌هاست. این پژوهش در دو مرحله اصلی و به شرح زیر انجام پذیرفت است:

مرحله اول: استخراج، گردآوری و پاک‌سازی داده‌ها: گزارش آخرین وضعیت موجود در کشور در سال ۱۳۹۴ از تحلیل داده‌های ثانویه از بانک‌های اطلاعاتی منابع انسانی وزارت بهداشت، سامانه آواب، بانک اطلاعات نظام پزشکی و بانک اطلاعات سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۹۰، بانک آموزش مداوم جامعه پزشکی، بانک اطلاعاتی پزشک خانواده، بانک اطلاعاتی تمدید پروانه مطب، بانک اطلاعاتی رزیدنت‌ها، بانک اطلاعات معاونت بهداشت وزارت بهداشت، بانک اطلاعات مرکز اورژانس و حوادث فوریت‌های پزشکی کشور استخراج گردیده است.

۱. مراحل پاک‌سازی و استخراج داده‌های بانک اطلاعات منابع انسانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:

۲. پاک‌سازی، اصلاح و تکمیل بانک اطلاعات منابع انسانی وزارت بهداشت در فیله‌های جنسیت، رشته شغلی، مقطع تحصیلی و استان محل خدمت

۳. استخراج گزارش‌های مرتبط بر اساس گروه‌های شغلی مدنظر، جنسیت، مقطع تحصیلی و استان محل خدمت

لازم به ذکر است که این بانک حاوی اطلاعات نیروی انسانی دانشگاه‌های علوم پزشکی، سازمان انتقال خون کشور، انستیتو پاستور ایران، سازمان غذا و دارو و مرکز اورژانس تهران می‌باشد.

۱. مراحل پاک‌سازی و استخراج داده‌های بانک اطلاعات سازمان نظام پزشکی کشور:

- حذف رکوردهای تکراری این بانک و همچنین حذف پزشکان فوت شده و اعلام شده به سازمان نظام پزشکی

- تشکیل گروه متخصصین منابع انسانی سلامت و تعیین سنی به‌عنوان از کارافتادگی پزشکان و حذف افراد بزرگ‌تر از سن توافق شده

- تطبیق داده‌های موجود با داده‌های بانک‌های اطلاعاتی آموزش مداوم، تمدید پروانه مطب، فارغ‌التحصیلان سه‌ساله اخیر و رزیدنت‌ها، بانک اطلاعات منابع انسانی وزارت بهداشت، بخش پزشکان سامانه قاصدک و بانک اطلاعات پزشکان خانواده به‌صورت رکورد به رکورد (شماره نظام، کد ملی، نام و نام خانوادگی، شماره شناسنامه و رشته تخصصی و استان محل خدمت) و استخراج اشتراکات به‌عنوان بانک اطلاعاتی نهایی

۲. پاک‌سازی، تکمیل و اصلاح بانک نهایی بر اساس استان، تخصص و مدرک تحصیلی

- مراحل استخراج داده‌های بانک اطلاعات جمعیتی کشور:

استفاده از بانک اطلاعات نفوس مسکن سال ۱۳۹۰ به‌عنوان بانک اطلاعات مینا و محاسبه جمعیت سال ۱۳۹۴ بر مبنای ۱,۲۹ رشد جمعیت سالیانه هر استان

۳. مراحل استخراج داده‌های بانک اطلاعات مرکز حوادث و فوریت‌های پزشکی کشور

که توزیع پایگاه‌های اورژانس و آمبولانس‌های به تفکیک هر استان از اطلاعات این بانک استخراج گردید.

- بانک اطلاعات معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که توزیع پایگاه‌ها و مراکز بهداشت به تفکیک هر استان از اطلاعات این بانک استخراج گردید.
- بانک اطلاعات سامانه آواب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که توزیع تخت‌های بیمارستانی به تفکیک هر استان از اطلاعات این بانک استخراج گردید به‌طور کلی می‌توان گفت که بانک‌های اطلاعاتی بر اساس جدول زیر در گزارش حاضر مورد استفاده و تحلیل قرار گرفته‌اند:

بانک‌های اطلاعاتی تحلیل‌شده در خصوص منابع انسانی بخش سلامت

بانک‌های اطلاعاتی	منابع کنترل داده	موارد شمول داده
بانک اطلاعات منابع انسانی وزارت بهداشت	کنترل اطلاعات تحلیل‌شده با بانک اطلاعات آواب و بانک اطلاعات مرکز حوادث و فوریت‌های کشور	تفکیک داده نیروهای شاغل در مجموعه وزارت بهداشت مشتمل بر داده‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی، سازمان انتقال خون، سازمان غذا و دارو، انستیتو پاستور و مرکز اورژانس تهران و سازمان‌های تابعه بر اساس جنسیت، مقطع تحصیلی و گروه شغلی و استان
بانک سازمان نظام پزشکی کشور	تطبیق داده‌های موجود با داده‌های بانک‌های اطلاعاتی آموزش مداوم، تمدید پروانه مطب و رزیدنت‌ها، فارغ‌التحصیلان سه‌ساله اخیر، بانک اطلاعات منابع انسانی وزارت بهداشت، بخش پزشکان سامانه قاصدک و بانک اطلاعات پزشکان خانواده به‌صورت رکورد به رکورد (شماره نظام، کد ملی، نام و نام خانوادگی، استان، شماره شناسنامه و رشته تخصصی) و استخراج اشتراکات به‌عنوان بانک اطلاعاتی نهایی	تفکیک داده‌های گروه پزشکی بر اساس جنسیت، گروه رشته پزشکی و مقطع تحصیلی و استان
بانک سامانه آواب	کنترل اطلاعات تحلیل‌شده شاغلین در وزارت بهداشت با بانک اطلاعات منابع انسانی و نیروهای شاغل در بیمارستان‌های سایر بخش‌ها با مقایسه نسبت نیرو به تخت و اخذ آمار مجدد از بیمارستان‌های دارای اطلاعات ناقص	اطلاعات نیروهای شاغل در بیمارستان‌های سایر بخش‌ها به تفکیک گروه‌های شغلی و استان اطلاعات تخت‌های بیمارستان‌های کشور
بانک اطلاعات جمعیت کشور	استفاده از بانک اطلاعات نفوس مسکن سال ۱۳۹۰ به‌عنوان بانک اطلاعات مبنا و محاسبه جمعیت سال ۱۳۹۴ بر مبنای ۱,۲۹ رشد جمعیت سالیانه هر استان	جمعیت هر یک از استان‌های کشور

منابع کنترل داده	موارد شمول داده	بانک‌های اطلاعاتی
	اطلاعات تسهیلات بهداشتی و درمانی کشور	بانک اطلاعات معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
	اطلاعات آمبولانس و پایگاه‌های اورژانس کشور	بانک اطلاعات مرکز حوادث و فوریت‌های کشور

روش کار در این مرحله به این صورت بود که ابتدا گروه‌های شغلی بر اساس شاخص‌های نیروی انسانی بخش سلامت رایج در کشور و در سطح بین‌الملل و موردقبول سازمان جهانی بهداشت و همچنین با کسب نظر کارفرما تعیین شدند بدین ترتیب می‌توان گفت که گروه‌های مشخص شده به شرح زیر بوده‌اند:

۱. بهورز
۲. فوریت‌های پزشکی
۳. پزشک عمومی
۴. پزشک متخصص
۵. پزشک فوق تخصص
۶. دندان‌پزشک
۷. داروساز
۸. پرستار
۹. کاردان و کارشناس اتاق عمل
۱۰. کاردان و کارشناس هوشبری
۱۱. کاردان و کارشناس بهداشت محیط
۱۲. کاردان و کارشناس بهداشت خانواده
۱۳. کاردان و کارشناس مبارزه با بیماری‌ها
۱۴. کاردان و کارشناس بهداشت حرفه‌ای
۱۵. ماما

سپس بر اساس گروه‌های شغلی مشخص شده، رشته‌های شغلی شاغل در وزارت بهداشت در گروه‌های مدنظر طبقه‌بندی گردید و سپس بانک اطلاعاتی نیروهای وزارت بهداشت به تفکیک گروه‌های شغلی مورد انتظار و استان تفکیک و پاک‌سازی شد. بدین صورت اطلاعات مربوط به شاغلین نظام سلامتی که منحصراً در مجموعه وزارت بهداشت در حال ارائه خدمت می‌باشند نظیر بهورز، نیروی فوریت‌های پزشکی و گروه‌های مختلف بهداشت مشخص گردید. برای شناسایی سایر نیروهای غیرپزشک شاغل در نظام سلامت تصمیم بر آن شد که بانک اطلاعات منابع انسانی وزارت بهداشت با سایر بانک‌ها تلفیق گردد و جامع‌ترین بانک اطلاعاتی، سامانه آواب انتخاب گردید. در فاز دوم طرح بانک اطلاعات سامانه آواب بر اساس گروه‌بندی‌های مشخص شده در بخش تفکیک نیروهای وزارت، برای بیمارستان‌های بخش خصوصی و وابسته به سایر سازمان‌ها تحلیل خواهد شد و از آنجا که اطلاعات نیروهای شاغل در بیمارستان‌های خصوصی و یا بیمارستان‌های وابسته به سایر سازمان‌ها در برخی از بیمارستان‌ها کامل نبود، بر اساس گروه‌های شغلی برای هر بیمارستان خصوصی و یا بیمارستان‌های وابسته به سایر سازمان‌ها استعلام مجدد از بیمارستان‌های دارای استعلام ناقص انجام شد و پس از طی زمان نسبتاً طولانی این اطلاعات کامل گردید. بدین ترتیب وضعیت همه گروه‌های شغلی به‌غیراز پزشک در

مجموعه وزارت بهداشت و بیمارستان های خصوصی و وابسته سایر سازمان ها مشخص گردیدند که وضعیت آن ها با توجه به اهداف اختصاصی طرح مشخص شد. از سوی دیگر در مورد پزشکان در فاز اول اجرای طرح بانک اطلاعات سازمان نظام پزشکی کشور پاک سازی شد بدین صورت که ابتدا پس از حذف رکوردهای تکراری و رکوردهای پزشکان فوتی، با تشکیل گروه متخصصین منابع انسانی سلامت، سنی به عنوان از کارافتادگی پزشکان شناسایی شد و افراد بزرگ تر از سن توافق شده به عنوان پزشکان غیرفعال شناسایی شدند. سپس داده های موجود با داده های آموزش مداوم، کسب مجوز و تمدید پروانه مطب، فارغ التحصیلان و ساله اخیر و رزیدنت ها، بانک اطلاعات منابع انسانی وزارت بهداشت، بخش پزشکان سامانه قاصدک و بانک اطلاعات پزشکان خانواده تطابق داده شد و داده های نهایی استخراج شدند و بر اساس استان های کشور تفکیک گردیدند. بانک اطلاعات مورد استفاده برای جمعیت کشور، بانک اطلاعات نفوس مسکن سال ۱۳۹۰ می باشد که بر آن اساس جمعیت در هر استان و شهرستان محاسبه شده و بر مبنای رشد جمعیت ۱,۲۹ سالانه برای همه شهرستان ها رشد داده شد. همچنین بانک اطلاعات مورد استفاده برای تعداد تخت بانک اطلاعات تعداد تخت سامانه آواب و بانک اطلاعات مورد استفاده برای پایگاه ها و آمبولانس ها بانک اطلاعاتی مرکز حوادث و فوریت های پزشکی کشور و بانک اطلاعات تسهیلات بهداشتی، بانک اطلاعات معاونت بهداشت وزارت بهداشت بوده است. لازم به ذکر است که محدودیت های بانک های اطلاعاتی در زمینه منابع انسانی بخش سلامت عبارت است از:

- نبود نظام جامع اطلاعات بخش سلامت کشور
- یکسان نبودن کدینگ و اقلام اطلاعاتی در بانک های اطلاعاتی مورد استفاده
- نبود اطلاعات نیروی انسانی شاغل در بخش خصوصی بخصوص در بخش کلینیک ها و پاراکلینیک ها
- ضعف و نقصان بسیار زیاد در داده های بخش خصوصی
- پاک و به روز نبودن بانک اطلاعات سازمان نظام پزشکی

مرحله دوم: تحلیل اطلاعات: در این مرحله با توجه اطلاعات گردآوری شده از بانک های اطلاعاتی در مرحله قبل در گام نخست نسبت دسترسی جمعیت هر یک از استان های کشور به نیروی بخش سلامت (در گروه های مختلف شغلی) و همچنین نسبت نیروی انسانی بخش درمان به تخت به عنوان شاخص های دسترسی به نیروی انسانی بخش سلامت تعیین گردید. لازم به ذکر است که دو نسبت یاد شده در پژوهش حاضر به عنوان شاخص های دسترسی به منابع انسانی بخش سلامت تلقی گردیده اند. روش محاسبه این نسبت ها به شرح زیر می باشد:

- نسبت دسترسی جمعیت به نیروی انسانی بخش سلامت = (تعداد نیروی انسانی بخش سلامت در استان / شهرستان در یک سال / جمعیت استان / شهرستان در همان سال) * ۱۰۰۰
- نسبت نیروی انسانی بخش درمان به تخت = (تعداد نیروی انسانی بخش درمان در یک سال / تعداد تخت استان در همان سال)

در خصوص سایر منابع نظیر پایگاه‌های اورژانس، آمبولانس و تسهیلات بهداشتی نیز از نسبت هر یک از این تسهیلات نسبت به هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت به‌عنوان شاخص‌های پاسخگویی در نظام سلامت در نظر گرفته شده‌اند.

به‌طور کلی در خصوص اهداف طرح ارائه‌شده در پروپوزال و همچنین روش کار و گزارش حاضر مواردی لازم به توضیح می‌باشد:

۱. از آنجاکه طرح حاضر بخشی از طرح‌های چندگانه عدالت در نظام سلامت می‌باشد و از سوی دیگر داده‌های مرتبط با منابع انسانی بخش سلامت در سطح شهرستان بسیار غیر معتبر و حاوی داده‌های گم‌شده بود (نقصان در نظام اطلاعاتی بخش سلامت کشور)، پس از استخراج داده‌های مرتبط با دو گروه شغلی در جلسه مرتبط با پایش گزارش‌های عدالت در سلامت با حضور نمایندگان کارفرما تصمیم بر آن شد که کلیه گزارش‌های مرتبط با این طرح‌ها تا سطح استان تفکیک گردد که تمامی طرح‌ها با یکدیگر همخوانی داشته باشند؛ بنابراین گزارش حاضر تا سطح استان ارائه گردید که بدیهی است به علت این سطح تفکیک ارزیابی نابرابری میان ۳۱ استان کشور بررسی می‌شد که مطالعه نابرابری با شاخص‌های نسبت به جمعیت و نسبت به تخت به‌سادگی قابل‌نمایش بود و استفاده از ضریب جینی برای ۳۱ استان منطقی به نظر نمی‌رسید. علاوه بر آن به علت اینکه نتایج طرح حاضر می‌بایست تا حدود زیادی با سایر طرح‌های این مجموعه هماهنگی داشته باشد و طبق نظر کارفرما مقرر گردید که نتایج آخر هر یک از طرح‌های عدالت پس از کارگاه آموزشی برگزارشده، یکسان‌سازی شده و گزارش یکپارچه‌ای استخراج گردد که متأسفانه هنوز این کارگاه برگزار نشده است.

۲. در خصوص اطلاعات نیروهای بخش خصوصی و سایر بخش‌ها، لازم به ذکر است که اطلاعات تمامی نیروهای شاغل در بیمارستان‌های کشور (در کلیه بخش‌ها)، لحاظ گردیده است. از سوی دیگر اطلاعات گروه پزشکی نیز اطلاعات پزشکان کلیه بخش‌های کشور است و جنبه نقص این داده صرفاً اطلاعات کلینیک‌ها و پاراکلینیک‌های خصوصی سایر گروه‌های بهداشتی درمانی (غیر از پزشکی و بیمارستانی) است که در کشور هیچ نظام ثبتی برای این گروه از افراد موجود نمی‌باشد و ضعف در وجود این اطلاعات به‌تفصیل در پروپوزال نیز عنوان شده بود و ذکر شده بود که این محدودیت وجود دارد.

در مورد اضافه شدن مواردی که جزء طرح نبوده‌اند نیز با توجه تدوین گزارش کلان عدالت در نظام سلامت کشور (مجموعه طرح‌ها) و با توجه به سوابق مجریان طرح، در جلسات برگزارشده با حضور کارفرما مقرر شد که هرگونه اطلاعاتی که به‌نوعی در خصوص تسهیلات بهداشتی و درمانی در کشور قابل‌دسترسی است در گزارش آورده شود که گزارش کشوری به‌صورت جامع‌تری ارائه گردد که اطلاعات موجود و در دسترس مجریان در گزارش ذکر گردید.

فصل چهارم – یافته های پژوهش

الف: وضعیت گروه های مختلف شغلی به تفکیک جنسیت و استان و نسبت نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر

جمعیت:

بهورز*

نام استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نیرو به جمعیت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۱۰۳۱	۴۰۶	۱۴۳۷	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۳۶۷
آذربایجان غربی	۱۱۱۱	۶۶۳	۱۷۷۴	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۵۴۷
اردبیل	۵۹۹	۳۱۴	۹۱۳	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۶۹۵
اصفهان	۹۹۴	۳۰۳	۱۲۹۷	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۲۵۳
البرز	۱۱۸	۶۲	۱۸۰	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۰۷۱
ایلام	۲۲۲	۱۲۷	۳۴۹	۵۸۶,۹۳۳	۰,۵۹۵
بوشهر	۳۳۳	۱۶۴	۴۹۷	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۴۵۷
تهران	۳۵۷	۱۵۶	۵۱۳	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۰,۰۴۰
چهارمحال و بختیاری	۴۴۰	۱۹۳	۶۳۳	۹۴۲,۳۶۰	۰,۶۷۲
خراسان جنوبی	۳۲۶	۱۹۸	۵۲۴	۶۹۷,۳۸۸	۰,۷۵۱
خراسان رضوی	۱۵۷۷	۶۴۰	۲۲۱۷	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۳۵۱
خراسان شمالی	۴۵۱	۱۸۴	۶۳۵	۹۱۳,۳۷۶	۰,۶۹۵
خوزستان	۱۰۸۱	۷۷۷	۱۸۵۸	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۳۹۰
زنجان	۴۷۴	۲۳۵	۷۰۹	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۶۶۳
سمنان	۱۵۶	۷۶	۲۳۲	۶۶۴,۴۲۵	۰,۳۴۹
سیستان و بلوچستان	۸۴۱	۱۰۵۱	۱۸۹۲	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۷۰۹
فارس	۱۳۹۲	۵۶۸	۱۹۶۰	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۴۰۵
قزوین	۳۵۸	۱۹۲	۵۵۰	۱,۲۶۴,۷۷۶	۰,۴۳۵
قم	۶۴	۲۵	۸۹	۱,۲۱۲,۲۵۸	۰,۰۷۳
کردستان	۶۴۴	۵۲۲	۱۱۶۶	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۷۴۲
کرمان	۱۰۵۴	۶۴۹	۱۷۰۳	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۵۵۰
کرمانشاه	۶۱۸	۵۷۸	۱۱۹۶	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۵۸۴
کهگیلویه و بویراحمد	۳۶۶	۳۰۲	۶۶۸	۶۹۳,۲۷۸	۰,۹۶۴
گلستان	۸۵۲	۴۶۴	۱۳۱۶	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۷۰۴
گیلان	۱۱۲۴	۷۴۷	۱۸۷۱	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۷۱۶
لرستان	۶۷۵	۴۴۷	۱۱۲۲	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۶۰۸
مازندران	۱۴۴۶	۸۲۸	۲۲۸۴	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۷۰۶

نام استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نیرو به جمعیت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
مرکزی	۵۲۹	۲۷۰	۷۹۹	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۵۳۷
هرمزگان	۶۹۲	۷۷۵	۱۴۶۷	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۸۸۳
همدان	۷۱۷	۳۹۰	۱۱۰۷	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۵۹۸
یزد	۱۹۴	۱۱۴	۳۰۸	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۲۷۲
جمع کل / میانگین	۲۰,۸۳۶	۱۲۴۳۰	۳۳۲۶۶	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۵۲۸

* این گروه از مشاغل صرفاً در بخش دولتی مشغول به کار هستند

وضعیت مقاطع تحصیلی به‌په‌ورز

نام استان	جمع کل	نسبت دیپلم	نسبت زیر دیپلم	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی
آذربایجان شرقی	۱۴۳۷	۷۶,۰۶۱	۲۱,۷۱۲	۲,۱۵۷	۰,۰۷۰
آذربایجان غربی	۱۷۷۴	۶۶,۱۲۲	۳۲,۶۹۴	۱,۱۸۴	۰,۰۰۰
اردبیل	۹۱۳	۷۹,۱۸۹	۱۸,۰۷۲	۲,۷۳۸	۰,۰۰۰
اصفهان	۱۲۹۷	۴۸,۳۴۲	۳۳,۶۱۶	۱۷,۹۶۵	۰,۰۷۷
البرز	۱۸۰	۷۸,۸۸۹	۱۹,۴۴۴	۱,۶۶۷	۰,۰۰۰
ایلام	۳۴۹	۶۶,۷۶۲	۲۳,۷۸۲	۹,۱۶۹	۰,۲۸۷
بوشهر	۴۹۷	۶۵,۳۹۲	۲۹,۷۷۹	۴,۸۲۹	۰,۰۰۰
تهران	۵۱۳	۶۵,۸۸۷	۳۰,۰۱۹	۳,۳۱۴	۰,۷۸۰
چهارمحال و بختیاری	۶۳۳	۴۷,۵۵۱	۴۸,۴۹۹	۳,۹۴۹	۰,۰۰۰
خراسان جنوبی	۵۲۴	۵۷,۶۳۴	۳۷,۴۰۵	۴,۹۶۲	۰,۰۰۰
خراسان رضوی	۲۲۱۷	۶۶,۰۳۵	۲۳,۹۰۶	۱۰,۰۵۹	۰,۰۰۰
خراسان شمالی	۶۳۵	۶۴,۷۲۴	۲۰,۹۴۵	۱۴,۰۱۶	۰,۳۱۵
خوزستان	۱۸۵۸	۶۸,۸۹۱	۲۸,۴۷۱	۲,۲۶۰	۰,۳۷۷
زنجان	۷۰۹	۶۱,۹۱۸	۳۷,۶۵۹	۰,۴۲۳	۰,۰۰۰
سمنان	۲۳۲	۶۲,۹۳۱	۳۲,۳۲۸	۴,۷۴۱	۰,۰۰۰
سیستان و بلوچستان	۱۸۹۲	۶۴,۵۸۸	۳۴,۷۲۵	۰,۶۸۷	۰,۰۰۰
فارس	۱۹۶۰	۵۴,۲۸۶	۳۸,۹۸۰	۶,۷۳۵	۰,۰۰۰

نسبت کارشناسی	نسبت کاردانی	نسبت زیر دیپلم	نسبت دیپلم	جمع کل	نام استان
۰,۰۰۰	۱,۲۷۳	۳۴,۰۰۰	۶۴,۷۲۷	۵۵۰	قزوین
۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۳۹,۳۲۶	۶۰,۶۷۴	۸۹	قم
۰,۰۰۰	۰,۳۸۰	۲۵,۰۰۰	۷۴,۶۲۰	۱۳۱۶	گلستان
۰,۰۵۳	۰,۳۲۱	۱۳,۶۲۹	۸۵,۹۹۷	۱۸۷۱	گیلان
۰,۰۰۰	۲,۶۷۴	۲۷,۸۹۷	۶۹,۴۳۰	۱۱۲۲	لرستان
۰,۰۰۰	۲,۲۳۳	۲۷,۳۶۴	۷۰,۴۰۳	۲۲۸۴	مازندران
۰,۰۰۰	۱,۵۰۲	۴۲,۶۷۸	۵۵,۸۲۰	۷۹۹	مرکزی
۰,۴۰۹	۳,۲۷۲	۴۹,۴۸۹	۴۶,۸۳۰	۱۴۶۷	هرمزگان
۰,۰۰۰	۰,۳۶۱	۴۶,۶۱۲	۵۳,۰۲۶	۱۱۰۷	همدان
۰,۰۰۰	۰,۰۸۶	۳۴,۶۴۸	۶۵,۲۶۶	۱۱۶۶	کردستان
۰,۰۰۰	۲,۹۹۵	۳۳,۵۲۹	۶۳,۴۷۶	۱۷۰۳	کرمان
۰,۰۰۰	۱,۱۷۱	۳۴,۲۸۱	۶۴,۵۴۸	۱۱۹۶	کرمانشاه
۰,۰۰۰	۳,۲۹۳	۳۵,۳۲۹	۶۱,۳۷۷	۶۶۸	کهگیلویه و بویراحمد
۰,۰۰۰	۶,۱۶۹	۳۸,۹۶۱	۵۴,۸۷۰	۳۰۸	یزد
۰,۰۶۹	۳,۶۶۷	۳۱,۳۸۰	۶۴,۸۸۳	۳۳۲۶۶	جمع کل

فوریت‌های پزشکی*

نام استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نیرو به جمعیت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۲۰	۴۳۵	۴۵۵	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۱۱۶
آذربایجان غربی	۲	۴۰۴	۴۰۶	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۱۲۵
اردبیل	۳	۱۸۷	۱۹۰	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۱۴۵
اصفهان	۴	۴۱۰	۴۱۴	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۰۸۱
البرز	۳۸	۹۸	۱۳۶	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۰۵۴
ایلام	۴	۱۹۷	۲۰۱	۵۸۶,۹۳۳	۰,۳۴۲
بوشهر	۹	۱۴۲	۱۵۱	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۱۳۹
تهران	۱۶۰	۱۱۳۱	۱۲۹۱	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۰,۱۰۱
چهارمحال و بختیاری	۶	۱۸۷	۱۹۳	۹۴۲,۳۶۰	۰,۲۰۵
خراسان جنوبی	۲	۲۹۱	۲۹۳	۶۹۷,۳۸۸	۰,۴۲۰
خراسان رضوی	۲۸	۵۷۱	۵۹۹	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۰۹۵

نام استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نیرو به جمعیت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
خراسان شمالی		۱۲۳	۱۲۳	۹۱۳،۳۷۶	۰،۱۳۵
خوزستان	۱۰	۸۲۹	۸۳۹	۴،۷۷۰،۱۲۱	۰،۱۷۶
زنجان		۱۵۷	۱۵۷	۱،۰۶۹،۱۶۹	۰،۱۴۷
سمنان	۱۳	۱۸۶	۱۹۹	۶۶۴،۴۲۵	۰،۳۰۰
سیستان و بلوچستان	۵	۶۳۳	۶۳۸	۲،۶۶۷،۶۵۱	۰،۲۳۹
فارس	۱۱۱	۸۱۳	۹۲۴	۴،۸۳۸،۴۷۵	۰،۱۹۱
قزوین	۱۶	۲۲۶	۲۴۲	۱،۲۶۴،۱۷۶	۰،۱۹۱
قم	۸	۱۲۴	۱۳۲	۱،۲۱۲،۲۵۸	۰،۱۰۹
کردستان	۱	۲۹۹	۳۰۰	۱،۵۷۲،۲۲۱	۰،۱۹۱
کرمان	۴۹	۵۵۲	۶۰۱	۳،۰۹۳،۶۰۰	۰،۱۹۴
کرمانشاه	۷	۳۵۰	۳۵۷	۲،۰۴۷،۵۶۰	۰،۱۷۴
کهگیلویه و بویراحمند	۷	۲۳۴	۲۴۱	۶۹۳،۲۷۸	۰،۳۴۸
گلستان	۱۳	۲۸۰	۲۹۳	۱،۸۷۰،۴۹۸	۰،۱۵۷
گیلان	۱۷	۳۸۲	۳۹۹	۲،۶۱۱،۳۸۶	۰،۱۵۳
لرستان	۴	۲۴۹	۲۵۳	۱،۸۴۶،۵۲۹	۰،۱۳۷
مازندران	۸	۴۰۹	۴۱۷	۳،۲۳۵،۶۵۴	۰،۱۲۹
مرکزی	۲۰	۱۵۰	۱۷۰	۱،۴۸۱،۳۴۳	۰،۱۱۴
هرمزگان	۱۰	۳۴۴	۳۵۴	۱،۶۶۱،۲۰۷	۰،۲۱۳
همدان	۹	۲۶۵	۲۷۴	۱،۸۵۰،۷۶۵	۰،۱۴۸
یزد	۶	۲۸۱	۲۸۷	۱،۱۳۰،۹۵۱	۰،۲۵۴
جمع کل / میانگین	۵۹۰	۱۰۹۳۹	۱۱۵۲۹	۷۹،۱۰۳،۰۷۳	۰،۱۷۸

* این گروه از مشاغل صرفاً در بخش دولتی مشغول به کار هستند

وضعیت مقاطع تحصیلی فوریت‌های پزشکی

استان	جمع کل	نسبت دپلم	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
آذربایجان شرقی	۴۵۵	۱۰,۹۸۹	۵۴,۵۰۵	۳۴,۰۶۶	۰,۴۴۰
آذربایجان غربی	۴۰۶	۳۰,۲۹۶	۵۶,۴۰۴	۱۳,۳۰۰	۰,۰۰۰
اردبیل	۱۹۰	۰,۰۰۰	۵۱,۰۵۳	۴۸,۹۴۷	۰,۰۰۰
اصفهان	۴۱۴	۳,۸۶۵	۵۴,۳۴۸	۴۱,۳۰۴	۰,۴۸۳
البرز	۱۳۶	۱۲,۵۰۰	۳۳,۸۲۴	۵۰,۷۳۵	۲,۹۴۱
ایلام	۲۰۱	۰,۹۹۵	۷۳,۱۳۴	۲۵,۸۷۱	۰,۰۰۰
بوشهر	۱۵۱	۱۹,۸۶۸	۵۵,۶۲۹	۲۴,۵۰۳	۰,۰۰۰
تهران	۱۲۹۱	۲۸,۵۸۲	۳۹,۵۸۲	۳۱,۸۳۶	۰,۰۰۰
چهارمحال و بختیاری	۱۹۳	۱۲,۹۵۳	۵۸,۵۴۹	۲۷,۹۷۹	۰,۵۱۸
خراسان جنوبی	۲۹۳	۳۳,۱۰۶	۵۴,۹۴۹	۱۰,۹۲۲	۱,۰۲۴
خراسان رضوی	۵۹۹	۶,۵۱۱	۶۷,۱۱۲	۲۶,۳۷۷	۰,۰۰۰
خراسان شمالی	۱۲۳	۷,۳۱۷	۸۲,۱۱۴	۱۰,۵۶۹	۰,۰۰۰
خوزستان	۸۳۹	۶۷,۲۲۳	۲۵,۲۶۸	۷,۵۰۹	۰,۰۰۰
زنجان	۱۵۷	۱۹,۷۴۵	۵۲,۸۶۶	۲۴,۸۴۱	۲,۵۴۸
سمنان	۱۹۹	۱۷,۰۸۵	۶۵,۸۲۹	۱۷,۰۸۵	۰,۰۰۰
سیستان و بلوچستان	۶۳۸	۶۱,۵۹۹	۳۳,۲۸۶	۵,۰۱۶	۰,۰۰۰
فارس	۹۲۴	۲۷,۳۸۱	۴۰,۳۶۸	۳۲,۰۳۵	۰,۲۱۶
قزوین	۲۴۲	۳۵,۹۵۰	۳۸,۴۳۰	۲۵,۶۲۰	۰,۰۰۰
قم	۱۳۲	۱۵,۹۰۹	۵۹,۸۴۸	۲۳,۴۸۵	۰,۷۵۸
گلستان	۲۹۳	۷,۸۵۰	۶۵,۸۷۰	۲۶,۲۸۰	۰,۰۰۰
گیلان	۳۹۹	۶۰,۱۵۰	۱۹,۲۹۸	۲۰,۵۵۱	۰,۰۰۰
لرستان	۲۵۳	۷,۹۰۵	۷۷,۴۷۰	۱۴,۶۲۵	۰,۰۰۰
مازندران	۴۱۷	۹,۳۵۳	۳۹,۵۶۸	۵۰,۸۳۹	۰,۲۴۰
مرکزی	۱۷۰	۱۲,۳۵۳	۴۹,۴۱۲	۳۷,۶۴۷	۰,۵۸۸
هرمزگان	۳۵۴	۳۸,۴۱۸	۴۵,۱۹۸	۱۶,۳۸۴	۰,۰۰۰

استان	جمع کل	نسبت دیپلم	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
همدان	۲۷۴	۷,۲۹۹	۵۳,۶۵۰	۳۷,۹۵۶	۱,۰۹۵
کردستان	۳۰۰	۴,۶۶۷	۷۴,۶۶۷	۲۰,۶۶۷	۰,۰۰۰
کرمان	۶۰۱	۲۷,۱۲۱	۳۷,۲۷۱	۳۴,۷۷۵	۰,۸۳۲
کرمانشاه	۳۵۷	۵,۶۰۲	۵۱,۲۶۱	۴۲,۸۵۷	۰,۲۸۰
کهگیلویه و بویراحمد	۲۴۱	۲۸,۶۳۱	۵۴,۷۷۲	۱۶,۱۸۳	۰,۴۱۵
یزد	۲۸۷	۵۵,۰۵۲	۲۹,۹۶۵	۱۴,۶۳۴	۰,۳۴۸
جمع کل	۱۱۵۲۹	۲۶,۷۴۱	۴۷,۰۰۳	۲۵,۹۷۸	۰,۲۷۸

داروساز

نام استان	مرد	زن	تعداد کل	جمعیت	نیرو به جمعیت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	تعداد نیروی بخش خصوصی داروساز	نسبت بخش خصوصی به کل نیرو داروساز
آذربایجان شرقی	۵۰۸	۳۳۹	۸۴۷	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۲۱۶	۶۴۰	۰,۷۵۶
آذربایجان غربی	۲۶۸	۱۵۸	۴۲۶	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۱۳۱	۲۷۷	۰,۶۵۰
اردبیل	۱۳۷	۶۹	۲۰۶	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۱۵۷	۱۵۵	۰,۷۵۲
اصفهان	۶۳۷	۵۲۴	۱۱۶۱	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۲۲۶	۹۵۸	۰,۸۲۵
البرز	۲۴۰	۲۶۲	۵۰۲	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۱۹۸	۴۳۸	۰,۸۷۳
ایلام	۴۲	۳۶	۷۸	۵۸۶,۹۳۳	۰,۱۳۳	۲۵	۰,۳۲۱
بوشهر	۷۷	۵۷	۱۳۴	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۱۲۳	۴۹	۰,۳۶۶
تهران	۲۸۰۳	۳۶۱۸	۶۴۲۱	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۰,۵۰۱	۵۸۱۷۶	۰,۹۱۵
چهارمحال و بختیاری	۵۹	۴۴	۱۰۳	۹۴۲,۳۶۰	۰,۱۰۹	۵۸	۰,۵۶۳
خراسان جنوبی	۴۶	۶۵	۱۱۱	۶۹۷,۳۸۸	۰,۱۵۹	۴۳	۰,۳۸۷
خراسان رضوی	۷۴۴	۶۵۱	۱۳۹۵	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۲۲۱	۱۱۱۹	۰,۸۰۲
خراسان شمالی	۶۹	۶۱	۱۳۰	۹۱۳,۳۷۶	۰,۱۴۲	۸۴	۰,۶۴۶
خوزستان	۳۵۵	۲۶۵	۶۲۰	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۱۳۰	۴۷۵	۰,۷۶۶
زنجان	۸۶	۷۳	۱۵۹	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۱۴۹	۸۷	۰,۵۴۷
سمنان	۵۵	۴۹	۱۰۴	۶۶۴,۴۲۵	۰,۱۵۷	۵۸	۰,۵۵۸
سیستان و بلوچستان	۱۷۰	۶۶	۲۳۶	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۰۸۸	۱۲۹	۰,۵۴۷
فارس	۵۵۸	۴۶۴	۱۰۲۲	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۲۱۱	۷۵۱	۰,۷۳۵

نام استان	مرد	زن	تعداد کل	نیرو به جمعیت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	تعداد نیروی بخش خصوصی داروساز	نسبت بخش خصوصی به کل نیرو داروساز
قزوین	۱۰۶	۸۶	۱۹۲	۱،۲۶۴،۷۷۶	۹۳	۰،۴۸۴
قم	۱۳۷	۸۴	۲۲۱	۱،۲۱۲،۲۵۸	۱۷۶	۰،۷۹۶
کردستان	۱۰۲	۵۵	۱۵۷	۱،۵۷۲،۲۲۱	۶۲	۰،۳۹۵
کرمان	۲۱۸	۱۹۴	۴۱۲	۳،۰۹۳،۶۰۰	۱۸۸	۰،۴۵۶
کرمانشاه	۱۹۹	۱۳۹	۳۳۸	۲،۰۴۷،۵۶۰	۲۱۰	۰،۶۲۱
کهگیلویه و بویراحمد	۵۷	۴۵	۱۰۲	۶۹۳،۲۷۸	۴۹	۰،۴۸۰
گلستان	۱۶۱	۱۱۵	۲۷۶	۱،۸۷۰،۴۹۸	۱۷۵	۰،۶۳۴
گیلان	۲۶۰	۲۳۲	۴۹۲	۲،۶۱۱،۳۸۶	۳۰۱	۰،۶۱۲
لرستان	۱۵۴	۱۱۳	۲۶۷	۱،۸۴۶،۵۲۹	۱۹۸	۰،۷۴۲
مازندران	۳۷۰	۳۲۶	۶۹۶	۳،۲۳۵،۶۵۴	۴۳۰	۰،۶۱۸
مرکزی	۸۸	۱۳۶	۲۲۴	۱،۴۸۸،۳۴۳	۱۳۹	۰،۶۲۱
هرمزگان	۵۳	۴۹	۱۰۲	۱،۶۶۱،۲۰۷	۵۰	۰،۴۹۰
همدان	۱۵۶	۱۲۴	۲۸۰	۱،۸۵۰،۷۶۵	۱۸۶	۰،۶۶۴
یزد	۱۳۱	۷۰	۲۰۱	۱،۱۳۰،۹۵۱	۱۰۳	۰،۵۱۲
جمع کل / میانگین	۹۰۴۶	۸۵۶۹	۱۷۶۱۵	۷۹،۱۰۳،۰۷۳	۱۳۵۸۲	۰،۶۱۷

دندان پزشکی

نام استان	مرد	زن	تعداد کل	نیرو به جمعیت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	تعداد نیروی بخش خصوصی دندانپزشک	نسبت بخش خصوصی به کل نیرو دندانپزشک
آذربایجان شرقی	۶۴۲	۳۷۱	۱۰۱۳	۳،۹۲۰،۵۶۱	۸۰۶	۰،۷۹۶
آذربایجان غربی	۳۹۶	۱۴۷	۵۴۳	۳،۲۴۲،۶۳۶	۳۹۴	۰،۷۲۶
اردبیل	۱۳۳	۷۶	۲۰۹	۱،۳۱۴،۱۶۷	۱۵۸	۰،۷۵۶
اصفهان	۱۱۳۳	۹۶۴	۲۰۹۷	۵،۱۳۵،۹۹۸	۱۸۹۴	۰،۹۰۳
البرز	۵۴۵	۳۴۳	۸۸۸	۲،۵۳۹،۴۲۸	۸۲۴	۰،۹۲۸
ایلام	۹۱	۵۱	۱۴۲	۵۸۶،۹۳۳	۸۹	۰،۶۲۷
بوشهر	۱۱۹	۱۳۴	۲۵۳	۱،۰۸۷،۲۸۹	۱۶۸	۰،۶۶۴
تهران	۵۲۵۳	۴۹۰۱	۱۰۱۵۴	۱۲،۸۲۴،۲۲۴	۹۶۰۹	۰،۹۴۶
چهارمحال و بختیاری	۱۱۰	۶۵	۱۷۵	۹۴۲،۲۶۰	۱۳۰	۰،۷۴۳
خراسان جنوبی	۷۵	۵۸	۱۳۳	۶۹۷،۳۸۸	۶۵	۰،۴۸۹

نام استان	مرد	زن	تعداد کل	جمعیت	نیرو به جمعیت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	تعداد نیروی بخش خصوصی دندانپزشک	نسبت بخش خصوصی به کل نیرو دندانپزشک
خراسان رضوی	۱۰۰۵	۷۳۱	۱۷۳۶	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۲۷۵	۱۴۶۰	۰,۸۴۱
خراسان شمالی	۷۷	۵۱	۱۲۸	۹۱۳,۳۷۶	۰,۱۴۰	۸۲	۰,۶۴۱
خوزستان	۵۴۶	۳۴۸	۸۹۴	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۱۸۷	۷۴۹	۰,۸۳۸
زنجان	۱۱۱	۸۶	۱۹۷	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۱۸۴	۱۲۵	۰,۶۳۵
سمنان	۱۰۸	۸۰	۱۸۸	۶۶۴,۴۲۵	۰,۲۸۳	۱۴۲	۰,۷۵۵
سیستان و بلوچستان	۱۶۹	۱۳۹	۳۰۸	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۱۱۵	۲۰۱	۰,۶۵۳
فارس	۹۳۷	۷۳۰	۱۶۶۷	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۳۴۵	۱۳۹۶	۰,۸۳۷
قزوین	۱۹۳	۱۴۰	۳۳۳	۱,۲۶۴,۷۷۶	۰,۲۶۳	۲۳۴	۰,۷۰۳
قم	۱۶۰	۹۴	۲۵۴	۱,۲۱۲,۲۵۸	۰,۲۱۰	۲۰۹	۰,۸۲۳
کردستان	۱۷۴	۸۰	۲۵۴	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۱۶۲	۱۵۹	۰,۶۲۶
کرمان	۴۳۸	۳۴۴	۷۸۲	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۲۵۳	۵۵۸	۰,۷۱۴
کرمانشاه	۲۶۶	۱۲۰	۳۸۶	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۱۸۹	۲۵۸	۰,۶۶۸
کهگیلویه و بویراحمد	۱۱۸	۶۱	۱۷۹	۶۹۳,۲۷۸	۰,۲۵۸	۱۲۶	۰,۷۰۴
گلستان	۲۴۱	۱۳۳	۳۷۴	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۲۰۰	۲۷۳	۰,۷۳۰
گیلان	۴۳۹	۲۶۸	۷۰۷	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۲۷۱	۵۱۶	۰,۷۳۰
لرستان	۱۷۳	۱۰۲	۲۷۵	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۱۴۹	۲۰۶	۰,۷۴۹
مازندران	۶۳۹	۴۱۴	۱۰۵۳	۳,۳۳۵,۶۵۴	۰,۳۲۵	۷۸۷	۰,۷۴۷
مرکزی	۲۱۳	۱۷۵	۳۸۸	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۲۶۱	۳۰۳	۰,۷۸۱
هرمزگان	۱۶۷	۱۶۵	۳۳۲	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۲۰۰	۲۸۰	۰,۸۴۳
همدان	۲۲۷	۱۶۶	۳۹۳	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۲۱۲	۲۹۹	۰,۷۶۱
یزد	۲۴۶	۱۷۴	۴۲۰	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۳۷۱	۳۲۲	۰,۷۶۷
جمع کل / میانگین	۱۵۱۴۴	۱۱۷۱۱	۲۶۸۵۵	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۲۵۳	۲۲۸۲۲	۰,۷۴۶

پزشک متخصص و فوق تخصص

استان	مرد	زن	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۱۱۷۰	۴۹۸	۱۶۶۸	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۴۲۵
آذربایجان غربی	۶۵۳	۲۴۳	۸۹۶	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۲۷۶
اردبیل	۲۶۱	۷۵	۳۳۶	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۲۵۶
اصفهان	۱۵۱۰	۸۴۰	۲۳۵۰	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۴۵۸
البرز	۶۲۵	۳۷۰	۹۹۵	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۳۹۲
ایلام	۱۰۱	۳۶	۱۳۷	۵۸۶,۹۳۳	۰,۲۳۳
بوشهر	۱۷۷	۶۹	۲۴۶	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۲۲۶
تهران	۸۳۰۰	۴۶۹۱	۱۲۹۹۱	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۱,۰۱۳
چهارمحال و بختیاری	۱۵۲	۷۳	۲۲۵	۹۴۲,۳۶۰	۰,۲۳۹
خراسان جنوبی	۱۱۰	۵۴	۱۶۴	۶۹۷,۳۸۸	۰,۲۳۵
خراسان رضوی	۱۶۱۹	۸۴۴	۲۴۶۳	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۳۹۰
خراسان شمالی	۱۴۰	۴۹	۱۸۹	۹۱۳,۳۷۶	۰,۲۰۷
خوزستان	۸۲۶	۳۹۰	۱۲۱۶	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۲۵۵
زنجان	۱۷۷	۹۷	۲۷۴	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۲۵۶
سمنان	۲۱۲	۱۴۸	۳۶۰	۶۶۴,۴۲۵	۰,۵۴۲
سیستان و بلوچستان	۲۴۰	۱۲۱	۳۶۱	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۱۳۵
فارس	۱۳۴۴	۶۲۰	۱۹۶۴	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۴۰۶
قزوین	۲۳۶	۱۵۳	۳۸۹	۱,۲۶۴,۷۷۶	۰,۳۰۸
قم	۳۷۱	۱۸۸	۵۵۹	۱,۲۱۲,۲۵۸	۰,۴۶۱
گلستان	۴۰۹	۱۵۹	۵۶۸	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۳۰۴
گیلان	۷۱۸	۳۷۳	۱۰۹۱	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۴۱۸
لرستان	۲۴۷	۸۶	۳۳۳	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۱۸۰
مازندران	۹۹۶	۴۸۲	۱۴۷۸	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۴۵۷
مرکزی	۲۹۹	۱۶۹	۴۶۸	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۳۱۴
هرمزگان	۲۲۴	۱۰۶	۳۳۰	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۱۹۹
همدان	۳۲۹	۱۴۴	۴۷۳	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۲۵۶
کردستان	۲۴۰	۹۹	۳۳۹	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۲۱۶
کرمان	۵۷۵	۳۱۷	۸۹۲	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۲۸۸

استان	مرد	زن	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
کرمانشاه	۲۹۰	۱۲۵	۴۱۵	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۲۰۳
کهگیلویه و بویراحمد	۱۳۱	۴۰	۱۷۱	۶۹۳,۲۷۸	۰,۲۴۷
یزد	۳۰۵	۱۳۰	۴۳۵	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۳۸۵
جمع کل	۲۲۹۸۷	۱۱۷۸۹	۳۴۷۷۶	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۳۲۸

پزشک متخصص

استان	مرد	زن	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	تعداد نیروی بخش خصوصی پزشک متخصص	نسبت بخش خصوصی به کل نیرو پزشک متخصص
آذربایجان شرقی	۱۰۲۸	۴۷۳	۱۵۱۱	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۳۸۵	۹۷۲	۰,۶۴۳
آذربایجان غربی	۶۱۳	۲۲۸	۸۵۱	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۲۶۲	۴۲۶	۰,۵۰۱
اردبیل	۲۴۹	۷۴	۳۲۳	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۲۴۶	۱۶۷	۰,۵۱۷
اصفهان	۱۳۹۵	۸۱۴	۲۲۰۹	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۴۳۰	۱۴۶۷	۰,۶۶۴
البرز	۵۷۶	۳۵۸	۹۳۴	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۳۶۸	۶۷۲	۰,۷۱۹
ایلام	۹۴	۳۶	۱۳۰	۵۸۶,۹۳۳	۰,۲۲۱	۱۹	۰,۱۴۶
بوشهر	۱۷۳	۶۸	۲۴۱	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۲۲۲	۳۱	۰,۱۲۹
تهران	۷۰۹۵	۴۳۰۱	۱۱۳۹۶	۱۲,۸۲۴,۳۳۴	۰,۸۸۹	۸۹۰۳	۰,۷۸۱
چهارمحال و بختیاری	۱۴۴	۷۱	۲۱۵	۹۴۲,۳۶۰	۰,۲۲۸	۱۵	۰,۰۷۰
خراسان جنوبی	۱۰۲	۵۱	۱۵۳	۶۹۷,۳۸۸	۰,۲۱۹	۳	۰,۰۲۰
خراسان رضوی	۱۵۲۶	۸۱۲	۲۳۳۸	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۳۷۱	۱۴۱۴	۰,۶۰۵
خراسان شمالی	۱۳۴	۴۶	۱۸۰	۹۱۳,۳۷۶	۰,۱۹۷	۷۹	۰,۴۳۹
خوزستان	۷۸۱	۳۸۱	۱۱۶۲	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۲۴۴	۴۳۷	۰,۳۷۶
زنجان	۱۷۰	۹۱	۲۶۱	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۲۴۴	۳۸	۰,۱۴۶
سمنان	۱۸۸	۱۴۱	۳۲۹	۶۶۴,۴۲۵	۰,۴۹۵	۱۲۰	۰,۳۶۵
سیستان و بلوچستان	۲۲۴	۱۱۶	۳۴۰	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۱۲۷	۵۰	۰,۱۴۷
فارس	۱۲۱۹	۵۸۵	۱۸۰۴	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۳۷۳	۱۰۲۴	۰,۵۶۸
قزوین	۲۱۳	۱۴۱	۳۵۴	۱,۰۲۶۴,۷۷۶	۰,۲۸۰	۱۲۴	۰,۳۵۰

استان	مرد	زن	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	تعداد نیروی بخش خصوصی پزشکی متخصص	نسبت بخش خصوصی به کل نیرو پزشکی متخصص
قم	۳۰۶	۱۷۱	۴۷۷	۱,۲۱۲,۲۵۸	۰,۳۹۳	۲۷۴	۰,۵۷۴
کردستان	۲۲۴	۹۳	۳۱۷	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۲۰۲	۱۱۱	۰,۳۵۰
کرمان	۵۱۴	۲۸۷	۸۰۱	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۲۵۹	۳۳۱	۰,۴۱۳
کرمانشاه	۲۷۶	۱۱۹	۳۹۵	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۱۹۳	۱۳۰	۰,۳۲۹
کهگیلویه و بویراحمد	۱۲۳	۳۹	۱۶۲	۶۹۳,۲۷۸	۰,۲۳۴	۲	۰,۰۱۲
گلستان	۳۷۷	۱۴۶	۵۲۳	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۲۸۰	۲۱۸	۰,۴۱۷
گیلان	۶۵۳	۳۵۴	۱,۰۰۷	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۳۸۶	۵۵۵	۰,۵۵۱
لرستان	۲۳۸	۸۵	۳۲۳	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۱۷۵	۱۵۹	۰,۴۹۲
مازندران	۹۱۵	۴۶۲	۱,۳۷۷	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۴۲۶	۶۵۲	۰,۴۷۳
مرکزی	۲۷۴	۱۵۹	۴۳۳	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۲۹۱	۱۲۶	۰,۲۹۱
هرمزگان	۱۹۸	۹۹	۲۹۷	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۱۷۹	۱۰۴	۰,۳۵۰
همدان	۳۱۴	۱۳۷	۴۵۱	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۲۴۴	۱۱۴	۰,۲۵۳
یزد	۲۷۷	۱۲۷	۴۰۴	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۳۵۷	۱۳۲	۰,۳۲۷
جمع کل / میانگین	۲۰۶۲۳	۱۱۰۷۵	۳۱۶۹۸	۷۹۱۰۳۰۷۳	۰,۳۰۴	۱۸۸۶۹	۰,۳۸۸

پزشک فوق تخصص و فلوشیپ

استان	مرد	زن	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	تعداد نیروی بخش خصوصی فوق تخصص و فلوشیپ	نسبت بخش خصوصی فوق تخصص و فلوشیپ
آذربایجان شرقی	۱۳۲	۲۵	۱۵۷	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۰۴۰	۴۹	۰,۳۱۲
آذربایجان غربی	۴۰	۵	۴۵	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۰۱۴	۵	۰,۱۱۱
اردبیل	۱۲	۱	۱۳	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۰۱۰	۲	۰,۱۵۴
اصفهان	۱۱۵	۲۶	۱۴۱	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۰۲۷	۸۹	۰,۶۳۱
البرز	۴۹	۱۲	۶۱	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۰۲۴	۲۴	۰,۳۹۳
ایلام	۷	۰	۷	۵۸۶,۹۳۳	۰,۰۱۲	۱	۰,۱۴۳
بوشهر	۴	۱	۵	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۰۰۵	۱	۰,۲۰۰
تهران	۱۲۰۵	۳۹۰	۱۵۹۵	۱۲,۸۴۴,۳۲۴	۰,۱۲۴	۱۰۲۷	۰,۶۴۴
چهارمحال و	۸	۲	۱۰	۹۴۲,۳۶۰	۰,۰۱۱	۱	۰,۱۰۰

استان	مرد	زن	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	تعداد نیروی بخش تخصصی فوق فلوشیپ	نسبت بخش خصوصی به کل نیروی فوق تخصص و فلوشیپ
بختیاری							
خراسان جنوبی	۸	۳	۱۱	۶۹۷،۳۸۸	۰،۰۱۶	۰	۰،۰۰۰
خراسان رضوی	۹۳	۳۲	۱۲۵	۶،۳۰۹،۷۵۰	۰،۰۲۰	۵	۰،۰۴۰
خراسان شمالی	۶	۳	۹	۹۱۳،۳۷۶	۰،۰۱۰	۴	۰،۴۴۴
خوزستان	۴۵	۹	۵۴	۴،۷۷۰،۱۲۱	۰،۰۱۱	۴	۰،۰۷۴
زنجان	۷	۶	۱۳	۱،۰۶۹،۱۶۹	۰،۰۱۲	۳	۰،۲۳۱
سمنان	۲۴	۷	۳۱	۶۶۴،۴۲۵	۰،۰۴۷	۶	۰،۱۹۴
سیستان و بلوچستان	۱۶	۵	۲۱	۲،۶۶۷،۶۵۱	۰،۰۰۸	۱	۰،۰۴۸
فارس	۱۲۵	۳۵	۱۶۰	۴،۸۳۸،۴۷۵	۰،۰۳۳	۸	۰،۰۵۰
قزوین	۲۳	۱۲	۳۵	۱،۲۶۴،۷۷۶	۰،۰۲۸	۲۹	۰،۸۲۹
قم	۶۵	۱۷	۸۲	۱،۲۱۲،۲۵۸	۰،۰۶۸	۳۹	۰،۴۷۶
کردستان	۱۶	۶	۲۲	۱،۵۷۲،۲۲۱	۰،۰۱۴	۱	۰،۰۴۵
کرمان	۶۱	۳۰	۹۱	۳،۰۹۳،۶۰۰	۰،۰۲۹	۳۶	۰،۳۹۶
کرمانشاه	۱۴	۶	۲۰	۲،۰۴۷،۵۶۰	۰،۰۱۰	۲	۰،۱۰۰
کهگیلویه و بویراحمد	۸	۱	۹	۶۹۳،۲۷۸	۰،۰۱۳	۱	۰،۱۱۱
گلستان	۳۲	۱۳	۴۵	۱،۸۷۰،۴۹۸	۰،۰۲۴	۳	۰،۰۶۷
گیلان	۶۵	۱۹	۸۴	۲،۶۱۱،۳۸۶	۰،۰۳۲	۱۶	۰،۱۹۰
لرستان	۹	۱	۱۰	۱،۸۴۶،۵۲۹	۰،۰۰۵	۲	۰،۲۰۰
مازندران	۸۱	۲۰	۱۰۱	۳،۲۳۵،۶۵۴	۰،۰۳۱	۳	۰،۰۳۰
مرکزی	۲۵	۱۰	۳۵	۱،۴۸۸،۳۴۳	۰،۰۲۴	۴	۰،۱۱۴
هرمزگان	۲۶	۷	۳۳	۱،۶۶۱،۲۰۷	۰،۰۲۰	۲	۰،۰۶۱
همدان	۱۵	۷	۲۲	۱،۸۵۰،۷۶۵	۰،۰۱۲	۲	۰،۰۹۱
یزد	۲۸	۳	۳۱	۱،۱۳۰،۹۵۱	۰،۰۲۷	۲	۰،۰۶۵
جمع کل / میانگین	۲۳۶۴	۷۱۴	۳۰۷۸	۷۹،۱۰۳،۰۷۳	۰،۰۲۵	۱۳۷۲	۰،۲۱۱

پزشک عمومی

استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نسبت پزشک		نسبت بخش خصوصی به کل نیرو پزشکی عمومی
					عمومی به هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	تعداد نیروی بخش خصوصی پزشکی عمومی	
آذربایجان شرقی	۱،۱۰۴	۱،۵۲۵	۲،۶۲۹	۳،۹۲۰،۵۶۱	۰،۶۷۱	۱،۶۷۷	۰،۶۳۸
آذربایجان غربی	۵۵۵	۹۴۹	۱،۵۰۴	۳،۲۴۲،۶۳۶	۰،۴۶۴	۷۴۸	۰،۴۹۷
اردبیل	۳۲۹	۴۰۴	۷۳۳	۱،۳۱۴،۱۶۷	۰،۵۵۸	۴۰۰	۰،۵۴۶
اصفهان	۱،۷۹۷	۲،۳۳۲	۴،۱۱۹	۵،۱۳۵،۹۹۸	۰،۸۰۲	۲،۸۱۳	۰،۶۸۳
البرز	۶۵۹	۹۵۱	۱،۶۱۰	۲،۵۳۹،۴۲۸	۰،۶۳۴	۱،۲۸۳	۰،۷۹۷
ایلام	۱۵۴	۱۹۲	۳۴۶	۵۸۶،۹۳۳	۰،۵۹	۱۳۰	۰،۳۷۶
بوشهر	۲۴۸	۲۴۵	۴۹۳	۱۰،۸۷،۲۸۹	۰،۴۵۳	۲۱۷	۰،۴۴۰
تهران	۶،۳۴۹	۸،۴۲۲	۱۴،۷۷۱	۱۲،۸۲۴،۳۳۴	۱،۱۵۲	۱۳،۲۱۴	۰،۸۹۵
چهارمحال و بختیاری	۳۶۶	۳۱۰	۶۷۶	۹۴۲،۳۶۰	۰،۷۱۷	۳۰۳	۰،۴۴۸
خراسان جنوبی	۳۱۳	۳۴۰	۶۵۳	۶۹۷،۳۸۸	۰،۹۳۶	۳۹۹	۰،۶۱۱
خراسان رضوی	۱،۶۵۱	۲،۰۹۷	۳،۷۴۸	۶،۳۰۹،۷۵۰	۰،۵۹۴	۲،۵۶۱	۰،۶۸۳
خراسان شمالی	۲۱۱	۲۲۴	۴۳۵	۹۱۳،۳۷۶	۰،۴۷۶	۱۶۳	۰،۳۷۵
خوزستان	۱،۰۷۷	۱،۴۷۷	۲،۵۵۴	۴،۷۷۰،۱۲۱	۰،۵۳۵	۱،۴۳۳	۰،۵۶۱
زنجان	۳۰۱	۳۱۷	۶۱۸	۱،۰۶۹،۱۶۹	۰،۵۷۸	۳۴۱	۰،۵۵۲
سمنان	۲۶۲	۲۴۴	۵۰۶	۶۶۴،۴۲۵	۰،۷۶۲	۲۹۷	۰،۵۸۷
سیستان و بلوچستان	۴۸۷	۶۲۳	۱،۱۱۰	۲،۶۶۷،۶۵۱	۰،۴۱۶	۴۵۴	۰،۴۰۹
فارس	۱،۴۵۲	۲،۰۲۷	۳،۴۷۹	۴،۸۳۸،۴۷۵	۰،۷۱۹	۲،۴۵۳	۰،۷۰۵
قزوین	۳۸۴	۴۷۹	۸۶۳	۱،۲۶۴،۷۷۶	۰،۶۸۲	۶۰۲	۰،۶۹۸
قم	۲۲۳	۴۲۷	۶۵۰	۱،۲۱۲،۲۵۸	۰،۵۳۶	۵۰۶	۰،۷۷۸
گلستان	۴۲۸	۶۶۹	۱،۰۹۷	۱،۸۷۰،۴۹۸	۰،۵۸۶	۵۵۲	۰،۵۰۳
گیلان	۸۲۰	۱،۰۷۷	۱،۸۹۷	۲،۶۱۱،۳۸۶	۰،۷۲۶	۱،۲۱۱	۰،۶۳۸
لرستان	۳۳۰	۵۰۹	۸۳۹	۱،۸۴۶،۵۲۹	۰،۴۵۴	۲۹۶	۰،۳۵۳
مازندران	۱،۰۲۴	۱،۶۶۹	۲،۶۹۳	۳،۲۳۵،۶۵۴	۰،۸۳۲	۱،۶۷۷	۰،۶۲۳

نسبت بخش خصوصی به کل نیرو پزشکی عمومی	تعداد نیروی بخش خصوصی پزشکی عمومی	نسبت پزشک عمومی به هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	جمعیت	تعداد کل	مرد	زن	استان
۰,۵۷۴	۵۱۸	۰,۶۰۷	۱,۴۸۸,۳۴۳	۹۰۳	۴۸۳	۴۲۰	مرکزی
۰,۵۱۴	۴۷۹	۰,۵۶۱	۱,۶۶۱,۲۰۷	۹۳۲	۴۸۹	۴۴۳	هرمزگان
۰,۵۴۱	۵۶۲	۰,۵۶۱	۱,۸۵۰,۷۶۵	۱,۰۳۹	۵۶۵	۴۷۴	همدان
۰,۴۳۵	۳۰۰	۰,۴۳۸	۱,۵۷۲,۲۲۱	۶۸۹	۴۴۱	۲۴۸	کردستان
۰,۵۶۹	۱,۰۲۲	۰,۵۸۱	۳,۰۹۳,۶۰۰	۱,۷۹۶	۹۱۹	۸۷۷	کرمان
۰,۶۱۷	۷۷۱	۰,۶۱	۲,۰۴۷,۵۶۰	۱,۲۴۹	۷۴۶	۵۰۳	کرمانشاه
۰,۴۷۳	۲۲۹	۰,۶۹۸	۶۹۳,۲۷۸	۴۸۴	۲۹۴	۱۹۰	کهگیلویه و بویراحمد
۰,۶۹۵	۸۱۷	۱,۰۳۹	۱,۱۳۰,۹۵۱	۱,۱۷۵	۶۶۸	۵۰۷	یزد
۰,۵۷۵	۳۸,۴۲۸	۰,۶۴۴	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۵۶,۲۹۰	۳۲,۱۰۴	۲۴,۱۸۶	جمع کل / میانگین

کاردان، تکنسین و کارشناس بهداشت خانواده*

نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	جمعیت	تعداد کل	مرد	زن	استان
۰,۰۷۰	۳,۹۲۰,۵۶۱	۲۷۶	۲۲	۲۵۴	آذربایجان شرقی
۰,۱۵۰	۳,۲۴۲,۶۳۶	۴۸۵	۲۲	۴۶۳	آذربایجان غربی
۰,۰۶۲	۱,۳۱۴,۱۶۷	۸۲	۱	۸۱	اردبیل
۰,۱۴۱	۵,۱۳۵,۹۹۸	۷۲۲	۲۶	۶۹۶	اصفهان
۰,۰۲۹	۲,۵۳۹,۴۲۸	۷۳	۱	۷۲	البرز
۰,۲۴۰	۵۸۶,۹۳۳	۱۴۱	۵	۱۳۶	ایلام
۰,۲۰۳	۱,۰۸۷,۲۸۹	۲۲۱	۱۴	۲۰۷	بوشهر
۰,۰۳۸	۱۲,۸۲۴,۳۳۴	۴۹۳	۳۵	۴۵۸	تهران
۰,۲۵۳	۹۴۲,۳۶۰	۲۳۸	۱۰	۲۲۸	چهارمحال و بختیاری
۰,۲۶۰	۶۹۷,۳۸۸	۱۸۱	۶	۱۷۵	خراسان جنوبی
۰,۱۱۹	۶,۳۰۹,۷۵۰	۷۴۸	۲۸	۷۲۰	خراسان رضوی
۰,۱۶۱	۹۱۳,۳۷۶	۱۴۷	۱۴	۱۳۳	خراسان شمالی
۰,۱۲۷	۴,۷۷۰,۱۲۱	۶۰۷	۷	۶۰۰	خوزستان

استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
زنجان	۱۳۱	۵	۱۳۶	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۱۲۷
سمنان	۸۵	۴	۸۹	۶۶۴,۴۲۵	۰,۱۳۴
سیستان و بلوچستان	۲۸۴	۳۲	۳۱۶	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۱۱۸
فارس	۵۷۳	۳۱	۶۰۴	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۱۲۵
قزوین	۱۷۸	۴	۱۸۲	۱,۲۶۴,۱۷۶	۰,۱۴۴
قم	۶۲	۳	۶۵	۱,۰۲۱,۲۵۸	۰,۰۵۴
کردستان	۲۳۸	۵	۲۴۳	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۱۵۵
کرمان	۴۱۴	۲۷	۴۴۱	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۱۴۳
کرمانشاه	۲۴۳	۱۰	۲۵۳	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۱۲۴
کهگیلویه و بویراحمد	۱۱۲	۱۰	۱۲۲	۶۹۳,۲۷۸	۰,۱۷۶
گلستان	۲۲۸	۷	۲۳۵	۱,۸۱۰,۴۹۸	۰,۱۲۶
گیلان	۲۲۲	۷	۲۲۹	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۰۸۸
لرستان	۲۵۲	۹	۲۶۱	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۱۴۱
مازندران	۳۲۳	۶	۳۲۹	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۱۰۲
مرکزی	۱۵۶	۱۵	۱۷۱	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۱۱۵
هرمزگان	۱۹۸	۱	۱۹۹	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۱۲۰
همدان	۲۷۰	۸	۲۷۸	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۱۵۰
یزد	۲۴۵	۱۲	۲۵۷	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۲۲۷
جمع کل / میانگین	۸,۴۴۰	۳۸۴	۸,۸۲۴	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۱۳۶

* این گروه از مشاغل صرفاً در بخش دولتی مشغول به کار هستند

وضعیت مقاطع تحصیلی کاردان، تکنسین و کارشناس بهداشت خانواده

استان	جمع کل	نسبت دکترای تخصصی	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
آذربایجان شرقی	۲۷۶	۰,۷۲	۴۸,۹۱	۴۶,۰۱	۴,۳۵
آذربایجان غربی	۴۸۵	۰,۰۰	۶۳,۰۹	۳۵,۴۶	۱,۴۴
اردبیل	۸۲	۰,۰۰	۵۰,۰۰	۴۵,۱۲	۴,۸۸
اصفهان	۷۲۲	۰,۰۰	۳۱,۷۲	۶۲,۶۰	۵,۶۸
البرز	۷۳	۰,۰۰	۵۷,۵۳	۳۸,۳۶	۴,۱۱
ایلام	۱۴۱	۰,۰۰	۴۶,۱۰	۴۹,۶۵	۴,۲۶
بوشهر	۲۲۱	۰,۰۰	۵۷,۹۲	۴۰,۷۲	۱,۳۶

استان	جمع کل	نسبت دکترای تخصصی	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
تهران	۴۹۳	۵,۸۸	۳۶,۹۲	۴۹,۴۹	۷,۷۱
چهارمحال و بختیاری	۲۳۸	۰,۰۰	۶۷,۶۵	۳۱,۵۱	۰,۸۴
خراسان جنوبی	۱۸۱	۰,۰۰	۴۱,۴۴	۵۴,۷۰	۳,۸۷
خراسان رضوی	۷۴۸	۰,۱۳	۴۹,۸۷	۴۸,۲۶	۱,۷۴
خراسان شمالی	۱۴۷	۰,۶۸	۶۰,۵۴	۳۸,۷۸	۰,۰۰
خوزستان	۶۰۷	۰,۰۰	۴۹,۲۶	۴۵,۸۰	۴,۹۴
زنجان	۱۳۶	۰,۰۰	۵۶,۶۲	۴۱,۹۱	۱,۴۷
سمنان	۸۹	۱,۱۲	۶۱,۸۰	۲۴,۷۲	۱۲,۳۶
سیستان و بلوچستان	۳۱۶	۰,۶۳	۶۲,۳۴	۳۵,۱۳	۱,۹۰
فارس	۶۰۴	۰,۶۶	۴۵,۷۰	۵۱,۳۲	۲,۳۲
قزوین	۱۸۲	۰,۰۰	۵۴,۴۰	۴۲,۸۶	۲,۷۵
قم	۶۵	۰,۰۰	۴۴,۶۲	۵۳,۸۵	۱,۵۴
گلستان	۲۳۵	۰,۰۰	۶۷,۲۳	۳۱,۰۶	۱,۷۰
گیلان	۲۲۹	۰,۴۴	۶۶,۳۸	۳۰,۵۷	۲,۶۲
لرستان	۲۶۱	۰,۰۰	۷۵,۱۰	۲۲,۹۹	۱,۹۲
مازندران	۳۳۹	۰,۰۰	۳۰,۴۰	۶۵,۰۵	۴,۵۶
مرکزی	۱۷۱	۰,۰۰	۵۹,۰۶	۳۸,۶۰	۲,۳۴
هرمزگان	۱۹۹	۰,۰۰	۶۳,۳۲	۳۵,۶۸	۱,۰۱
همدان	۲۷۸	۲,۵۲	۳۵,۲۵	۵۷,۱۹	۵,۰۴
کردستان	۲۴۳	۰,۰۰	۶۴,۶۱	۳۴,۱۶	۱,۲۳
کرمان	۴۴۱	۰,۰۰	۶۰,۳۲	۳۹,۰۰	۰,۶۸
کرمانشاه	۲۵۳	۰,۰۰	۴۸,۶۲	۴۶,۶۴	۴,۷۴
کهگیلویه و بویراحمد	۱۲۲	۰,۰۰	۶۱,۴۸	۳۱,۹۷	۶,۵۶
یزد	۲۵۷	۰,۰۰	۲۶,۸۵	۶۹,۲۶	۳,۸۹
جمع کل	۸۸۲۴				

کاردان، تکنسین و کارشناس مبارزه با بیماری‌ها*

نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	جمعیت	تعداد کل	مرد	زن	استان
۰,۰۴۲	۳,۹۲۰,۵۶۱	۱۶۶	۱۴۷	۱۹	آذربایجان شرقی
۰,۰۷۵	۳,۲۴۲,۶۳۶	۲۴۴	۲۳۷	۷	آذربایجان غربی
۰,۰۷۵	۱,۳۱۴,۱۶۷	۹۸	۹۲	۶	اردبیل
۰,۰۷۷	۵,۱۳۵,۹۹۸	۳۹۵	۳۵۳	۴۲	اصفهان
۰,۰۲۰	۲,۵۳۹,۴۲۸	۵۰	۲۸	۲۲	البرز
۰,۱۷۰	۵۸۶,۹۳۳	۱۰۰	۸۵	۱۵	ایلام
۰,۱۰۳	۱,۰۸۷,۲۸۹	۱۱۲	۸۸	۲۴	بوئسهر
۰,۰۱۸	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۲۲۵	۱۱۶	۱۰۹	تهران
۰,۱۵۵	۹۴۲,۳۶۰	۱۴۶	۱۴۱	۵	چهارمحال و بختیاری
۰,۱۳۹	۶۹۷,۳۸۸	۹۷	۹۶	۱	خراسان جنوبی
۰,۰۶۶	۶,۳۰۹,۷۵۰	۴۱۷	۳۸۷	۳۰	خراسان رضوی
۰,۱۱۳	۹۱۳,۳۷۶	۱۰۳	۹۵	۸	خراسان شمالی
۰,۰۴۸	۴,۷۷۰,۱۲۱	۲۲۹	۱۹۲	۳۷	خوزستان
۰,۰۷۱	۱,۰۶۹,۱۶۹	۷۶	۷۰	۶	زنجان
۰,۰۹۵	۶۶۴,۴۲۵	۶۳	۵۷	۶	سمنان
۰,۰۸۸	۲,۶۶۷,۶۵۱	۲۳۵	۲۲۶	۹	سیستان و بلوچستان
۰,۰۶۹	۴,۸۳۸,۴۷۵	۳۳۳	۲۸۴	۴۹	فارس
۰,۰۴۷	۱,۲۶۴,۷۷۶	۵۹	۴۹	۱۰	قزوین
۰,۰۳۴	۱,۰۲۱۲,۲۵۸	۴۱	۳۴	۷	قم
۰,۱۰۷	۱,۵۷۲,۲۲۱	۱۶۹	۱۵۱	۱۸	کردستان
۰,۰۶۵	۳,۰۹۳,۶۰۰	۲۰۲	۱۷۸	۲۴	کرمان
۰,۱۰۵	۲,۰۴۷,۵۶۰	۲۱۴	۱۸۳	۳۱	کرمانشاه
۰,۱۷۲	۶۹۳,۲۷۸	۱۱۹	۱۰۷	۱۲	کهگیلویه و بویراحمد
۰,۱۱۴	۱,۱۳۰,۹۵۱	۱۲۹	۱۲۵	۴	گلستان
۰,۱۲۵	۱,۵۷۰,۴۹۸	۲۳۳	۲۰۵	۲۸	گیلان
۰,۰۸۵	۲,۶۱۱,۳۸۶	۲۲۳	۲۰۰	۲۳	لرستان
۰,۱۲۲	۱,۸۴۶,۵۲۹	۲۲۶	۲۰۳	۲۳	مازندران
۰,۰۸۴	۳,۲۳۵,۶۵۴	۲۷۱	۲۵۵	۱۶	مرکزی
۰,۰۶۶	۱,۴۸۸,۳۴۳	۹۸	۸۸	۱۰	هرمزگان
۰,۰۹۵	۱,۶۶۱,۲۰۷	۱۵۷	۱۴۹	۸	همدان

استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
یزد	۹	۱۶۲	۱۷۱	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۰۹۲
جمع کل / میانگین	۶۲۶	۴۷۷۵	۵,۴۰۱	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۰۸۸
* این گروه از مشاغل صرفاً در بخش دولتی مشغول به کار هستند					

وضعیت مقاطع تحصیلی کاردان، تکنسین و کارشناس مبارزه با بیماری‌ها

استان	جمع کل	نسبت دکترای تخصصی	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
آذربایجان شرقی	۱۶۶	۰,۰۰	۲۹,۵۲	۶۰,۲۴	۱۰,۲۴
آذربایجان غربی	۲۴۴	۰,۰۰	۴۵,۰۸	۵۱,۶۴	۳,۲۸
اردبیل	۹۸	۰,۰۰	۳۲,۶۵	۶۱,۲۲	۶,۱۲
اصفهان	۳۹۵	۰,۲۵	۴۰,۵۱	۵۲,۹۱	۶,۳۳
البرز	۵۰	۲,۰۰	۲,۰۰	۹۰,۰۰	۶,۰۰
ایلام	۱۰۰	۰,۰۰	۴۴,۰۰	۵۳,۰۰	۳,۰۰
بوشهر	۱۱۲	۰,۸۹	۴۶,۴۳	۴۸,۲۱	۴,۴۶
تهران	۲۲۵	۱,۷۸	۱۹,۵۶	۶۹,۳۳	۹,۳۳
چهارمحال و بختیاری	۱۴۶	۰,۰۰	۵۰,۰۰	۴۸,۶۳	۱,۳۷
خراسان جنوبی	۹۷	۰,۰۰	۳۰,۹۳	۶۰,۸۲	۸,۲۵
خراسان رضوی	۴۱۷	۰,۰۰	۳۸,۶۱	۵۸,۵۱	۲,۸۸
خراسان شمالی	۱۰۳	۰,۰۰	۴۲,۷۲	۵۳,۴۰	۳,۸۸
خوزستان	۲۲۹	۰,۰۰	۴۴,۵۴	۵۱,۹۷	۳,۴۹
زنجان	۷۶	۰,۰۰	۴۷,۳۷	۵۱,۳۲	۱,۳۲
سمنان	۶۳	۰,۰۰	۴۱,۲۷	۵۵,۵۶	۳,۱۷
سیستان و بلوچستان	۲۳۵	۰,۰۰	۵۹,۵۷	۳۷,۸۷	۲,۵۵
فارس	۳۳۳	۰,۹۰	۳۰,۰۳	۶۳,۶۶	۵,۴۱
قزوین	۵۹	۵,۰۸	۳۳,۹۰	۴۹,۱۵	۱۱,۸۶
قم	۴۱	۰,۰۰	۳۴,۱۵	۵۳,۶۶	۱۲,۲۰
گلستان	۲۳۳	۰,۰۰	۶۱,۳۷	۳۷,۳۴	۱,۲۹
گیلان	۲۲۳	۰,۰۰	۵۶,۹۵	۴۰,۸۱	۲,۲۴

استان	جمع کل	نسبت دکتری تخصصی	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
لرستان	۲۲۶	۰,۰۰	۶۵,۹۳	۳۰,۰۹	۳,۹۸
مازندران	۲۷۱	۰,۳۷	۳۱,۷۳	۶۰,۸۹	۷,۰۱
مرکزی	۹۸	۰,۰۰	۴۶,۹۴	۵۰,۰۰	۳,۰۶
هرمزگان	۱۵۷	۰,۰۰	۴۷,۷۷	۴۸,۴۱	۳,۸۲
همدان	۱۷۱	۰,۰۰	۳۰,۹۹	۶۳,۷۴	۵,۲۶
کردستان	۱۶۹	۰,۰۰	۳۹,۰۵	۵۴,۴۴	۶,۵۱
کرمان	۲۰۲	۰,۵۰	۴۴,۵۵	۵۰,۰۰	۴,۹۵
کرمانشاه	۲۱۴	۰,۰۰	۳۷,۳۸	۵۶,۵۴	۶,۰۷
کهگیلویه و بویراحمد	۱۱۹	۰,۰۰	۴۸,۷۴	۴۴,۵۴	۶,۷۲
یزد	۱۲۹	۰,۰۰	۲۲,۴۸	۷۲,۸۷	۴,۶۵
جمع کل	۵,۴۰۱				

تکنسین، کاردان و کارشناس بهداشت محیط*

استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۱۴۲	۱۷۵	۳۱۷	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۰۸
آذربایجان غربی	۱۳۳	۱۹۵	۳۲۸	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۱۰
اردبیل	۳۵	۸۲	۱۱۷	۱,۰۳۱۴,۱۶۷	۰,۰۹
اصفهان	۱۷۲	۱۹۰	۳۶۲	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۰۷
البرز	۸۶	۳۳	۱۱۹	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۰۵
ایلام	۶۷	۸۰	۱۴۷	۵۸۶,۹۳۳	۰,۲۵
بوشهر	۱۰۲	۶۵	۱۶۷	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۱۵
تهران	۳۸۵	۱۷۰	۵۵۵	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۰,۰۴
چهارمحال و بختیاری	۷۲	۱۰۹	۱۸۱	۹۴۲,۳۶۰	۰,۱۹
خراسان جنوبی	۵۱	۵۸	۱۰۹	۶۹۷,۳۸۸	۰,۱۶
خراسان رضوی	۲۳۵	۲۳۵	۴۷۰	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۰۷
خراسان شمالی	۳۸	۵۲	۹۰	۹۱۳,۳۷۶	۰,۱۰
خوزستان	۲۷۵	۱۸۷	۴۶۲	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۱۰
زنجان	۷۰	۶۹	۱۳۹	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۱۳
سمنان	۳۶	۴۵	۸۱	۶۶۴,۴۲۵	۰,۱۲
سیستان و بلوچستان	۱۰۵	۱۸۱	۲۸۶	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۱۱
فارس	۲۰۹	۳۱۰	۵۱۹	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۱۱

استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
قزوین	۸۵	۵۹	۱۴۴	۱,۲۶۴,۷۷۶	۰,۱۱
قم	۲۰	۵۲	۷۲	۱,۲۱۲,۲۵۸	۰,۰۶
کردستان	۸۱	۱۶۶	۲۴۷	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۱۶
کرمان	۱۶۹	۱۳۰	۲۹۹	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۱۰
کرمانشاه	۱۱۷	۱۲۷	۲۴۴	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۱۲
کهگیلویه و بویراحمد	۴۱	۸۴	۱۲۵	۶۹۳,۲۷۸	۰,۱۸
گلستان	۱۰۲	۱۵۰	۲۵۲	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۱۳
گیلان	۱۰۵	۱۰۸	۲۱۳	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۰۸
لرستان	۱۲۲	۹۸	۲۲۰	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۱۲
مازندران	۲۰۸	۱۸۴	۳۹۲	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۱۲
مرکزی	۵۰	۵۸	۱۰۸	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۰۷
هرمزگان	۹۱	۶۴	۱۵۵	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۰۹
همدان	۹۲	۱۳۰	۲۲۲	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۱۲
یزد	۹۰	۹۰	۱۸۰	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۱۶
جمع کل/میانگین	۳۵۸۸	۳۷۳۴	۷,۳۲۲	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۱۱

* این گروه از مشاغل صرفاً در بخش دولتی مشغول به کار هستند

وضعیت مقاطع تحصیلی تکنسین، کاردان و کارشناس بهداشت محیط

استان	جمع کل	نسبت کاردانی	نسبت دکترای تخصصی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
آذربایجان شرقی	۳۱۷	۱۱,۶۷	۰,۳۲	۸۲,۶۵	۵,۳۶
آذربایجان غربی	۳۲۸	۱۵,۲۴	۰,۰۰	۷۸,۶۶	-
اردبیل	۱۱۷	۱۷,۰۹	۰,۰۰	۷۴,۳۶	
اصفهان	۳۶۲	۱۴,۶۴	۰,۲۸	۷۷,۶۲	
البرز	۱۱۹	۹,۲۴	۰,۰۰	۸۰,۶۷	
ایلام	۱۴۷	۲۶,۵۳	۰,۰۰	۶۱,۹۰	
بوشهر	۱۶۷	۲۳,۹۵	۰,۰۰	۷۱,۲۶	
تهران	۵۵۵	۱۳,۳۳	۰,۱۸	۷۶,۷۶	
چهارمحال و بختیاری	۱۸۱	۲۸,۷۳	۰,۰۰	۶۵,۷۵	
خراسان جنوبی	۱۰۹	۳۳,۰۳	۰,۰۰	۶۵,۱۴	
خراسان رضوی	۴۷۰	۲۸,۷۲	۰,۰۰	۶۶,۶۰	
خراسان شمالی	۹۰	۲۲,۲۲	۰,۰۰	۷۴,۴۴	

استان	جمع کل	نسبت کاردانی	نسبت دکترای تخصصی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
خوزستان	۴۶۲	۲۵,۱۱	۰,۰۰	۶۸,۴۰	
زنجان	۱۳۹	۱۹,۴۲	۰,۰۰	۷۴,۸۲	
سمنان	۸۱	۲۹,۶۳	۰,۰۰	۶۱,۷۳	
سیستان و بلوچستان	۲۸۶	۴۳,۷۱	۰,۰۰	۵۱,۷۵	
فارس	۵۱۹	۱۹,۲۷	۰,۰۰	۷۳,۴۱	
قزوین	۱۴۴	۱۹,۴۴	۰,۰۰	۷۲,۹۲	
قم	۷۲	۱۵,۲۸	۰,۰۰	۷۳,۶۱	
گلستان	۲۵۲	۳۸,۴۹	۰,۰۰	۵۴,۷۶	
گیلان	۲۱۳	۳۰,۹۹	۰,۰۰	۶۵,۷۳	
لرستان	۲۲۰	۴۷,۷۳	۰,۰۰	۴۹,۰۹	
مازندران	۳۹۲	۱۹,۳۹	۰,۰۰	۷۲,۷۰	
مرکزی	۱۰۸	۱۳,۸۹	۰,۰۰	۸۰,۵۶	
هرمزگان	۱۵۵	۳۴,۱۹	۰,۰۰	۵۹,۳۵	
همدان	۲۲۲	۱۴,۴۱	۰,۰۰	۷۷,۹۳	
کردستان	۲۴۷	۲۷,۵۳	۰,۰۰	۶۵,۵۹	
کرمان	۲۹۹	۱۹,۰۶	۰,۰۰	۷۲,۹۱	
کرمانشاه	۲۴۴	۱۳,۱۱	۰,۰۰	۸۰,۷۴	
کهگیلویه و بویراحمد	۱۲۵	۲۹,۶۰	۰,۸۰	۶۱,۶۰	
یزد	۱۸۰	۱۳,۳۳	۰,۰۰	۸۲,۲۲	
جمع کل	۷,۳۲۲				

تکنسین، کاردان و کارشناس بهداشت حرفه‌ای*

استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۳۵	۵۹	۹۴	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۰۲۴
آذربایجان غربی	۳۲	۳۵	۶۷	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۰۲۱
اردبیل	۸	۲۳	۳۱	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۰۲۴
اصفهان	۶۷	۹۹	۱۶۶	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۰۳۲

استان	زن	مرد	تعداد کل	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
البرز	۲۷	۱۵	۴۲	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۰۱۷
ایلام	۲۵	۲۲	۴۷	۵۸۶,۹۳۳	۰,۰۸۰
بوشهر	۱۰	۹	۱۹	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۰۱۷
تهران	۱۷۹	۹۴	۲۷۳	۱۲,۸۲۴,۳۳۴	۰,۰۲۱
چهارمحال و بختیاری	۹	۱۹	۲۸	۹۴۲,۳۶۰	۰,۰۳۰
خراسان جنوبی	۱۹	۲۰	۳۹	۶۹۷,۳۸۸	۰,۰۵۶
خراسان رضوی	۸۵	۷۶	۱۶۱	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۰۲۶
خراسان شمالی	۸	۱۳	۲۰	۹۱۳,۳۷۶	۰,۰۲۲
خوزستان	۹۳	۵۲	۱۴۵	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۰۳۰
زنجان	۲۴	۱۵	۳۹	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۰۳۶
سمنان	۱۳	۱۶	۲۹	۶۶۴,۴۲۵	۰,۰۴۴
سیستان و بلوچستان	۲۳	۲۷	۵۰	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۰۱۹
فارس	۶۶	۶۶	۱۳۲	۴,۸۲۸,۴۷۵	۰,۰۲۷
قزوین	۲۷	۲۵	۵۲	۱,۲۶۴,۷۷۶	۰,۰۴۱
قم	۳	۱۸	۲۱	۱,۲۱۲,۲۵۸	۰,۰۱۷
کردستان	۳۰	۳۸	۶۸	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۰۴۳
کرمان	۳۷	۲۹	۶۶	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۰۲۱
کرمانشاه	۳۷	۶۳	۱۰۰	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۰۴۹
کهگیلویه و بویراحمد	۷	۲۰	۲۷	۶۹۳,۲۷۸	۰,۰۳۹
گلستان	۲۰	۳۵	۵۵	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۰۲۹
گیلان	۳۸	۵۴	۹۲	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۰۳۵
لرستان	۳۷	۴۳	۸۰	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۰۴۳
مازندران	۵۸	۶۵	۱۲۳	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۰۳۸
مرکزی	۲۴	۲۵	۴۹	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۰۳۳
هرمزگان	۲۳	۱۳	۳۶	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۰۲۲
همدان	۲۲	۳۹	۶۱	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۰۳۳
یزد	۴۳	۴۷	۹۰	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۰۸۰
جمع کل/ میانگین	۱۱۲۷	۱۱۷۵	۲,۳۰۲	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۰۳۴

* این گروه از مشاغل صرفاً در بخش دولتی مشغول به کار هستند

وضعیت مقاطع تحصیلی تکنسین، کاردان و کارشناس بهداشت حرفه‌ای

استان	جمع کل	نسبت دکترای تخصصی	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
آذربایجان شرقی	۹۴	۰,۰۰	۱۱,۷۰	۸۱,۹۱	۶,۳۸
آذربایجان غربی	۶۷	۰,۰۰	۷,۴۶	۸۹,۵۵	۲,۹۹
اردبیل	۳۱	۰,۰۰	۱۲,۹۰	۷۴,۱۹	۱۲,۹۰
اصفهان	۱۶۶	۰,۶۰	۱۰,۲۴	۸۱,۳۳	۷,۸۳
البرز	۴۲	۰,۰۰	۱۴,۲۹	۸۳,۳۳	۲,۳۸
ایلام	۴۷	۰,۰۰	۴,۲۶	۸۵,۱۱	۱۰,۶۴
بوشهر	۱۹	۰,۰۰	۱۵,۷۹	۸۴,۲۱	۰,۰۰
تهران	۲۷۳	۰,۰۰	۱۲,۴۵	۷۸,۷۵	۸,۷۹
چهارمحال و بختیاری	۲۸	۰,۰۰	۰,۰۰	۸۹,۲۹	۱۰,۷۱
خراسان جنوبی	۳۹	۰,۰۰	۱۵,۳۸	۸۴,۶۲	۰,۰۰
خراسان رضوی	۱۶۱	۰,۰۰	۲۶,۰۹	۶۹,۵۷	۴,۳۵
خراسان شمالی	۲۰	۰,۰۰	۲۰,۰۰	۸۰,۰۰	۰,۰۰
خوزستان	۱۴۵	۰,۰۰	۲۱,۳۸	۷۷,۲۴	۱,۳۸
زنجان	۳۹	۰,۰۰	۷,۶۹	۸۷,۱۸	۵,۱۳
سمنان	۲۹	۰,۰۰	۲۴,۱۴	۷۲,۴۱	۳,۴۵
سیستان و بلوچستان	۵۰	۰,۰۰	۴۸,۰۰	۵۰,۰۰	۲,۰۰
فارس	۱۳۲	۰,۰۰	۹,۸۵	۸۳,۳۳	۶,۸۲
قزوین	۵۲	۰,۰۰	۱۷,۳۱	۷۵,۰۰	۷,۶۹
قم	۲۱	۰,۰۰	۱۴,۲۹	۸۰,۹۵	۴,۷۶
گلستان	۵۵	۰,۰۰	۲۷,۲۷	۷۰,۹۱	۱,۸۲
گیلان	۹۲	۰,۰۰	۳۴,۷۸	۵۹,۷۸	۵,۴۳
لرستان	۸۰	۰,۰۰	۵۰,۰۰	۴۷,۵۰	۲,۵۰
مازندران	۱۲۳	۰,۰۰	۱۹,۵۱	۷۴,۸۰	۵,۶۹
مرکزی	۴۹	۰,۰۰	۱۶,۳۳	۷۳,۴۷	۱۰,۲۰
هرمزگان	۳۶	۰,۰۰	۲۵,۰۰	۷۲,۲۲	۲,۷۸
همدان	۶۱	۰,۰۰	۱۸,۰۳	۷۳,۷۷	۸,۲۰
کردستان	۶۸	۰,۰۰	۲,۹۴	۹۲,۶۵	۴,۴۱
کرمان	۶۶	۰,۰۰	۱۶,۶۷	۷۸,۷۹	۴,۵۵
کرمانشاه	۱۰۰	۰,۰۰	۱۴,۰۰	۸۳,۰۰	۳,۰۰

استان	جمع کل	نسبت دکترای تخصصی	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
کهگیلویه و بویراحمد	۲۷	۰,۰۰	۱۱,۱۱	۸۱,۴۸	۷,۴۱
یزد	۹۰	۰,۰۰	۱۲,۲۲	۸۳,۳۳	۴,۴۴
جمع کل	۲,۳۰۲				

*ماما

نام استان	کل ماما	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت دکترای تخصصی	نسبت جمعیت	نسبت ماما به ۱۰۰۰ نفر جمعیت	تعداد نیروی بخش خصوصی به کل نیرو ماما	نسبت بخش خصوصی
آذربایجان شرقی	۱۶۹۹	۰,۲۰۰	۰,۷۵۶	۰,۰۴۲	۰,۰۰۳	۳,۹۲۰,۵۶۱	۱۸۹	۰,۱۱۱
آذربایجان غربی	۱,۴۳۹	۰,۳۶۲	۰,۶۲۰	۰,۰۱۷	۰,۰۰۱	۳,۳۴۲,۶۳۶	۸۸	۰,۰۶۱
اردبیل	۵۱۱	۰,۲۵۳	۰,۷۰۵	۰,۰۴۲	۰,۰۰۰	۱,۳۱۴,۱۶۷	۱۰	۰,۰۲۰
اصفهان	۱,۸۴۳	۰,۲۴۱	۰,۷۲۵	۰,۰۳۴	۰,۰۰۰	۵,۱۳۵,۹۹۸	۴۴۷	۰,۲۴۳
البرز	۵۷۹	۰,۱۱۴	۰,۸۵۱	۰,۰۳۵	۰,۰۰۰	۲,۵۳۹,۴۲۸	۱۲۲	۰,۲۱۰
ایلام	۳۰۰	۰,۱۸۱	۰,۷۷۰	۰,۰۴۹	۰,۰۰۰	۵۸۶,۹۳۳	۱۳	۰,۰۴۳
بوشهر	۵۵۸	۰,۳۰۰	۰,۶۸۰	۰,۰۲۰	۰,۰۰۰	۱,۰۸۷,۲۸۹	۶۵	۰,۱۱۶
تهران	۳,۸۲۸	۰,۱۲۲	۰,۸۰۹	۰,۰۶۶	۰,۰۰۴	۱۲,۸۲۴,۳۳۴	۱۸۵۳	۰,۴۸۴
چهارمحال و بختیاری	۴۴۶	۰,۴۳۳	۰,۵۳۳	۰,۰۳۵	۰,۰۰۰	۹۴۲,۳۶۰	۱۶	۰,۰۳۶
خراسان جنوبی	۲۸۲	۰,۴۶۱	۰,۵۱۴	۰,۰۲۵	۰,۰۰۰	۶۹۷,۳۸۸	-	۰,۰۰۰
خراسان رضوی	۱,۹۷۰	۰,۲۳۸	۰,۷۲۲	۰,۰۳۸	۰,۰۰۱	۶,۳۰۹,۷۵۰	۳۷۲	۰,۱۸۹
خراسان شمالی	۳۹۹	۰,۳۹۷	۰,۵۷۶	۰,۰۲۶	۰,۰۰۰	۹۱۳,۳۷۶	۱۹	۰,۰۴۷
خوزستان	۲,۲۲۸	۰,۳۴۰	۰,۶۳۲	۰,۰۲۵	۰,۰۰۳	۴,۷۷۰,۱۲۱	۳۶۵	۰,۱۶۴
زنجان	۴۸۴	۰,۳۳۰	۰,۶۲۹	۰,۰۴۱	۰,۰۰۰	۱,۰۶۹,۱۶۹	۱۸	۰,۰۳۷
سمنان	۳۲۲	۰,۱۱۴	۰,۸۱۸	۰,۰۵۷	۰,۰۱۰	۶۶۴,۴۲۵	۲۵	۰,۰۷۸

سیستان و بلوچستان	۷۹۹	۰,۳۳۷	۰,۶۳۹	۰,۰۲۳	۰,۰۰۱	۲۶۶۷,۶۵۱	۰,۳۰۰	۱۳	۰,۰۱۶
فارس	۱,۷۴۸	۰,۱۷۶	۰,۷۸۸	۰,۰۳۶	۰,۰۰۱	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۳۶۱	۲۵۰	۰,۱۴۳
قزوین	۴۷۹	۰,۲۸۲	۰,۶۷۱	۰,۰۳۹	۰,۰۰۸	۱,۰۲۶۴,۷۷۶	۰,۳۷۹	۹۶	۰,۲۰۰
قم	۳۳۵	۰,۱۸۶	۰,۷۵۵	۰,۰۵۹	۰,۰۰۰	۱,۰۲۱۲,۲۵۸	۰,۲۷۶	۴۵	۰,۱۳۴
کردستان	۷۵۵	۰,۲۵۶	۰,۷۲۵	۰,۰۱۸	۰,۰۰۱	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۴۸۰	۳۹	۰,۰۵۱
کرمان	۱,۱۲۷	۰,۲۸۵	۰,۶۹۶	۰,۰۱۹	۰,۰۰۰	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۳۶۴	۱۲۳	۰,۱۰۹
کرمانشاه	۷۵۴	۰,۲۸۶	۰,۶۸۵	۰,۰۲۸	۰,۰۰۱	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۳۶۸	۴۰	۰,۰۵۳
کهگیلویه و بویراحمد	۴۴۱	۰,۴۷۰	۰,۵۱۱	۰,۰۱۹	۰,۰۰۰	۶۹۳,۲۷۸	۰,۶۳۶	۲۸	۰,۰۶۴
گلستان	۹۲۹	۰,۱۲۵	۰,۸۵۶	۰,۰۱۵	۰,۰۰۳	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۴۹۷	۶۰	۰,۰۶۴
گیلان	۱,۱۵۰	۰,۳۱۷	۰,۶۵۲	۰,۰۲۹	۰,۰۰۲	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۴۴۰	۶۸	۰,۰۵۹
لرستان	۷۷۶	۰,۳۲۷	۰,۶۴۷	۰,۰۲۳	۰,۰۰۳	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۴۲۰	۴۲	۰,۰۵۴
مازندران	۱,۴۷۷	۰,۱۳۲	۰,۸۳۹	۰,۰۲۴	۰,۰۰۵	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۴۵۷	۱۲۹	۰,۰۸۸
مرکزی	۶۰۸	۰,۳۲۳	۰,۶۴۱	۰,۰۳۲	۰,۰۰۴	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۴۰۹	۸۱	۰,۱۳۳
هرمزگان	۴۸۹	۰,۳۵۶	۰,۶۱۰	۰,۰۳۰	۰,۰۰۵	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۲۹۴	۵۳	۰,۱۰۹
همدان	۶۹۳	۰,۱۹۹	۰,۷۶۷	۰,۰۳۳	۰,۰۰۲	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۳۷۵	۵۰	۰,۰۷۲
یزد	۴۴۳	۰,۳۱۱	۰,۶۶۰	۰,۰۲۳	۰,۰۰۶	۱,۰۱۳۰,۹۵۱	۰,۳۹۲	۱۰۲	۰,۲۳۰
جمع کل/ میانگین	۲۹,۸۹۱	۰,۲۷۳	۰,۶۹۳	۰,۰۳۲	۰,۰۰۲	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۴۰۸	۲۰۱۸	۰,۱۱۰

*جنسیت این گروه فقط زن می باشد

پرستار(شاغل در بخش درمان)

استان	زن	مرد	تعدادکل پرستار درمان	جمعیت ۱۳۹۴	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۲۸۸۹	۴۲۵	۳۳۱۴	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۸۴۵
آذربایجان غربی	۲۷۱۹	۵۹۸	۳۳۱۷	۳,۲۴۲,۶۳۶	۱,۰۲۳
اردبیل	۱۱۷۶	۱۶۷	۱۳۴۳	۱,۰۳۱۴,۱۶۷	۱,۰۲۲
اصفهان	۶۱۶۳	۸۹۸	۷,۰۶۱	۵,۱۳۵,۹۹۸	۱,۳۷۵
البرز	۱۳۴۸	۱۲۸	۱۴۷۶	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۵۸۱
ایلام	۳۶۵	۲۰۲	۵۶۷	۵۸۶,۹۳۳	۰,۹۶۶
بوشهر	۸۲۷	۱۴۵	۹۷۲	۱,۰۰۸۷,۲۸۹	۰,۸۹۴
تهران	۱۷۵۳۳	۲۴۸۹	۲۰,۰۲۲	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۱,۵۶۱
چهارمحال و بختیاری	۱۰۵۱	۲۴۴	۱۲۹۵	۹۴۲,۲۶۰	۱,۳۷۴
خراسان جنوبی	۴۹۵	۱۶۷	۶۶۲	۶۹۷,۲۸۸	۰,۹۴۹
خراسان رضوی	۵۴۸۶	۱۶۲۳	۷۱۰۹	۶,۳۰۹,۷۵۰	۱,۱۲۷
خراسان شمالی	۶۵۲	۱۱۸	۷۷۰	۹۱۳,۳۷۶	۰,۸۴۳
خوزستان	۴۱۴۹	۳۹۰	۴۵۳۹	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۹۵۲
زنجان	۱۰۷۰	۱۵۶	۱۲۲۶	۱,۰۶۹,۱۶۹	۱,۱۴۷
سمنان	۹۷۷	۱۳۱	۱۱۰۸	۶۶۴,۴۲۵	۱,۶۶۸
سیستان و بلوچستان	۱۱۹۶	۲۸۰	۱۴۷۶	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۵۵۳
فارس	۵۷۲۶	۸۰۵	۶۵۳۱	۴,۸۳۸,۴۷۵	۱,۳۵۰
قزوین	۱۲۸۸	۱۲۲	۱۴۱۰	۱,۲۶۴,۷۷۶	۱,۱۱۵
قم	۹۸۲	۳۱۷	۱۲۹۹	۱,۲۱۲,۲۵۸	۱,۰۷۲
کردستان	۹۲۲	۴۸۵	۱۴۰۷	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۸۹۵
کرمان	۲۶۵۰	۴۲۰	۳,۰۷۰	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۹۹۲
کرمانشاه	۱۶۵۶	۵۱۸	۲,۱۷۴	۲,۰۴۷,۵۶۰	۱,۰۶۲
کهگیلویه و بویراحمد	۸۲۸	۲۵۵	۱,۰۸۳	۶۹۳,۲۷۸	۱,۵۶۲
گلستان	۱۹۳۰	۳۶۲	۲۲۹۲	۱,۸۷۰,۴۹۸	۱,۲۲۵
گیلان	۳۲۲۱	۲۱۷	۳۴۳۸	۲,۶۱۱,۳۸۶	۱,۳۱۷
لرستان	۱۴۹۴	۲۹۹	۱۷۹۳	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۹۷۱
مازندران	۴۳۵۰	۵۷۴	۴۹۲۴	۳,۲۳۵,۶۵۴	۱,۵۲۲
مرکزی	۱۴۹۵	۱۷۴	۱۶۶۹	۱,۴۸۸,۳۴۳	۱,۱۲۱
هرمزگان	۱۱۸۱	۹۶	۱۲۷۷	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۷۶۹
همدان	۱۶۰۶	۲۷۶	۱,۸۸۲	۱,۸۵۰,۷۶۵	۱,۰۱۷
یزد	۱۳۶۰	۳۹۳	۱,۷۵۳	۱,۰۱۳۰,۹۵۱	۱,۵۵۰
جمع کل / میانگین	۷۸۴۴۱	۱۳۸۲۲	۹۲,۲۶۳	۷۹,۰۱۰,۳۰۷۳	۱,۱۱۰

وضعیت مقاطع تحصیلی پرستار(شاغل در بخش درمان)

استان	کل پرستار درمان	کل تخت	پرستار درمان به تخت	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
آذربایجان شرقی	۳۳۱۴	۴۹۶۰	۰.۶۷	۰.۷۳	۹۵.۵۶	۳.۷۱
آذربایجان غربی	۳۳۱۷	۳۶۱۱	۰.۹۲	۰.۵۳	۹۸.۴۵	۱.۰۲
اردبیل	۱۳۴۳	۱۳۱۷	۱.۰۲	۰.۳۹	۹۸.۳۶	۱.۲۵
اصفهان	۷۰۶۱	۶۳۹۳	۱.۱۰	۰.۶۳	۹۶.۸۵	۲.۵۱
البرز	۱۴۷۶	۱۸۲۶	۰.۸۱	۱.۷۵	۹۶.۴۹	۱.۷۵
ایلام	۵۶۷	۴۱۹	۱.۳۵	۰.۰۰	۹۶.۵۲	۳.۴۸
بوشهر	۹۷۲	۱۱۲۵	۰.۸۶	۰.۱۴	۹۸.۰۰	۱.۸۶
تهران	۲۰۰۲۲	۲۴۰۸۷	۰.۸۳	۰.۵۰	۹۶.۹۹	۲.۵۱
چهارمحال و بختیاری	۱۲۹۵	۱۱۶۲	۱.۱۱	۰.۱۷	۹۷.۹۷	۱.۸۶
خراسان جنوبی	۶۶۲	۸۲۹	۰.۸۰	۰.۰۰	۹۷.۸۹	۲.۱۱
خراسان رضوی	۷۱۰۹	۷۵۸۶	۰.۹۴	۰.۳۴	۹۸.۵۱	۱.۱۴
خراسان شمالی	۷۷۰	۹۱۲	۰.۸۴	۰.۵۹	۹۸.۹۷	۰.۴۴
خوزستان	۴۵۳۹	۶۱۶۶	۰.۷۴	۰.۴۱	۹۸.۱۹	۱.۴۱
زنجان	۱۲۲۶	۱۲۲۴	۱.۰۰	۰.۷۸	۹۶.۸۶	۲.۳۵
سمنان	۱۱۰۸	۱۳۰۰	۰.۸۵	۰.۴۳	۹۷.۸۷	۱.۷۰
سیستان و بلوچستان	۱۴۷۶	۲۱۹۳	۰.۶۷	۰.۲۹	۹۹.۰۵	۰.۶۶
فارس	۶۵۳۱	۶۵۸۹	۰.۹۹	۰.۵۰	۹۷.۶۱	۱.۸۹
قزوین	۱۴۱۰	۱۲۹۳	۱.۰۹	۰.۷۴	۹۸.۰۶	۱.۲۰
قم	۱۲۹۹	۱۴۴۹	۰.۹۰	۱.۲۴	۹۶.۷۵	۲.۰۱
گلستان	۲۲۹۲	۲۰۵۶	۱.۱۱	۰.۴۸	۹۸.۷۰	۰.۸۲
گیلان	۳۴۳۸	۳۲۲۹	۱.۰۶	۰.۹۴	۹۷.۳۹	۱.۷۷
لرستان	۱۷۹۳	۱۶۴۰	۱.۰۹	۰.۵۳	۹۸.۱۲	۱.۳۵
مازندران	۴۹۲۴	۴۵۱۸	۱.۰۹	۰.۵۸	۹۸.۰۹	۱.۳۳
مرکزی	۱۶۶۹	۱۹۵۹	۰.۸۵	۰.۳۲	۹۸.۴۲	۱.۲۶
هرمزگان	۱۲۷۷	۱۸۳۳	۰.۷۰	۰.۶۷	۹۹.۰۴	۰.۲۹
همدان	۱۸۸۲	۲۲۰۶	۰.۸۵	۰.۲۴	۹۷.۴۵	۲.۳۰

استان	کل پرستار درمان	کل تخت	پرستار درمان به تخت	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
کردستان	۱۴۰۷	۲۰۲۴	۰٫۷۰	۰٫۶۴	۹۷٫۶۱	۱٫۷۶
کرمان	۳۰۷۰	۳۵۹۹	۰٫۸۵	۰٫۲۷	۹۷٫۳۷	۲٫۳۶
کرمانشاه	۲۱۷۴	۲۴۶۲	۰٫۸۸	۰٫۴۰	۹۷٫۶۰	۲٫۰۰
کهگیلویه و بویراحمد	۱۰۸۳	۹۴۹	۱٫۱۴	۰٫۳۲	۹۸٫۴۰	۱٫۲۸
یزد	۱۷۵۳	۲۱۲۱	۰٫۸۳	۰٫۲۹	۹۸٫۱۹	۱٫۵۲
جمع کل / میانگین	۹۲٫۲۶۳	۱۰۳٫۰۳۷	۰٫۹۲	۰٫۵۱	۹۷٫۷۸	۱٫۷۱

تکنسین، کاردان و کارشناس اتاق عمل (شاغل در بخش درمان)

استان	زن	مرد	کل اتاق عمل درمان	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۲۶۰	۷۹	۳۳۹	۳٫۹۲۰٫۵۶۱	۰٫۰۸۶
آذربایجان غربی	۱۹۲	۱۱۸	۳۱۰	۳٫۲۴۲٫۶۳۶	۰٫۰۹۶
اردبیل	۱۰۶	۴۹	۱۵۵	۱٫۳۱۴٫۱۶۷	۰٫۱۱۸
اصفهان	۶۳۷	۱۶۲	۷۹۹	۵٫۱۳۵٫۹۹۸	۰٫۱۵۶
البرز	۱۹۰	۲۹	۲۱۹	۲٫۵۳۹٫۴۲۸	۰٫۰۸۶
ایلام	۹۷	۴۸	۱۴۵	۵۸۶٫۹۳۳	۰٫۲۴۷
بوشهر	۱۱۵	۵۱	۱۶۶	۱۰۰۸۷٫۲۸۹	۰٫۱۵۳
تهران	۲۱۲۵	۷۲۶	۲۸۵۱	۱۲٫۸۲۴٫۳۲۴	۰٫۲۲۲
چهارمحال و بختیاری	۱۰۷	۳۳	۱۴۰	۹۴۲٫۳۶۰	۰٫۱۴۹
خراسان جنوبی	۸۳	۲۳	۱۰۶	۶۹۷٫۲۸۸	۰٫۱۵۲
خراسان رضوی	۶۵۶	۲۵۵	۹۱۱	۶٫۳۰۹٫۷۵۰	۰٫۱۴۴
خراسان شمالی	۷۷	۲۵	۱۰۲	۹۱۳٫۳۷۶	۰٫۱۱۲
خوزستان	۴۷۱	۱۳۴	۶۰۵	۴٫۷۷۰٫۱۲۱	۰٫۱۲۷
زنجان	۱۱۳	۴۲	۱۵۵	۱۰۰۶۹٫۱۶۹	۰٫۱۴۵
سمنان	۱۲۹	۲۷	۱۵۶	۶۶۴٫۴۲۵	۰٫۲۳۵
سیستان و بلوچستان	۱۵۱	۵۸	۲۰۹	۲٫۶۶۷٫۶۵۱	۰٫۰۷۸
فارس	۷۰۸	۲۷۹	۹۸۷	۴٫۸۳۸٫۴۷۵	۰٫۲۰۴
قزوین	۱۵۳	۲۸	۱۸۱	۱٫۲۶۴٫۷۷۶	۰٫۱۴۳
قم	۱۱۰	۷۳	۱۸۳	۱٫۲۱۲٫۲۵۸	۰٫۱۵۱

استان	زن	مرد	کل اتاق عمل درمان	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
کردستان	۱۰۸	۸۳	۱۹۱	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۱۲۱
کرمان	۲۶۳	۷۰	۳۳۳	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۱۰۸
کرمانشاه	۲۰۲	۸۱	۲۸۳	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۱۳۸
کهگیلویه و بویراحمد	۶۹	۴۵	۱۱۴	۶۹۳,۲۷۸	۰,۱۶۴
گلستان	۱۶۹	۷۲	۲۴۱	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۱۲۹
گیلان	۲۱۱	۷۹	۲۹۰	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۱۱۱
لرستان	۲۱۶	۶۸	۲۸۴	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۱۵۴
مازندران	۳۵۹	۱۱۱	۴۷۰	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۱۴۵
مرکزی	۱۶۱	۴۱	۲۰۲	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۱۳۶
هرمزگان	۱۲۳	۴۱	۱۶۴	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۰۹۹
همدان	۲۱۶	۸۶	۳۰۲	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۱۶۳
یزد	۱۶۶	۵۲	۲۱۸	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۱۹۳
جمع کل / میانگین	۸۶۹۱	۳۱۲۰	۱۱,۸۱۱	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۱۴۴

وضعیت مقاطع تحصیلی تکنسین، کاردان و کارشناس اتاق عمل (شاغل در بخش درمان)

استان	کل اتاق عمل درمان	کل تخت	اتاق عمل درمان به تخت	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
آذربایجان شرقی	۳۳۹	۴۹۶۰	۰,۰۷	۵۸,۵۴	۴۱,۴۶	۰,۰۰
آذربایجان غربی	۳۱۰	۳۶۱۱	۰,۰۹	۶۰,۷۰	۳۹,۳۰	۰,۰۰
اردبیل	۱۵۵	۱۳۱۷	۰,۱۲	۷۲,۷۳	۲۷,۲۷	۰,۰۰
اصفهان	۷۹۹	۶۳۹۳	۰,۱۲	۵۸,۳۶	۴۱,۶۴	۰,۰۰
البرز	۲۱۹	۱۸۲۶	۰,۱۲	۵۰,۹۶	۴۹,۰۴	۰,۰۰
ایلام	۱۴۵	۴۱۹	۰,۳۵	۵۹,۰۹	۴۰,۹۱	۰,۰۰
بوشهر	۱۶۶	۱۱۲۵	۰,۱۵	۴۸,۰۸	۵۱,۹۲	۰,۰۰
تهران	۲۸۵۱	۲۴۰۸۷	۰,۱۲	۵۴,۳۸	۴۵,۶۲	۰,۰۰
چهارمحال و بختیاری	۱۴۰	۱۱۶۲	۰,۱۲	۶۹,۶۰	۳۰,۴۰	۰,۰۰
خراسان جنوبی	۱۰۶	۸۲۹	۰,۱۳	۵۴,۷۲	۴۵,۲۸	۰,۰۰
خراسان رضوی	۹۱۱	۷۵۸۶	۰,۱۲	۵۴,۷۲	۴۵,۲۸	۰,۰۰
خراسان شمالی	۱۰۲	۹۱۲	۰,۱۱	۴۴,۸۳	۵۵,۱۷	۰,۰۰

استان	کل اتاق عمل درمان	کل تخت	اتاق عمل درمان به تخت	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
خوزستان	۶۰۵	۶۱۶۶	۰,۱۰	۸۴,۱۶	۱۵,۸۴	۰,۰۰
زنجان	۱۵۵	۱۲۲۴	۰,۱۳	۵۷,۸۶	۴۲,۱۴	۰,۰۰
سمنان	۱۵۶	۱۳۰۰	۰,۱۲	۶۱,۴۲	۳۸,۵۸	۰,۰۰
سیستان و بلوچستان	۲۰۹	۲۱۹۳	۰,۱۰	۶۱,۹۹	۳۸,۰۱	۰,۰۰
فارس	۹۸۷	۶۵۸۹	۰,۱۵	۶۲,۷۶	۳۷,۱۰	۰,۱۴
قزوین	۱۸۱	۱۲۹۳	۰,۱۴	۴۴,۶۴	۵۵,۳۶	۰,۰۰
قم	۱۸۳	۱۴۴۹	۰,۱۳	۵۱,۵۶	۴۸,۴۴	۰,۰۰
گلستان	۲۴۱	۲۰۵۶	۰,۱۲	۵۸,۱۶	۴۱,۸۴	۰,۰۰
گیلان	۲۹۰	۳۲۲۹	۰,۰۹	۶۸,۳۲	۳۱,۶۸	۰,۰۰
لرستان	۲۸۴	۱۶۴۰	۰,۱۷	۵۹,۰۷	۴۰,۹۳	۰,۰۰
مازندران	۴۷۰	۴۵۱۸	۰,۱۰	۸۷,۲۵	۱۲,۷۵	۰,۰۰
مرکزی	۲۰۲	۱۹۵۹	۰,۱۰	۵۹,۱۸	۴۰,۸۲	۰,۰۰
هرمزگان	۱۶۴	۱۸۳۳	۰,۰۹	۷۶,۴۲	۲۳,۵۸	۰,۰۰
همدان	۳۰۲	۲۲۰۶	۰,۱۴	۵۶,۳۳	۴۳,۶۷	۰,۰۰
کردستان	۱۹۱	۲۰۲۴	۰,۰۹	۶۰,۲۵	۳۹,۷۵	۰,۰۰
کرمان	۳۳۳	۳۵۹۹	۰,۰۹	۵۷,۱۴	۴۲,۸۶	۰,۰۰
کرمانشاه	۲۸۳	۲۴۶۲	۰,۱۱	۶۲,۸۶	۳۷,۱۴	۰,۰۰
کهگیلویه و بویراحمد	۱۱۴	۹۴۹	۰,۱۲	۵۵,۸۱	۴۴,۱۹	۰,۰۰
یزد	۲۱۸	۲۱۲۱	۰,۱۰	۵۵,۶۹	۴۴,۳۱	۰,۰۰
جمع کل / میانگین	۱۱,۸۱۱	۱۰۳,۰۳۷	۰,۱۲	۶۰,۲۴	۳۹,۷۵	۰,۰۰

تکنسین، کاردان و کارشناس هوشبری (شاغل در بخش درمان)

استان	زن	مرد	کل هوشبری درمان	جمعیت	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۲۵۰	۶۳	۳۱۳	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۰۸۰
آذربایجان غربی	۱۸۵	۱۱۱	۲۹۶	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۰۹۱
اردبیل	۹۳	۲۳	۱۱۶	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۰۸۸
اصفهان	۵۷۷	۱۲۰	۶۹۷	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۱۳۶
البرز	۱۲۰	۳۲	۱۵۲	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۰۶۰
ایلام	۷۰	۳۳	۱۰۳	۵۸۶,۹۳۳	۰,۱۷۵
بوشهر	۹۵	۳۶	۱۳۱	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۱۲۰
تهران	۱۷۷۶	۴۱۸	۲۱۹۴	۱۲,۸۲۴,۳۳۴	۰,۱۷۱
چهارمحال و بختیاری	۷۸	۲۸	۱۰۶	۹۴۲,۳۶۰	۰,۱۱۲
خراسان جنوبی	۶۰	۲۱	۸۱	۶۹۷,۳۸۸	۰,۱۱۶
خراسان رضوی	۶۱۰	۱۵۷	۷۶۷	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۱۲۲
خراسان شمالی	۶۳	۱۶	۷۹	۹۱۳,۳۷۶	۰,۰۸۶
خوزستان	۴۴۸	۱۰۹	۵۵۷	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۱۱۷
زنجان	۸۶	۲۷	۱۱۳	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۱۰۶
سمنان	۹۵	۱۱	۱۰۶	۶۶۴,۴۲۵	۰,۱۶۰
سیستان و بلوچستان	۱۳۷	۴۷	۱۸۴	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۰۶۹
فارس	۵۴۰	۱۶۳	۷۰۳	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۱۴۵
قزوین	۱۲۴	۱۹	۱۴۳	۱,۲۶۴,۷۷۶	۰,۱۱۳
قم	۹۹	۳۹	۱۳۸	۱,۰۲۲,۲۵۸	۰,۱۱۴
کردستان	۹۳	۶۸	۱۶۱	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۱۰۲
کرمان	۱۹۶	۵۵	۲۵۱	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۰۸۱
کرمانشاه	۱۶۸	۴۸	۲۱۶	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۱۰۵
کهگیلویه و بویراحمد	۶۸	۳۳	۱۰۱	۶۹۳,۲۷۸	۰,۱۴۶
گلستان	۱۸۱	۴۳	۲۲۴	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۱۲۰
گیلان	۲۲۱	۵۲	۲۷۳	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۱۰۵
لرستان	۱۹۰	۶۲	۲۵۲	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۱۳۶
مازندران	۳۴۵	۶۲	۴۰۷	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۱۲۶
مرکزی	۱۴۰	۲۰	۱۶۰	۱,۰۴۸۸,۳۴۳	۰,۱۰۸
هرمزگان	۹۹	۳۴	۱۳۳	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۰۸۰
همدان	۱۷۰	۶۲	۲۳۲	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۱۲۵
یزد	۱۴۱	۵۸	۱۹۹	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۱۷۶
جمع کل میانگین	۷۴۶۴	۲۱۲۶	۹,۵۹۰	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۱۱۶

وضعیت مقاطع تحصیلی تکنسین، کاردان و کارشناس هوشبری (شاغل در بخش درمان)

نسبت کارشناسی ارشد	نسبت کارشناسی	نسبت کاردانی	هوشبری درمان به تخت	کل تخت	کل هوشبری درمان	استان
۱,۰۴	۵۷,۵۱	۴۱,۴۵	۰,۰۶	۴۹۶۰	۳۱۳	آذربایجان شرقی
۰,۰۰	۴۷,۲۶	۵۲,۷۴	۰,۰۸	۳۶۱۱	۲۹۶	آذربایجان غربی
۰,۰۰	۴۲,۳۴	۵۷,۶۶	۰,۰۹	۱۳۱۷	۱۱۶	اردبیل
۰,۴۰	۴۳,۸۲	۵۵,۷۸	۰,۱۱	۶۳۹۳	۶۹۷	اصفهان
۰,۰۰	۴۸,۹۱	۵۱,۰۹	۰,۰۸	۱۸۲۶	۱۵۲	البرز
۲,۱۱	۶۲,۱۱	۳۵,۷۹	۰,۲۵	۴۱۹	۱۰۳	ایلام
۰,۰۰	۶۸,۰۴	۳۱,۹۶	۰,۱۲	۱۱۲۵	۱۳۱	بوشهر
۱,۶۱	۶۲,۰۵	۳۶,۳۳	۰,۰۹	۲۴۰۸۷	۲۱۹۴	تهران
۰,۰۰	۴۱,۰۰	۵۹,۰۰	۰,۰۹	۱۱۶۲	۱۰۶	چهارمحال و بختیاری
۰,۰۰	۵۰,۶۲	۴۹,۳۸	۰,۱۰	۸۲۹	۸۱	خراسان جنوبی
۱,۱۲	۵۳,۷۲	۴۵,۱۷	۰,۱۰	۷۵۸۶	۷۶۷	خراسان رضوی
۰,۰۰	۵۵,۸۸	۴۴,۱۲	۰,۰۹	۹۱۲	۷۹	خراسان شمالی
۰,۵۳	۴۳,۳۵	۵۶,۱۲	۰,۰۹	۶۱۶۶	۵۵۷	خوزستان
۰,۰۰	۶۲,۷۵	۳۷,۲۵	۰,۰۹	۱۲۲۴	۱۱۳	زنجان
۱,۰۴	۷۶,۰۴	۲۲,۹۲	۰,۰۸	۱۳۰۰	۱۰۶	سمنان
۰,۰۰	۵۷,۸۷	۴۲,۱۳	۰,۰۸	۲۱۹۳	۱۸۴	سیستان و بلوچستان
۱,۴۱	۴۸,۵۱	۵۰,۰۹	۰,۱۱	۶۵۸۹	۷۰۳	فارس
۰,۰۰	۵۹,۷۸	۴۰,۲۲	۰,۱۱	۱۲۹۳	۱۴۳	قزوین
۰,۹۵	۵۵,۲۴	۴۳,۸۱	۰,۱۰	۱۴۴۹	۱۳۸	قم
۰,۰۰	۵۳,۳۷	۴۶,۶۳	۰,۱۱	۲۰۵۶	۲۲۴	گلستان
۰,۹۹	۴۷,۷۸	۵۱,۲۳	۰,۰۸	۳۲۲۹	۲۷۳	گیلان
۰,۰۰	۵۱,۴۸	۴۸,۵۲	۰,۱۵	۱۶۴۰	۲۵۲	لرستان
۰,۳۲	۴۵,۳۷	۵۴,۳۱	۰,۰۹	۴۵۱۸	۴۰۷	مازندران
۰,۸۳	۴۵,۰۰	۵۴,۱۷	۰,۰۸	۱۹۵۹	۱۶۰	مرکزی
۱,۰۰	۳۹,۰۰	۶۰,۰۰	۰,۰۷	۱۸۳۳	۱۳۳	هرمزگان

استان	کل هوشبیری درمان	کل تخت	هوشبیری درمان به تخت	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی	نسبت کارشناسی ارشد
همدان	۲۳۲	۲۲۰۶	۰,۱۱	۴۲,۵۸	۵۷,۴۲	۰,۰۰
کردستان	۱۶۱	۲۰۲۴	۰,۰۸	۵۵,۲۴	۴۴,۷۶	۰,۰۰
کرمان	۲۵۱	۳۵۹۹	۰,۰۷	۴۲,۷۲	۵۶,۳۱	۰,۰۷
کرمانشاه	۲۱۶	۲۴۶۲	۰,۰۹	۴۳,۴۳	۵۴,۰۴	۲,۵۳
کهگیلویه و بویراحمد	۱۰۱	۹۴۹	۰,۱۱	۵۲,۳۳	۴۷,۶۷	۰,۰۰
یزد	۱۹۹	۲۱۲۱	۰,۰۹	۴۸,۴۵	۵۰,۹۳	۰,۶۲
جمع کل / میانگین	۹,۵۹۰	۱۰۳,۰۳۷	۰,۱۰	۴۶,۸۶	۵۲,۵۸	۰,۵۶

بهیار (شاغل در بخش درمان)

استان	زن	مرد	کل بهیار درمان	جمعیت ۱۳۹۴	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۲۴۵	۱۶۷	۴۱۲	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۱۰۵
آذربایجان غربی	۲۳۲	۲۴۴	۴۷۶	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۱۴۷
اردبیل	۸۴	۴۰	۱۲۴	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۰۹۴
اصفهان	۴۲۷	۵۶۹	۹۹۶	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۱۹۴
البرز	۱۱۸	۶۹	۱۸۷	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۰۷۴
ایلام	۸۹	۶۸	۱۵۷	۵۸۶,۹۳۳	۰,۲۶۷
بوشهر	۲۵۸	۲۰۷	۴۶۵	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۴۲۸
تهران	۱۱۰۵	۸۳۵	۱۹۴۰	۱۲,۸۲۴,۳۳۴	۰,۱۵۱
چهارمحال و بختیاری	۱۳۳	۷۹	۲۱۲	۹۴۲,۳۶۰	۰,۲۲۵
خراسان جنوبی	۹۱	۴۳	۱۳۴	۶۹۷,۳۸۸	۰,۱۹۲
خراسان رضوی	۲۷۴	۳۷۲	۶۴۶	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۱۰۲
خراسان شمالی	۱۸	۴۷	۶۵	۹۱۳,۳۷۶	۰,۰۷۱
خوزستان	۴۷۷	۴۱۵	۸۹۲	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۱۸۷
زنجان	۱۹۱	۸۲	۲۷۳	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۲۵۵
سمنان	۸۰	۳۵	۱۱۵	۶۶۴,۴۲۵	۰,۱۷۳
سیستان و بلوچستان	۲۴۳	۲۱۹	۴۶۲	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۱۷۳
فارس	۵۵۸	۳۸۹	۹۴۷	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۱۹۶
قزوین	۶۲	۸۸	۱۵۰	۱,۲۶۴,۷۷۶	۰,۱۱۹
قم	۱۶۷	۵۲	۲۱۹	۱,۲۱۲,۲۵۸	۰,۱۸۱

استان	زن	مرد	کل بهیار درمان	جمعیت ۱۳۹۴	نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
کردستان	۲۴۶	۱۳۲	۳۷۸	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۲۴۰
کرمان	۶۶۳	۱۷۱	۸۳۴	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۲۷۰
کرمانشاه	۷۵	۱۵۷	۲۳۲	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۱۱۳
کهگیلویه و بویراحمد	۲۰۰	۱۸	۲۱۸	۶۹۳,۲۷۸	۰,۳۱۴
گلستان	۳۹	۵۸	۹۷	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۰۵۲
گیلان	۱۱۶	۷۵	۱۹۱	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۰۷۳
لرستان	۶۳	۵۳	۱۱۶	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۰۶۳
مازندران	۱۳۰	۱۸۷	۳۱۷	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۰۹۸
مرکزی	۱۶۱	۷۵	۲۳۶	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۱۵۹
هرمزگان	۴۰۸	۷۹	۴۸۷	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۲۹۳
همدان	۳۲۷	۲۲۷	۵۵۴	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۲۹۹
یزد	۲۳۶	۱۲۳	۳۵۹	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۳۱۷
جمع کل / میانگین	۷۳۳۲	۵۵۶۰	۱۲,۸۹۲	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۱۸۲

وضعیت مقاطع تحصیلی بهیار (شاغل در بخش درمان)

استان	کل بهیار درمان	کل تخت	بهبیار درمان به تخت	نسبت دیپلم	نسبت زیر دیپلم	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی
آذربایجان شرقی	۴۱۲	۴۹۶۰	۰,۰۸	۹۷,۲۴	۰,۳۹	۲,۳۶	۰,۰۰
آذربایجان غربی	۴۷۶	۳۶۱۱	۰,۱۳	۹۸,۵۱	۱,۲۴	۰,۲۵	۰,۰۰
اردبیل	۱۲۴	۱۳۱۷	۰,۰۹	۹۹,۱۶	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۸۴
اصفهان	۹۹۶	۶۳۹۳	۰,۱۶	۹۲,۶۲	۰,۱۶	۷,۲۲	۰,۰۰
البرز	۱۸۷	۱۸۲۶	۰,۱۰	۹۲,۱۳	۲,۲۵	۴,۴۹	۱,۱۲
ایلام	۱۵۷	۴۱۹	۰,۳۷	۹۷,۳۵	۰,۶۶	۱,۹۹	۰,۰۰
بوشهر	۴۶۵	۱۱۲۵	۰,۴۱	۹۶,۱۳	۰,۰۰	۳,۸۷	۰,۰۰
تهران	۱۹۴۰	۲۴۰۸۷	۰,۰۸	۹۷,۵۹	۰,۸۸	۱,۵۴	۰,۰۰
چهارمحال و بختیاری	۲۱۲	۱۱۶۲	۰,۱۸	۹۰,۴۵	۰,۵۰	۸,۵۴	۰,۵۰
خراسان جنوبی	۱۳۴	۸۲۹	۰,۱۶	۹۷,۷۶	۰,۰۰	۲,۲۴	۰,۰۰
خراسان رضوی	۶۴۶	۷۵۸۶	۰,۰۹	۹۹,۲۴	۰,۰۰	۰,۷۶	۰,۰۰
خراسان شمالی	۶۵	۹۱۲	۰,۰۷	۸۴,۳۱	۰,۰۰	۱۵,۶۹	۰,۰۰
خوزستان	۸۹۲	۶۱۶۶	۰,۱۴	۸۹,۴۸	۰,۳۷	۱۰,۱۵	۰,۰۰

استان	کل بهیار درمان	کل تخت	بهبار درمان به تخت	نسبت دیپلم	نسبت زیر دیپلم	نسبت کاردانی	نسبت کارشناسی
زنجان	۲۷۳	۱۲۲۴	۰,۲۲	۹۹,۵۵	۰,۴۵	۰,۰۰	۰,۰۰
سمنان	۱۱۵	۱۳۰۰	۰,۰۹	۹۸,۹۹	۱,۰۱	۰,۰۰	۰,۰۰
سیستان و بلوچستان	۴۶۲	۲۱۹۳	۰,۲۱	۹۸,۸۲	۰,۷۱	۰,۴۷	۰,۰۰
فارس	۹۴۷	۶۵۸۹	۰,۱۴	۹۰,۷۸	۳,۴۹	۴,۷۳	۱,۰۰
قزوین	۱۵۰	۱۲۹۳	۰,۱۲	۱۰۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰
قم	۲۱۹	۱۴۴۹	۰,۱۵	۱۰۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰
گلستان	۹۷	۲۰۵۶	۰,۰۵	۹۳,۸۸	۶,۱۲	۰,۰۰	۰,۰۰
گیلان	۱۹۱	۳۲۲۹	۰,۰۶	۹۶,۴۳	۲,۳۸	۱,۱۹	۰,۰۰
لرستان	۱۱۶	۱۶۴۰	۰,۰۷	۹۵,۵۹	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۷
مازندران	۳۱۷	۴۵۱۸	۰,۰۷	۱۰۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰
مرکزی	۲۳۶	۱۹۵۹	۰,۱۲	۹۷,۴۰	۲,۶۰	۰,۰۰	۰,۰۰
هرمزگان	۴۸۷	۱۸۳۳	۰,۲۷	۹۶,۳۰	۲,۶۵	۱,۰۶	۰,۰۰
همدان	۵۵۴	۲۲۰۶	۰,۲۵	۹۲,۰۱	۰,۰۰	۷,۹۹	۰,۰۰
کردستان	۳۷۸	۲۰۲۴	۰,۱۹	۹۹,۰۵	۰,۹۵	۰,۰۰	۰,۰۰
کرمان	۸۳۴	۳۵۹۹	۰,۲۳	۹۳,۸۳	۴,۴۶	۱,۷۱	۰,۰۰
کرمانشاه	۲۳۲	۲۴۶۲	۰,۰۹	۹۷,۶۰	۰,۰۰	۲,۴۰	۰,۰۰
کهگیلویه و بویراحمد	۲۱۸	۹۴۹	۰,۲۳	۹۲,۰۶	۰,۵۳	۷,۴۱	۰,۰۰
یزد	۳۵۹	۲۱۲۱	۰,۱۷	۹۸,۳۵	۰,۰۰	۱,۶۵	۰,۰۰
جمع کل / میانگین	۱۲,۸۹۲	۱۰۳,۰۳۷	۰,۱۶	۹۵,۸۹	۱,۰۷	۲,۸۸	۰,۱۶

کل گروه پرستاری (شاغل در بخش درمان)

کل گروه پرستاری به تخت	کل تخت	کل گروه پرستاری	کل کمک بهیار درمان	کل بهیار درمان	کل هوشیبری درمان	کل اتاق عمل درمان	کل پرستار درمان	جمعیت ۱۳۹۴	استان
۱,۱۲	۴۹۶۰	۵۵۵۳	۱۱۷۵	۴۱۲	۳۱۳	۳۳۹	۳۳۱۴	۳,۹۲۰,۵۶۱	آذربایجان شرقی
۱,۲۶	۳۶۱۱	۴۵۴۲	۱۴۱	۴۷۶	۲۹۶	۳۱۰	۳۳۱۷	۳,۲۴۲,۶۳۶	آذربایجان غربی
۱,۴۲	۱۳۱۷	۱۸۷۱	۱۳۳	۱۲۴	۱۱۶	۱۵۵	۱۳۴۳	۱,۳۱۴,۱۶۷	اردبیل
۱,۶۲	۶۳۹۳	۱۰,۳۶۱	۸۰۸	۹۹۶	۶۹۷	۷۹۹	۷۰۶۱	۵,۱۳۵,۹۹۸	اصفهان
۱,۲۸	۱۸۲۶	۲۳۳۰	۲۹۵	۱۸۷	۱۵۲	۲۱۹	۱۴۷۶	۲,۵۳۹,۴۲۸	البرز
۲,۴۴	۴۱۹	۱۰۲۲	۵۰	۱۵۷	۱۰۳	۱۴۵	۵۶۷	۵۸۶,۹۳۳	ایلام
۱,۶۰	۱۱۲۵	۱۸۰۳	۶۹	۴۶۵	۱۳۱	۱۶۶	۹۷۲	۱,۰۸۷,۲۸۹	بوشهر
۱,۴۰	۲۴۰۸۷	۳۳۷۱۴	۶۷۰۷	۱۹۴۰	۲۱۹۴	۲۸۵۱	۲۰۰۲۲	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	تهران
۱,۵۲	۱۱۶۲	۱۷۶۴	۱۱	۲۱۲	۱۰۶	۱۴۰	۱۲۹۵	۹۴۲,۳۶۰	چهارمحال و بختیاری
۱,۲۲	۸۲۹	۱۰۱۲	۲۹	۱۳۴	۸۱	۱۰۶	۶۶۲	۶۹۷,۳۸۸	خراسان جنوبی
۱,۴۶	۷۵۸۶	۱۱۰۹۴	۱۶۶۱	۶۴۶	۷۶۷	۹۱۱	۷۱۰۹	۶,۳۰۹,۷۵۰	خراسان رضوی
۱,۱۴	۹۱۲	۱۰۳۵	۱۹	۶۵	۷۹	۱۰۲	۷۷۰	۹۱۳,۳۷۶	خراسان شمالی
۱,۲۳	۶۱۶۶	۷۵۸۲	۹۸۸	۸۹۲	۵۵۷	۶۰۵	۴۵۳۹	۴,۷۷۰,۱۲۱	خوزستان
۱,۴۶	۱۲۲۴	۱۷۹۳	۲۶	۲۷۳	۱۱۳	۱۵۵	۱۲۲۶	۱,۰۶۹,۱۶۹	زنجان
۱,۱۵	۱۳۰۰	۱۴۹۵	۱۰	۱۱۵	۱۰۶	۱۵۶	۱۱۰۸	۶۶۴,۴۲۵	سمنان
۱,۱۵	۲۱۹۳	۲۵۲۱	۱۹۱	۴۶۲	۱۸۴	۲۰۹	۱۴۷۶	۲,۶۶۷,۶۵۱	سیستان و بلوچستان
۱,۵۱	۶۵۸۹	۹۹۲۷	۷۶۰	۹۴۷	۷۰۳	۹۸۷	۶۵۳۱	۴,۸۳۸,۴۷۵	فارس
۱,۵۰	۱۲۹۳	۱۹۳۷	۵۳	۱۵۰	۱۴۳	۱۸۱	۱۴۱۰	۱,۲۶۴,۷۷۶	قزوین
۱,۳۱	۱۴۴۹	۱۸۹۲	۵۳	۲۱۹	۱۳۸	۱۸۳	۱۲۹۹	۱,۲۱۲,۲۵۸	قم
۱,۴۲	۲۰۵۶	۲۹۲۹	۷۴	۹۷	۲۲۴	۲۴۱	۲۲۹۲	۱,۸۷۰,۴۹۸	گلستان
۱,۳۴	۳۲۲۹	۴۳۳۵	۱۴۳	۱۹۱	۲۷۳	۲۹۰	۳۴۳۸	۲,۶۱۱,۳۸۶	گیلان
۱,۵۰	۱۶۴۰	۲۴۶۵	۱۹	۱۱۶	۲۵۲	۲۸۴	۱۷۹۳	۱,۸۴۶,۵۲۹	لرستان
۱,۴۵	۴۵۱۸	۶۵۶۲	۴۴۳	۳۱۷	۴۰۷	۴۷۰	۴۹۲۴	۳,۲۳۵,۶۵۴	مازندران
۱,۲۳	۱۹۵۹	۲۴۱۴	۱۴۷	۲۳۶	۱۶۰	۲۰۲	۱۶۶۹	۱,۴۸۸,۳۴۳	مرکزی

استان	جمعیت ۱۳۹۴	کل پرستار درمان	کل اتاق عمل درمان	کل هوشبری درمان	کل بهیار درمان	کل کمک بهیار درمان	کل گروه پرستاری	کل تخت	کل گروه پرستاری به تخت
هرمزگان	۱,۶۶۱,۲۰۷	۱۲۷۷	۱۶۴	۱۳۳	۴۸۷	۱۹۱	۲۲۵۲	۱۸۳۳	۱,۲۳
همدان	۱,۸۵۰,۷۶۵	۱۸۸۲	۳۰۲	۲۳۲	۵۵۴	۲۲۳	۳۱۹۴	۲۲۰۶	۱,۴۵
کردستان	۱,۵۷۲,۲۲۱	۱۴۰۷	۱۹۱	۱۶۱	۳۷۸	۲۷۴	۲۴۱۰	۲۰۲۴	۱,۱۹
کرمان	۳,۰۹۳,۶۰۰	۳۰۷۰	۳۳۳	۲۵۱	۸۳۴	۳۳۷	۴۸۲۵	۳۵۹۹	۱,۳۴
کرمانشاه	۲,۰۴۷,۵۶۰	۲۱۷۴	۲۸۳	۲۱۶	۲۳۲	۱۶۸	۳۰۷۲	۲۴۶۲	۱,۲۵
کهگیلویه و بویراحمد	۶۹۳,۲۷۸	۱۰۸۳	۱۱۴	۱۰۱	۲۱۸	۴۱	۱۵۵۷	۹۴۹	۱,۶۴
یزد	۱,۱۳۰,۹۵۱	۱۷۵۳	۲۱۸	۱۹۹	۳۵۹	۱۰۱	۲۶۳۰	۲۱۲۱	۱,۲۴
جمع کل / میانگین	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۹۲,۲۶۳	۱۱,۸۱۱	۹,۵۹۰	۱۲,۸۹۲	۱۵,۳۴۰	۱۴۱,۸۹۶	۱۰۳,۰۳۷	۱,۳۹

گروه پرستاری شامل پرستار، بهیار، کمک بهیار، کاردان و کارشناس اتاق عمل و کاردان و کارشناس هوشبری می گردد. در اینجا منظور گروهی از افراد با مشاغل فوق الذکر است که در بیمارستان ها کار می کنند.

کل نیروی درمان به تخت و جمعیت

استان	جمع کل نیروی درمان	کل تخت	کل نیروی درمان به تخت	جمعیت ۱۳۹۴	کل نیروی درمان به ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۱۸,۸۰۸	۴,۹۶۰	۳,۷۹	۳,۹۲۰,۵۶۱	۴,۸۰
آذربایجان غربی	۹,۸۵۳	۳,۶۱۱	۲,۷۳	۳,۲۴۲,۶۳۶	۳,۰۴
اردبیل	۴,۰۸۰	۱,۳۱۷	۳,۱۰	۱,۳۱۴,۱۶۷	۳,۱۰
اصفهان	۱۷,۵۰۶	۶,۳۹۳	۲,۷۴	۵,۱۳۵,۹۹۸	۳,۴۱
البرز	۵,۵۵۹	۱,۸۲۶	۳,۰۴	۲,۵۳۹,۴۲۸	۲,۱۹
ایلام	۲,۸۸۶	۴۱۹	۶,۸۹	۵۸۶,۹۳۳	۴,۹۲
بوشهر	۴,۸۶۳	۱,۱۲۵	۴,۳۲	۱,۰۸۷,۲۸۹	۴,۴۷
تهران	۷۴,۷۷۱	۲۴,۰۸۷	۳,۱۰	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۵,۸۳
چهارمحال و بختیاری	۴,۲۰۱	۱,۱۶۲	۳,۶۲	۹۴۲,۳۶۰	۴,۴۶
خراسان جنوبی	۳,۲۸۳	۸۲۹	۳,۹۶	۶۹۷,۳۸۸	۴,۷۱

استان	جمع کل نیروی درمان	کل تخت	کل نیروی درمان به تخت	جمعیت ۱۳۹۴	کل نیروی درمان به ۱۰۰۰ نفر جمعیت
خراسان رضوی	۲۱,۶۲۹	۷,۵۸۶	۲,۸۵	۶,۳۰۹,۷۵۰	۳,۴۳
خراسان شمالی	۳,۲۱۴	۹۱۲	۳,۵۲	۹۱۳,۳۷۶	۳,۵۲
خوزستان	۱۹,۱۹۶	۶,۱۶۶	۳,۱۱	۴,۷۷۰,۱۲۱	۴,۰۲
زنجان	۳,۹۱۹	۱,۲۳۴	۳,۲۰	۱,۰۶۹,۱۶۹	۳,۶۷
سمنان	۳,۲۱۰	۱,۳۰۰	۲,۴۷	۶۶۴,۴۲۵	۴,۸۳
سیستان و بلوچستان	۹,۸۱۵	۲,۱۹۳	۴,۴۸	۲,۶۶۷,۶۵۱	۳,۶۸
فارس	۱۵,۴۳۳	۶,۵۸۹	۲,۳۴	۴,۸۳۸,۴۷۵	۳,۱۹
قزوین	۴,۸۳۲	۱,۲۹۳	۳,۷۴	۱,۲۶۴,۷۷۶	۳,۸۲
قم	۲,۵۷۵	۱,۴۴۹	۱,۷۸	۱,۲۱۲,۲۵۸	۲,۱۲
گلستان	۷,۵۱۶	۲,۰۵۶	۳,۶۶	۱,۸۷۰,۴۹۸	۴,۰۲
گیلان	۱۱,۲۰۲	۳,۲۲۹	۳,۴۷	۲,۶۱۱,۳۸۶	۴,۲۹
لرستان	۵,۶۱۷	۱,۶۴۰	۳,۴۳	۱,۸۴۶,۵۲۹	۳,۰۴
مازندران	۱۳,۹۸۷	۴,۵۱۸	۳,۱۰	۳,۲۳۵,۶۵۴	۴,۳۲
مرکزی	۵,۷۵۹	۱,۹۵۹	۲,۹۴	۱,۴۸۸,۳۴۳	۳,۸۷
هرمزگان	۶,۶۸۶	۱,۸۳۳	۳,۶۵	۱,۶۶۱,۲۰۷	۴,۰۲
همدان	۶,۴۱۲	۲,۲۰۶	۲,۹۱	۱,۸۵۰,۷۶۵	۳,۴۶
کردستان	۵,۳۱۱	۲,۰۲۴	۲,۶۲	۱,۵۷۲,۲۲۱	۳,۳۸
کرمان	۱۲,۲۳۵	۳,۵۹۹	۳,۴۰	۳,۰۹۳,۶۰۰	۳,۹۶
کرمانشاه	۶,۶۱۷	۲,۴۶۲	۲,۶۹	۲,۰۴۷,۵۶۰	۳,۲۳
کهگیلویه و بویراحمد	۴,۲۵۱	۹۴۹	۴,۴۸	۶۹۳,۲۷۸	۶,۱۳
یزد	۵,۶۵۹	۲,۱۲۱	۲,۶۷	۱,۱۳۰,۹۵۱	۵,۰۰
جمع کل / میانگین	۳۲۰,۸۸۶	۱۰۳,۰۳۷	۳,۳۵	۷۹۱۰۳۰۷۳,۲۳	۳,۹۳

منظور از کل نیروی درمان، تمامی نیروهای شاغل در بیمارستانها اعم از گروه پرستاری، گروه پزشکی، گروه پشتیبانی، گروه پاراکلینیکی و ... می باشد.

کل گروه پرستاری شاغل در بخش سلامت

استان	جمعیت ۱۳۹۴	جمع کل گروه پرستاری کشور	کل گروه پرستاری به ۱۰۰۰ نفر جمعیت	کل تخت	کل گروه پرستاری به تخت	تعداد نیروی بخش خصوصی پرستاری کشور	نسبت بخش خصوصی به کل نیرو پرستاری کشور
آذربایجان شرقی	۳,۹۲۰,۵۶۱	۷۸۸۲	۲,۰۱	۴,۹۶۰	۱,۵۸۹	۱۸۸۹	۰,۲۴۰
آذربایجان غربی	۳,۳۴۲,۶۳۶	۴۸۲۹	۱,۴۹	۳,۶۱۱	۱,۳۳۷	۷۶۱	۰,۱۵۷
اردبیل	۱,۳۱۴,۱۶۷	۲۱۴۳	۱,۶۳	۱,۳۱۷	۱,۶۲۷	۱۰۴	۰,۰۴۹
اصفهان	۵,۱۳۵,۹۹۸	۱۰,۹۵۱	۲,۱۳	۶,۳۹۳	۱,۷۱۳	۲۶۴۰	۰,۲۴۱
البرز	۲,۵۳۹,۴۲۸	۲۶۹۴	۱,۰۶	۱,۸۲۶	۱,۴۷۵	۱۱۱۴	۰,۴۱۴
ایلام	۵۸۶,۹۳۳	۱۱۷۰	۱,۹۹	۴۱۹	۲,۷۹۲	۷۹	۰,۰۶۸
بوشهر	۱,۰۸۷,۲۸۹	۱۹۲۷	۱,۷۷	۱,۱۲۵	۱,۷۱۳	۴۷۹	۰,۲۴۹
تهران	۱۲,۸۲۴,۳۳۴	۳۴۶۷۱	۲,۷	۲۴,۰۸۷	۱,۴۳۹	۲۱۱۳۹	۰,۶۱۰
چهارمحال و بختیاری	۹۴۲,۳۶۰	۱۹۲۹	۲,۰۵	۱,۱۶۲	۱,۶۶۰	۱۵۵	۰,۰۸۰
خراسان جنوبی	۶۹۷,۳۸۸	۱۲۸۸	۱,۸۵	۸۲۹	۱,۵۵۴	۰	۰,۰۰۰
خراسان رضوی	۶,۳۰۹,۷۵۰	۱۱۹۱۹	۱,۸۹	۷,۵۸۶	۱,۵۷۱	۳۵۸۹	۰,۳۰۱
خراسان شمالی	۹۱۳,۳۷۶	۱۳۹۸	۱,۵۳	۹۱۲	۱,۵۳۳	۱۴۲	۰,۱۰۲
خوزستان	۴,۷۷۰,۱۲۱	۸۱۶۷	۱,۷۱	۶,۱۶۶	۱,۳۲۵	۲۴۶۳	۰,۳۰۲
زنجان	۱,۰۶۹,۱۶۹	۱۸۸۹	۱,۷۷	۱,۲۳۴	۱,۵۴۳	۱۷۵	۰,۰۹۲
سمنان	۶۶۴,۴۲۵	۱۶۶۴	۲,۵	۱,۳۰۰	۱,۲۸۰	۲۲۸	۰,۱۳۷
سیستان و بلوچستان	۲,۶۶۷,۶۵۱	۳۴۷۲	۱,۳	۲,۱۹۳	۱,۵۸۳	۲۱۰	۰,۰۶۱
فارس	۴,۸۳۸,۴۷۵	۱۰,۶۵۲	۲,۲	۶,۵۸۹	۱,۶۱۷	۱۶۴۸	۰,۱۵۵
قزوین	۱,۲۶۴,۷۷۶	۲۱۰۰	۱,۶۶	۱,۲۹۳	۱,۶۲۴	۵۴۸	۰,۲۶۱
قم	۱,۲۱۲,۲۵۸	۱۹۴۹	۱,۶۱	۱,۴۴۹	۱,۳۴۵	۴۵۴	۰,۲۳۳
گلستان	۱,۸۷۰,۴۹۸	۳۱۵۱	۱,۶۸	۲,۰۵۶	۱,۵۳۳	۲۸۴	۰,۱۲۲

استان	جمعیت ۱۳۹۴	جمع کل گروه پرستاری کشور	کل گروه پرستاری به ۱۰۰۰ نفر جمعیت	کل تخت	کل گروه پرستاری به تخت	تعداد نیروی بخش خصوصی گروه پرستاری کشور	نسبت بخش خصوصی به کل نیروی گروه پرستاری کشور
گیلان	۲,۶۱۱,۳۸۶	۴۶۱۴	۱,۷۷	۳,۲۲۹	۱,۴۲۹	۸۹۳	۰,۱۹۳
لرستان	۱,۸۴۶,۵۲۹	۲۵۸۷	۱,۴	۱,۶۴۰	۱,۵۷۷	۱۹۳	۰,۰۷۵
مازندران	۳,۲۳۵,۶۵۴	۷۰۸۷	۲,۱۹	۴,۵۱۸	۱,۵۶۹	۱۳۱۳	۰,۱۸۵
مرکزی	۱,۴۸۸,۳۴۳	۲۶۲۷	۱,۷۶	۱,۹۵۹	۱,۳۴۱	۶۷۰	۰,۲۵۵
هرمزگان	۱,۶۶۱,۲۰۷	۲۴۷۴	۱,۴۹	۱,۸۳۳	۱,۳۵۰	۴۸۶	۰,۱۹۷
همدان	۱,۸۵۰,۷۶۵	۳۱۹۹	۱,۷۳	۲,۰۰۶	۱,۴۵۰	۴۵۲	۰,۱۴۱
کردستان	۱,۵۷۲,۲۲۱	۲۴۵۸	۱,۵۶	۲,۰۲۴	۱,۲۱۴	۲۸۴	۰,۱۱۶
کرمان	۳,۰۹۳,۶۰۰	۵۵۶۴	۱,۸	۳,۵۹۹	۱,۵۴۶	۸۶۹	۰,۱۵۶
کرمانشاه	۲,۰۴۷,۵۶۰	۳۳۵۷	۱,۶۴	۲,۴۶۲	۱,۳۶۴	۳۰۷	۰,۰۹۲
کهگیلویه و بویراحمد	۶۹۳,۲۷۸	۱۸۲۰	۲,۶۳	۹۴۹	۱,۹۱۸	۲۳۶	۰,۱۳۰
یزد	۱,۱۳۰,۹۵۱	۲۷۸۱	۲,۴۶	۲,۱۲۱	۱,۳۱۱	۶۷۸	۰,۲۴۴
جمع کل / میانگین	۷۹,۱۰۳,۰۷۷	۱۵۴,۴۱۳	۱,۸۳۷	۱۰۳,۰۳۷	۱,۵۴۶	۴۴۵۸۵	۰,۱۸۲

گروه پرستاری شامل پرستار، بهیار، کمک بهیار، کاردان و کارشناس اتاق عمل و کاردان و کارشناس هوشبری می گردد. در اینجا منظور گروهی از افراد با مشاغل فوق الذکر است که کل نظام سلامت کشور کار می کنند.

کل نیروی بخش سلامت (بدون گروه پزشکی (پزشک، داروساز و دندانپزشک))

استان	جمعیت ۱۳۹۴	جمع کل غیر گروه پزشکی	دکترای حرفه ای	دیپلم	زیردیپلم	کاردانی	کارشناسی	کارشناسی ارشد
آذربایجان شرقی	۳,۹۲۰,۵۶۱	۲۴,۵۹۰	۱,۲۱	۲۱,۷۲	۱۷,۹۳	۱۱,۳۱	۴۳,۹۷	۳,۸۶
آذربایجان غربی	۳,۲۴۲,۶۳۶	۱۸,۶۰۲	۱,۳۳	۲۲,۱۴	۱۵,۵۰	۱۴,۹۵	۴۳,۷۷	۲,۳۲
اردبیل	۱,۳۱۴,۱۶۷	۷,۷۱۶	۰,۸۸	۲۴,۷۵	۱۳,۷۴	۱۲,۵۰	۴۴,۶۹	۳,۴۴
اصفهان	۵,۱۳۵,۹۹۸	۳۳,۳۲۵	۱,۲۹	۲۱,۹۹	۱۵,۶۸	۱۲,۰۱	۴۵,۷۸	۳,۲۵

استان	جمعیت ۱۳۹۴	جمع کل غیر گروه پزشکی	دکترای حرفه ای	دیپلم	زیردیپلم	کاردانی	کارشناسی	کارشناسی ارشد
البرز	۲,۵۳۹,۴۲۸	۷,۸۸۳	۲,۱۲	۱۹,۸۱	۱۱,۵۴	۱۰,۳۲	۵۳,۰۲	۳,۱۹
ایلام	۵۸۶,۹۳۳	۵,۱۷۰	۱,۲۷	۲۶,۴۷	۹,۴۵	۱۵,۱۰	۴۲,۳۳	۵,۳۸
بوشهر	۱,۰۸۷,۲۸۹	۷,۹۹۸	۱,۵۶	۲۸,۲۴	۱۳,۴۱	۱۶,۲۱	۳۷,۶۱	۲,۹۸
تهران	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۹۸,۰۹۴	۱,۸۸	۲۳,۲۶	۱۵,۷۷	۸,۷۰	۴۵,۰۲	۵,۳۷
چهارمحال و بختیاری	۹۴۲,۳۶۰	۷,۶۵۳	۰,۸۵	۲۱,۶۰	۱۹,۳۸	۱۶,۷۷	۳۷,۹۶	۳,۴۵
خراسان جنوبی	۶۹۷,۳۸۸	۵,۴۵۲	۱,۷۶	۲۳,۰۵	۱۴,۲۲	۱۶,۴۷	۴۱,۰۸	۳,۴۲
خراسان رضوی	۶,۳۰۹,۷۵۰	۳۷,۳۹۲	۱,۴۵	۲۵,۴۷	۱۲,۴۰	۱۳,۳۳	۴۴,۱۸	۳,۱۸
خراسان شمالی	۹۱۳,۳۷۶	۵,۳۴۲	۱,۳۰	۲۲,۳۱	۱۰,۶۱	۱۸,۶۷	۴۴,۳۳	۲,۷۹
خوزستان	۴,۷۷۰,۱۲۱	۲۹,۹۹۴	۰,۷۸	۲۴,۹۴	۱۸,۱۱	۱۴,۰۲	۳۹,۶۳	۲,۵۲
زنجان	۱,۰۶۹,۱۶۹	۷,۶۲۳	۱,۳۰	۲۵,۱۶	۱۸,۱۵	۱۱,۷۷	۴۰,۴۰	۳,۲۲
سمنان	۶۶۴,۴۲۵	۶,۲۴۶	۱,۰۷	۲۰,۳۸	۱۴,۶۸	۱۳,۵۷	۴۵,۶۱	۴,۶۹
سیستان و بلوچستان	۲,۶۶۷,۶۵۱	۱۵,۸۵۴	۰,۶۸	۳۲,۳۶	۱۶,۶۰	۱۶,۰۸	۳۱,۷۴	۲,۵۴
فارس	۴,۸۳۸,۴۷۵	۳۴,۷۰۳	۱,۱۹	۲۱,۰۹	۱۴,۴۵	۱۳,۰۳	۴۶,۸۰	۳,۴۴
قزوین	۱,۲۶۴,۷۷۶	۷,۷۴۲	۰,۹۷	۲۳,۹۶	۱۵,۴۷	۱۱,۵۳	۴۴,۲۹	۳,۷۸
قم	۱,۲۱۲,۲۵۸	۵,۸۹۴	۱,۱۱	۱۸,۶۹	۱۵,۶۵	۱۳,۱۹	۴۷,۴۵	۳,۹۰
گلستان	۱,۸۷۰,۴۹۸	۱۳,۲۲۶	۱,۳۹	۲۲,۸۴	۱۱,۲۶	۱۴,۸۹	۴۷,۰۳	۲,۵۹
گیلان	۲,۶۱۱,۳۸۶	۱۹,۲۱۴	۱,۶۱	۳۰,۵۹	۱۲,۶۳	۱۲,۰۰	۴۰,۴۴	۲,۷۴
لرستان	۱,۸۴۶,۵۲۹	۱۰,۷۴۶	۱,۰۷	۲۰,۷۲	۱۱,۸۲	۲۰,۷۲	۴۳,۱۶	۲,۵۱
مازندران	۳,۲۳۵,۶۵۴	۲۴,۹۷۷	۱,۵۶	۲۵,۱۶	۱۰,۹۰	۱۰,۵۲	۴۷,۹۶	۳,۹۰
مرکزی	۱,۴۸۸,۳۴۳	۹,۹۵۷	۱,۶۵	۲۲,۹۰	۱۸,۲۲	۱۲,۱۸	۴۱,۵۵	۳,۵۰
هرمزگان	۱,۶۶۱,۲۰۷	۱۰,۶۵۶	۰,۶۲	۲۵,۶۴	۲۴,۳۶	۱۴,۹۹	۳۱,۹۹	۲,۳۹
همدان	۱,۸۵۰,۷۶۵	۱۲,۰۶۷	۱,۴۱	۲۲,۴۹	۲۰,۸۳	۱۱,۲۲	۴۰,۴۶	۳,۵۹
کردستان	۱,۵۷۲,۲۲۱	۹,۹۰۵	۱,۲۵	۲۱,۸۸	۱۷,۴۸	۱۶,۳۶	۳۹,۹۱	۳,۱۲
کرمان	۳,۰۹۳,۶۰۰	۲۰,۵۶۴	۱,۴۰	۲۹,۵۱	۱۳,۸۵	۱۲,۲۰	۳۹,۹۰	۳,۱۵

استان	جمعیت ۱۳۹۴	جمع کل غیر گروه پزشکی	دکترای حرفه ای	دیپلم	زیردیپلم	کاردانی	کارشناسی	کارشناسی ارشد
کرمانشاه	۲,۰۴۷,۵۶۰	۱۲,۶۹۷	۱,۲۹	۲۱,۱۸	۱۶,۷۹	۱۳,۶۸	۴۳,۶۳	۳,۴۳
کهگیلویه و بویراحمد	۶۹۳,۲۷۸	۶,۹۸۸	۱,۳۳	۲۴,۶۳	۱۳,۳۷	۱۷,۸۷	۳۹,۴۵	۳,۳۵
یزد	۱,۱۳۰,۹۵۱	۱۰,۲۶۷	۱,۳۳	۲۲,۱۸	۱۴,۹۰	۱۲,۴۸	۴۵,۹۹	۳,۱۱
جمع کل	۷۹۰,۱۰۳,۰۷۳	۵۲۸,۵۳۹	۱,۲۹	۲۳,۷۸	۱۵,۱۳	۱۳,۸۳	۴۲,۶۲	۳,۳۶

تمامی نیروی بخش سلامت کشور (بجز نیروهای شاغل در بخش پاراکلینیکی خصوصی) و گروه پزشکی (پزشک، دندانپزشک و داروساز) در جدول فوق ذکر گردیده اند.

کل نیروی انسانی بخش سلامت کشور

تعداد نیروی انسانی بخش سلامت به هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	جمعیت ۱۳۹۴	جمع کل نیروی انسانی بخش سلامت	تعداد پزشک عمومی	تعداد دندانپزشک	تعداد پزشک متخصص و فوق تخصص	تعداد داروساز	تعداد نیروی غیر پزشک	استان
۶,۷۷۶	۳,۲۴۲,۶۳۶	۲۱,۹۷۱	۱,۵۰۴	۵۴۳	۸۹۶	۴۲۶	۱۸,۶۰۲	آذربایجان غربی
۷,۰۰۰	۱,۳۱۴,۱۶۷	۹,۲۰۰	۷۳۳	۲۰۹	۳۳۶	۲۰۶	۷,۷۱۶	اردبیل
۸,۳۸۲	۵,۱۳۵,۹۹۸	۴۳,۰۵۲	۴,۱۱۹	۲۰۹۷	۲۳۵۰	۱۱۶۱	۳۳,۳۲۵	اصفهان
۴,۶۷۸	۲,۵۳۹,۴۲۸	۱۱,۸۷۸	۱,۶۱۰	۸۸۸	۹۹۵	۵۰۲	۷,۸۸۳	البرز
۱۰,۰۰۶	۵۸۶,۹۳۳	۵,۸۷۳	۳۴۶	۱۴۲	۱۳۷	۷۸	۵,۱۷۰	ایلام
۸,۳۹۱	۱۰,۸۷,۲۸۹	۹,۱۲۴	۴۹۳	۲۵۳	۲۴۶	۱۳۴	۷,۹۹۸	بوشهر
۱۱,۱۰۶	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۱۴۲,۴۳۱	۱۴,۷۷۱	۱۰۱۵۴	۱۲۹۹۱	۶۴۲۱	۹۸,۰۹۴	تهران
۹,۳۷۲	۹۴۲,۳۶۰	۸,۸۳۲	۶۷۶	۱۷۵	۲۲۵	۱۰۳	۷,۶۵۳	چهارمحال و بختیاری
۹,۳۳۹	۶۹۷,۲۸۸	۶,۵۱۳	۶۵۳	۱۳۳	۱۶۴	۱۱۱	۵,۴۵۲	خراسان جنوبی
۷,۴۰۷	۶,۳۰۹,۷۵۰	۴۶,۷۳۴	۳,۷۴۸	۱۷۳۶	۲۴۶۳	۱۳۹۵	۳۷,۳۹۲	خراسان رضوی
۶,۸۱۴	۹۱۳,۳۷۶	۶,۲۲۴	۴۳۵	۱۲۸	۱۸۹	۱۳۰	۵,۳۴۲	خراسان شمالی

تعداد نیروی انسانی بخش سلامت به هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	جمعیت ۱۳۹۴	جمع کل نیروی انسانی بخش سلامت	تعداد پزشک عمومی	تعداد دندانپزشک	تعداد پزشک متخصص و فوق تخصص	تعداد داروساز	تعداد نیروی غیر پزشک	استان
۷,۳۹۶	۴,۷۷۰,۱۲۱	۳۵,۲۷۸	۲,۵۵۴	۸۹۴	۱۲۱۶	۶۲۰	۲۹,۹۹۴	خوزستان
۸,۲۹۷	۱,۰۶۹,۱۶۹	۸,۸۷۱	۶۱۸	۱۹۷	۲۷۴	۱۵۹	۷,۶۲۳	زنجان
۱۱,۱۴۴	۶۶۴,۴۲۵	۷,۴۰۴	۵۰۶	۱۸۸	۳۶۰	۱۰۴	۶,۲۴۶	سمنان
۶,۶۹۸	۲,۶۶۷,۶۵۱	۱۷,۸۶۹	۱,۱۱۰	۳۰۸	۳۶۱	۲۳۶	۱۵,۸۵۴	سیستان و بلوچستان
۸,۸۵۳	۴,۸۲۸,۴۷۵	۴۲,۸۳۵	۳,۴۷۹	۱,۶۶۷	۱,۹۶۴	۱,۰۲۲	۳۴,۷۰۳	فارس
۷,۵۲۶	۱,۰۲۴,۷۷۶	۹,۵۱۹	۸۶۳	۳۳۳	۳۸۹	۱۹۲	۷,۷۴۲	قزوین
۶,۲۵۱	۱,۰۲۱,۲۵۸	۷,۵۷۸	۶۵۰	۲۵۴	۵۵۹	۲۲۱	۵,۸۹۴	قم
۸,۳۰۹	۱,۸۷۰,۴۹۸	۱۵,۵۴۱	۱,۰۹۷	۳۷۴	۵۶۸	۲۷۶	۱۳,۲۲۶	گلستان
۸,۹۶۱	۲,۶۱۱,۳۸۶	۲۳,۴۰۱	۱,۸۹۷	۷۰۷	۱,۰۹۱	۴۹۲	۱۹,۲۱۴	گیلان
۶,۷۴۸	۱,۸۴۶,۵۲۹	۱۲,۴۶۰	۸۳۹	۲۷۵	۳۳۳	۲۶۷	۱۰,۷۴۶	لرستان
۹,۵۴۹	۳,۲۳۵,۶۵۴	۳۰,۸۹۷	۲,۶۹۳	۱,۰۵۳	۱,۴۷۸	۶۹۶	۲۴,۹۷۷	مازندران
۸,۰۲۳	۱,۴۸۸,۳۴۳	۱۱,۹۴۰	۹۰۳	۳۸۸	۴۶۸	۲۲۴	۹,۹۵۷	مرکزی
۷,۴۳۵	۱,۶۶۱,۲۰۷	۱۲,۳۵۲	۹۳۲	۳۳۲	۳۳۰	۱۰۲	۱۰,۶۵۶	هرمزگان
۷,۷۰۱	۱,۸۵۰,۷۶۵	۱۴,۲۵۲	۱,۰۳۹	۳۹۳	۴۷۳	۲۸۰	۱۲,۰۶۷	همدان
۷,۲۱۶	۱,۵۷۲,۲۲۱	۱۱,۳۴۴	۶۸۹	۲۵۴	۳۳۹	۱۵۷	۹,۹۰۵	کردستان
۷,۹۰۲	۳,۰۹۳,۶۰۰	۲۴,۴۴۶	۱,۷۹۶	۷۸۲	۸۹۲	۴۱۲	۲۰,۵۶۴	کرمان
۷,۳۶۷	۲,۰۴۷,۵۶۰	۱۵,۰۸۵	۱,۲۴۹	۳۸۶	۴۱۵	۳۳۸	۱۲,۶۹۷	کرمانشاه
۱۱,۴۳۰	۶۹۳,۲۷۸	۷,۹۲۴	۴۸۴	۱۷۹	۱۷۱	۱۰۲	۶,۹۸۸	کهگیلویه و بویراحمد
۱۱,۰۵۱	۱,۱۳۰,۹۵۱	۱۲,۴۹۸	۱,۱۷۵	۴۲۰	۴۳۵	۲۰۱	۱۰,۲۶۷	یزد
۸,۲۲۵	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۶۶۴,۰۷۵	۵۶,۲۹۰	۲۶,۸۵۵	۳۴,۷۷۶	۱۷,۶۱۵	۵۲۸,۵۳۹	جمع کل / میانگین

ترکیب نیروی انسانی بخش سلامت به تفکیک بخش محل خدمت

استان	جمع کل نیروی انسانی بخش سلامت	تعداد نیروی انسانی بخش سلامت به هر ۱۰۰۰ جمعیت ۱۳۹۴	نسبت بخش خصوصی به کل نیرو	تعداد نیروی بخش خصوصی	تعداد نیروی بخش دولتی	تعداد نیروی بخش دولتی به ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۳۰,۷۴۷	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۳۳۰	۷,۸۴۲	۲۰,۶۰۰	۵,۲۵۴
آذربایجان غربی	۲۱,۹۷۱	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۲۲۳	۶,۷۷۶	۱۷,۰۶۲	۵,۲۶۲
اردبیل	۹,۲۰۰	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۱۸۰	۷,۰۰۰	۷,۵۴۱	۵,۷۳۸
اصفهان	۴۳,۰۵۲	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۳۵۶	۸,۳۸۲	۲۷,۷۴۴	۵,۴۰۲
البرز	۱۱,۸۷۸	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۵۳۴	۴,۶۷۸	۵,۵۳۵	۲,۱۸۰
ایلام	۵,۸۷۳	۵۸۶,۹۳۳	۰,۱۵۰	۱۰,۰۰۶	۴,۹۹۳	۸,۵۰۷
یوشهر	۹,۱۲۴	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۲۴۲	۸,۳۹۱	۶,۹۱۶	۶,۳۶۰
تهران	۱۴۲,۴۳۱	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۰,۶۱۴	۱۱,۱۰۶	۵۵,۰۴۰	۴,۲۹۲
چهارمحال و بختیاری	۸,۸۳۲	۹۴۲,۳۶۰	۰,۱۷۳	۹,۳۷۲	۷,۳۰۸	۷,۷۵۵
خراسان جنوبی	۶,۵۱۳	۶۹۷,۳۸۸	۰,۱۵۴	۹,۳۳۹	۵,۵۱۲	۷,۹۰۳
خراسان رضوی	۴۶,۷۳۴	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۳۶۱	۷,۴۰۷	۲۹,۸۷۲	۴,۷۳۴
خراسان شمالی	۶,۲۲۴	۹۱۳,۳۷۶	۰,۱۷۹	۶,۸۱۴	۵,۱۰۹	۵,۵۹۳
خوزستان	۳۵,۲۷۸	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۳۳۱	۷,۳۹۶	۲۳,۶۰۷	۴,۹۴۹
زنجان	۸,۸۷۱	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۱۸۹	۸,۲۹۷	۷,۱۹۷	۶,۷۳۲
سمنان	۷,۴۰۴	۶۶۴,۴۲۵	۰,۲۲۱	۱۱,۱۴۴	۵,۷۶۷	۸,۶۸۰
سیستان و بلوچستان	۱۷,۸۶۹	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۱۴۶	۶,۶۹۸	۱۵,۲۵۳	۵,۷۱۸
فارس	۴۲,۸۳۵	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۲۷۸	۸,۸۵۳	۳۰,۹۳۰	۶,۳۹۲
قزوین	۹,۵۱۹	۱,۲۶۴,۷۷۶	۰,۳۰۶	۷,۵۲۶	۲,۹۱۴	۵,۲۲۲

استان	جمع کل نیروی انسانی بخش سلامت	جمعیت ۱۳۹۴	تعداد نیروی انسانی بخش سلامت به هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	نسبت بخش خصوصی به کل نیرو	تعداد نیروی بخش خصوصی	تعداد نیروی بخش دولتی	تعداد نیروی بخش دولتی به ۱۰۰۰ نفر جمعیت
قم	۷,۵۷۸	۱,۲۱۲,۲۵۸	۶,۲۵۱	-۰,۳۳۱	۲,۵۰۷	۵,۰۷۲	۴,۱۸۴
گلستان	۱۵,۵۴۱	۱,۸۷۰,۴۹۸	۸,۳۰۹	-۰,۲۲۵	۳,۴۹۳	۱۲,۰۴۹	۶,۴۴۱
گیلان	۲۳,۴۰۱	۲,۶۱۱,۳۸۶	۸,۹۶۱	-۰,۳۰۹	۷,۲۲۱	۱۶,۱۸۰	۶,۱۹۶
لرستان	۱۲,۴۶۰	۱,۸۴۶,۵۲۹	۶,۷۴۸	-۰,۱۸۶	۲,۳۱۲	۱۰,۱۴۷	۵,۴۹۵
مازندران	۳۰,۸۹۷	۳,۲۳۵,۶۵۴	۹,۵۴۹	-۰,۲۴۴	۷,۵۴۲	۲۳,۳۵۵	۷,۲۱۸
مرکزی	۱۱,۹۴۰	۱,۴۸۸,۳۴۳	۸,۰۲۳	-۰,۲۸۶	۳,۴۱۶	۸,۵۲۴	۵,۷۲۷
هرمزگان	۱۲,۳۵۲	۱,۶۶۱,۲۰۷	۷,۴۳۵	-۰,۲۸۳	۳,۴۹۷	۸,۸۵۵	۵,۳۳۰
همدان	۱۴,۲۵۲	۱,۸۵۰,۷۶۵	۷,۷۰۱	-۰,۳۳۱	۳,۲۹۵	۱۰,۹۵۷	۵,۹۲۰
کردستان	۱۱,۳۴۴	۱,۵۷۲,۲۲۱	۷,۲۱۶	-۰,۲۷۸	۳,۱۴۹	۸,۱۹۵	۵,۲۱۲
کرمان	۲۴,۴۴۶	۳,۰۹۳,۶۰۰	۷,۹۰۲	-۰,۲۳۳	۵,۶۷۷	۱۸,۷۶۹	۶,۰۶۷
کرمانشاه	۱۵,۰۸۵	۲,۰۴۷,۵۶۰	۷,۳۶۷	-۰,۲۰۱	۳,۰۲۶	۱۲,۰۵۹	۵,۸۹۰
کهگیلویه و بویراحمد	۷,۹۲۴	۶۹۳,۲۷۸	۱۱,۴۳۰	-۰,۲۷۶	۲,۱۸۳	۵,۷۴۱	۸,۲۸۱
یزد	۱۲,۴۹۸	۱,۱۳۰,۹۵۱	۱۱,۰۵۱	-۰,۳۲۷	۴,۰۸۵	۸,۴۱۳	۷,۴۳۹
جمع کل / میانگین	۶۶۴,۰۷۵	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۸,۲۲۵	-۰,۲۷۰	۲۳۳,۱۷۰	۴۳۰,۹۰۴	۶,۰۰۲

از آنجاکه ارائه خدمات سلامت برای عموم مردم بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد، تنها نیروهای شاغل در مجموعه این نهاد به عنوان نیروهای دولتی گرفته شده و مابقی نیروها که متعلق به ارتش جمهوری اسلامی ایران، آموزش و پرورش، بانکها، بخش خصوصی، بنیاد شهید و امور ایثارگران، دانشگاه آزاد اسلامی، سازمان تأمین اجتماعی، سازمان های خیریه، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شرکت نفت، کمیته امداد، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران می باشد به عنوان نیروهای غیردولتی شناخته شده است.

ب: وضعیت تسهیلات فیزیکی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت

وضعیت آمبولانس به تفکیک استان و نسبت آن به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت

نام استان	تعداد آمبولانس	جمعیت	آمبولانس به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۱۰۵	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۰۲۷
آذربایجان غربی	۷۶	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۰۲۳
اردبیل	۵۱	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۰۳۹
اصفهان	۱۸۱	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۰۳۵
البرز	۶۹	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۰۲۷
ایلام	۵۱	۵۸۶,۹۳۳	۰,۰۸۷
بوشهر	۵۹	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۰۵۴
تهران	۳۵۳	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۰,۰۲۸
چهارمحال و بختیاری	۵۲	۹۴۲,۳۶۰	۰,۰۵۵
خراسان جنوبی	۷۶	۶۹۷,۳۸۸	۰,۱۰۹
خراسان رضوی	۲۶۱	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۰۴۱
خراسان شمالی	۳۹	۹۱۳,۳۷۶	۰,۰۴۳
خوزستان	۱۹۰	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۰۴۰
زنجان	۵۶	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۰۵۲
سمنان	۶۱	۶۶۴,۴۲۵	۰,۰۹۲
سیستان و بلوچستان	۱۲۸	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۰۵۲
فارس	۲۳۱	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۰۴۸
قزوین	۵۳	۱,۲۶۴,۷۷۶	۰,۰۴۲
قم	۵۱	۱,۲۱۲,۲۵۸	۰,۰۴۲
کردستان	۵۴	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۰۳۴
کرمان	۱۴۸	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۰۴۸
کرمانشاه	۷۱	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۰۳۵
کهگیلویه و بویراحمد	۳۹	۶۹۳,۲۷۸	۰,۰۵۶
گلستان	۶۸	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۰۳۶
گیلان	۷۹	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۰۳۰
لرستان	۹۲	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۰۵۰
مازندران	۱۱۳	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۰۳۵
مرکزی	۴۷	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۰۳۲
هرمزگان	۶۸	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۰۴۱
همدان	۵۵	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۰۳۰
یزد	۶۱	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۰۵۴
جمع کل / میانگین	۳۰۴۸	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۰,۰۴۶

وضعیت پایگاه‌های اورژانس به تفکیک استان و نوع پایگاه و نسبت آن به ازای هر ۱۰۰۰ جمعیت

نام استان	پایگاه‌های شهری	پایگاه‌های جاده‌ای	کل پایگاه‌ها	جمعیت	پایگاه به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت
آذربایجان شرقی	۴۰	۶۴	۱۰۴	۳,۹۲۰,۵۶۱	۰,۰۲۷
آذربایجان غربی	۲۸	۳۹	۶۷	۳,۲۴۲,۶۳۶	۰,۰۲۱
اردبیل	۱۷	۲۲	۳۹	۱,۳۱۴,۱۶۷	۰,۰۳۰
اصفهان	۶۰	۶۹	۱۲۹	۵,۱۳۵,۹۹۸	۰,۰۲۵
البرز	۲۳	۲۵	۴۸	۲,۵۳۹,۴۲۸	۰,۰۱۹
ایلام	۹	۲۵	۳۴	۵۸۶,۹۳۳	۰,۰۵۸
بوشهر	۱۱	۳۱	۴۲	۱,۰۸۷,۲۸۹	۰,۰۳۹
تهران	۱۴۴	۴۷	۱۹۱	۱۲,۸۲۴,۳۳۴	۰,۰۱۵
چهارمحال و بختیاری	۹	۲۷	۳۶	۹۴۲,۳۶۰	۰,۰۳۸
خراسان جنوبی	۱۲	۴۱	۵۳	۶۹۷,۳۸۱	۰,۰۷۶
خراسان رضوی	۶۸	۹۹	۱۶۷	۶,۳۰۹,۷۵۰	۰,۰۲۶
خراسان شمالی	۹	۲۳	۳۲	۹۱۳,۳۷۶	۰,۰۳۵
خوزستان	۵۰	۸۹	۱۳۹	۴,۷۷۰,۱۲۱	۰,۰۲۹
زنجان	۱۱	۲۷	۳۸	۱,۰۶۹,۱۶۹	۰,۰۳۶
سمنان	۸	۳۳	۴۱	۶۶۴,۴۲۵	۰,۰۶۲
سیستان و بلوچستان	۲۱	۸۵	۱۰۶	۲,۶۶۷,۶۵۱	۰,۰۴۰
فارس	۴۸	۱۰۶	۱۵۴	۴,۸۳۸,۴۷۵	۰,۰۳۲
قزوین	۱۰	۲۵	۳۵	۱,۲۶۴,۷۷۶	۰,۰۲۸
قم	۱۸	۱۷	۳۵	۱,۲۱۲,۲۵۸	۰,۰۲۹
کردستان	۱۶	۲۳	۳۹	۱,۵۷۲,۲۲۱	۰,۰۲۵
کرمان	۳۲	۸۷	۱۱۹	۳,۰۹۳,۶۰۰	۰,۰۳۸
کرمانشاه	۲۳	۲۳	۴۶	۲,۰۴۷,۵۶۰	۰,۰۲۲
کهگیلویه و بویراحمد	۹	۲۲	۳۱	۶۹۳,۲۷۸	۰,۰۴۵
گلستان	۱۹	۳۰	۴۹	۱,۸۷۰,۴۹۸	۰,۰۲۶
گیلان	۲۴	۳۳	۵۷	۲,۶۱۱,۳۸۶	۰,۰۲۲
لرستان	۱۷	۳۹	۵۶	۱,۸۴۶,۵۲۹	۰,۰۳۰
مازندران	۳۱	۵۷	۸۸	۳,۲۳۵,۶۵۴	۰,۰۲۷
مرکزی	۱۹	۲۵	۴۴	۱,۴۸۸,۳۴۳	۰,۰۳۰
هرمزگان	۱۴	۳۶	۵۰	۱,۶۶۱,۲۰۷	۰,۰۳۰
همدان	۱۸	۲۶	۴۴	۱,۸۵۰,۷۶۵	۰,۰۲۴
یزد	۱۴	۲۵	۳۹	۱,۱۳۰,۹۵۱	۰,۰۳۴
جمع کل / میانگین	۸۳۲	۱۳۲۰	۲۱۵۲	۷۹,۱۰۳۰,۷۳	۰,۰۳۳

وضعیت تخت‌های بیمارستانی و مالکیت آن

تعداد تخت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	جمعیت ۱۳۹۴	نسبت تخت‌های دولتی به کل تخت‌ها	جمع کل تخت‌ها	تخت‌های دولتی	جمع کل تخت‌های غیردولتی	نام استان
۱,۲۶۵	۳,۹۲۰,۵۶۱	۶۷,۹۲	۴۹۶۰	۳۳۶۹	۱۵۹۱	آذربایجان شرقی
۱,۱۱۴	۳,۲۴۲,۶۳۶	۸۱,۸۶	۳۶۱۱	۲۹۵۶	۶۵۵	آذربایجان غربی
۱,۰۰۲	۱,۳۱۴,۱۶۷	۸۶,۱۸	۱۳۱۷	۱۱۳۵	۱۸۲	اردبیل
۱,۲۴۵	۵,۱۳۵,۹۹۸	۷۲,۰۹	۶۳۹۳	۴۶۰۹	۱۷۸۴	اصفهان
۰,۷۱۹	۲,۵۳۹,۴۲۸	۵۵,۱۵	۱۸۲۶	۱۰۰۷	۸۱۹	البرز
۰,۷۱۴	۵۸۶,۹۳۳	۸۷,۱۱	۴۱۹	۳۶۵	۵۴	ایلام
۱,۰۳۵	۱,۰۸۷,۲۸۹	۷۸,۱۳	۱۱۲۵	۸۷۹	۲۴۶	بوشهر
۱,۸۷۸	۱۲,۸۲۴,۳۲۴	۴۶,۲۴	۲۴۰۸۷	۱۱۱۳۷	۱۲۹۵۰	تهران
۱,۲۳۳	۹۴۲,۳۶۰	۹۳,۶۳	۱۱۶۲	۱۰۸۸	۷۴	چهارمحال و بختیاری
۱,۱۸۹	۶۹۷,۳۸۸	۱۰۰	۸۲۹	۸۲۹		خراسان جنوبی
۱,۲۰۲	۶,۳۰۹,۷۵۰	۷۲,۶۲	۷۵۸۶	۵۵۰۹	۲۰۷۷	خراسان رضوی
۰,۹۹۸	۹۱۳,۳۷۶	۸۵,۵۳	۹۱۲	۷۸۰	۱۳۲	خراسان شمالی
۱,۲۹۳	۴,۷۷۰,۱۲۱	۶۴,۶۹	۶۱۶۶	۳۹۸۹	۲۱۷۷	خوزستان
۱,۱۴۵	۱,۰۶۹,۱۶۹	۸۶,۵۲	۱۲۲۴	۱۰۵۹	۱۶۵	زنجان
۱,۹۵۷	۶۶۴,۴۲۵	۸۴,۰۸	۱۳۰۰	۱۰۹۳	۲۰۷	سمنان
۰,۸۲۲	۲,۶۶۷,۶۵۱	۹۰,۲	۲۱۹۳	۱۹۷۸	۲۱۵	سیستان و بلوچستان
۱,۳۶۲	۴,۸۳۸,۴۷۵	۸۲,۷	۶۵۸۹	۵۴۴۹	۱۱۴۰	فارس
۱,۰۲۲	۱,۲۶۴,۷۷۶	۷۴,۷۱	۱۲۹۳	۹۶۶	۳۲۷	قزوین
۱,۱۹۵	۱,۲۱۲,۲۵۸	۷۳,۹۸	۱۴۴۹	۱۰۷۲	۳۷۷	قم
۱,۲۸۷	۱,۵۷۲,۲۲۱	۸۶,۹۱	۲۰۲۴	۱۷۵۹	۲۶۵	کردستان
۱,۱۶۳	۳,۰۹۳,۶۰۰	۷۶,۳۵	۳۵۹۹	۲۷۴۸	۸۵۱	کرمان
۱,۲۰۲	۲,۰۴۷,۵۶۰	۸۷,۲۵	۲۴۶۲	۲۱۴۸	۳۱۴	کرمانشاه
۱,۳۶۹	۶۹۳,۲۷۸	۸۱,۵۶	۹۴۹	۷۷۴	۱۷۵	کهگیلویه و بویراحمد
۱,۰۹۹	۱,۸۷۰,۴۹۸	۷۵,۷۸	۲۰۵۶	۱۵۵۸	۴۹۸	گلستان
۱,۲۳۷	۲,۶۱۱,۳۸۶	۷۰,۶۴	۳۲۲۹	۲۲۸۱	۹۴۸	گیلان
۰,۸۸۸	۱,۸۴۶,۵۲۹	۸۳,۹۶	۱۶۴۰	۱۳۷۷	۲۶۳	لرستان
۱,۳۹۶	۳,۲۳۵,۶۵۴	۷۸,۹۵	۴۵۱۸	۳۵۶۷	۹۵۱	مازندران

تعداد تخت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	جمعیت ۱۳۹۴	نسبت		تخت‌های دولتی	جمع کل تخت‌ها	جمع کل تخت‌های غیردولتی	نام استان
		تخت‌های دولتی به کل تخت‌ها	تخت‌ها				
۱,۳۱۶	۱,۴۸۸,۳۴۳	۷۲,۵۴	۱۹۵۹	۱۴۲۱	۵۳۸	مرکزی	
۱,۱۰۳	۱,۶۶۱,۲۰۷	۷۳,۹۸	۱۸۳۳	۱۳۵۶	۴۷۷	هرمزگان	
۱,۱۹۲	۱,۸۵۰,۷۶۵	۸۱,۸۷	۲۲۰۶	۱۸۰۶	۴۰۰	همدان	
۱,۸۷۵	۱,۱۳۰,۹۵۱	۶۸,۷۹	۲۱۲۱	۱۴۵۹	۶۶۲	یزد	
۱,۲۱۰	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۷۸,۱۳	۱۰۳۰۳۷	۷۱۵۲۳	۳۱۵۱۴	جمع کل / میانگین	

از آنجاکه ارائه خدمات سلامت برای عموم مردم بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد، تخت‌های تحت پوشش این نهاد به‌عنوان تخت‌های دولتی گرفته‌شده و مابقی تخت‌ها که متعلق به ارتش جمهوری اسلامی ایران، آموزش و پرورش، بانک‌ها، بخش خصوصی، بنیاد شهید و امور ایثارگران، دانشگاه آزاد اسلامی، سازمان تأمین اجتماعی، سازمان‌های خیریه، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شرکت نفت، کمیته امداد، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد به‌عنوان تخت‌های غیردولتی شناخته‌شده است.

وضعیت تسهیلات بهداشتی

تعداد تسهیلات بهداشتی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	جمعیت ۱۳۹۴	جمع کل تسهیلات بهداشتی	مرکز مشاوره و مراقبت از بیماری‌های رفتاری	مرکز بهداشتی درمانی شهری شبانه‌روزی	مرکز بهداشتی درمانی شهری	مرکز بهداشتی درمانی روستایی شبانه‌روزی	مرکز بهداشتی درمانی روستایی	خانه بهداشت	پایگاه بهداشت غیر ضمیمه شهری	پایگاه بهداشت غیر ضمیمه روستایی	استان
۰,۳۴۹	۳,۹۲۰,۵۶۱	۱۳۷۰	۵	۲۸	۱۲۴	۱	۱۳۷	۱۰۴۴	۱۹	۱۲	آذربایجان شرقی
۰,۳۹۵	۳,۲۴۲,۶۳۶	۱۲۸۲	۴	۴	۹۵	۱	۱۱۴	۹۸۷	۶۹	۸	آذربایجان غربی
۰,۵۱۱	۱,۳۱۴,۱۶۷	۶۷۱	۲	۱۴	۳۷	۰	۵۱	۵۰۹	۵۸	۰	اردبیل
۰,۲۰۵	۵,۱۳۵,۹۹۸	۱۰۵۱	۶	۳۰	۱۷۴	۵	۸۵	۵۳۸	۲۰۹	۴	اصفهان
۰,۰۷۲	۲,۵۳۹,۴۲۸	۱۸۳	۱	۳	۴۷	۲	۱۲	۸۰	۳۷	۱	البرز
۰,۴۵۵	۵۸۶,۹۳۳	۲۶۷	۰	۱۲	۲۶	۲	۳۱	۱۸۹	۵	۲	ایلام
۰,۳۰۹	۱,۰۸۷,۲۸۹	۳۳۶	۲	۲۱	۳۴	۲	۲۶	۲۲۵	۲۶	۰	بوشهر
۰,۰۵۴	۱۲,۸۱۴,۳۲۴	۶۹۶	۱۱	۱۳	۱۹۱	۳	۴۳	۲۴۱	۱۸۱	۱۳	تهران
۰,۴۸۴	۹۴۲,۳۶۰	۴۵۶	۰	۱۷	۲۰	۴	۷۸	۳۰۸	۲۲	۷	چهارمحال و بختیاری
۰,۶۲۴	۶۹۷,۳۸۸	۴۳۵	۱	۱۴	۱۹	۲	۵۱	۳۲۹	۱۶	۳	خراسان جنوبی
۰,۳۰۸	۶,۳۰۹,۷۵۰	۱۹۴۲	۴	۲۹	۱۴۴	۵	۱۷۸	۱۴۰۸	۱۷۰	۴	خراسان رضوی
۰,۵۰۳	۹۱۳,۳۷۶	۴۵۹	۱	۴	۲۴	۰	۴۹	۳۶۶	۱۵	۰	خراسان شمالی
۰,۲۵۸	۴,۷۷۰,۱۲۱	۱۲۳۳	۶	۲۸	۱۳۴	۸	۱۰۰	۸۶۷	۸۹	۱	خوزستان
۰,۵۲۱	۱,۰۶۹,۱۶۹	۵۵۷	۲	۱۱	۲۸	۰	۵۷	۴۴۶	۱۳	۰	زنجان
۰,۳۱۳	۶۶۴,۴۲۵	۲۰۸	۳	۹	۲۶	۲	۲۳	۱۳۵	۱۰	۰	سمنان
۰,۴۴۱	۲,۶۶۷,۶۵۱	۱۱۷۷	۵	۲۰	۵۵	۸	۱۳۱	۹۱۹	۳۶	۳	سیستان و بلوچستان
۰,۳۲۵	۴,۸۳۸,۴۷۵	۱۵۷۱	۷	۴۴	۱۰۷	۹	۱۷۹	۱۰۸۸	۱۲۵	۱۲	فارس
۰,۳۰۵	۱,۲۶۴,۷۷۶	۳۸۶	۱	۸	۳۲	۰	۴۲	۲۷۲	۳۱	۰	قزوین
۰,۱۰۲	۱,۰۲۱۲,۲۵۸	۱۲۴	۱	۵	۲۱	۰	۸	۵۹	۳۰	۰	قم
۰,۴۹۵	۱,۵۷۲,۲۲۱	۷۷۹	۱	۳	۶۰	۱	۷۵	۶۱۹	۱۷	۳	کردستان
۰,۳۷۷	۳,۰۹۳,۶۰۰	۱۱۶۷	۴	۲۰	۸۶	۲	۱۰۵	۸۶۴	۸۰	۶	کرمان

تعداد تسهیلات بهداشتی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت	جمعیت ۱۳۹۴	جمع کل تسهیلات بهداشتی	مرکز مشاوره و مراقبت از بیماری های رفتاری	مرکز بهداشتی درمانی شهری شبانه روزی	مرکز بهداشتی درمانی شهری	مرکز بهداشتی درمانی روستایی شبانه روزی	مرکز بهداشتی درمانی روستایی	خانه بهداشت	پایگاه بهداشت غیر ضمیمه شهری	پایگاه بهداشت غیر ضمیمه روستایی	استان
۰,۳۷۸	۲,۰۴۷,۵۶۰	۷۷۵	۵	۱۰	۵۷	۱	۵۶	۶۲۱	۲۵	۰	کرمانشاه
۰,۵۸۷	۶۹۳,۲۷۸	۴۰۷	۰	۱۰	۱۴	۰	۵۲	۳۱۸	۱۲	۱	کهگیلویه و بویراحمد
۰,۴۲۳	۱,۸۷۰,۴۹۸	۷۹۲	۲	۱۱	۳۶	۲	۹۴	۶۰۸	۳۵	۴	گلستان
۰,۴۵۶	۲,۶۱۱,۳۸۶	۱۱۹۲	۳	۱۶	۷۸	۰	۱۰۰	۹۶۲	۳۱	۲	گیلان
۰,۴۵۴	۱,۸۴۶,۵۲۹	۸۳۹	۱۰	۱۷	۵۸	۷	۷۹	۶۲۶	۳۷	۵	لرستان
۰,۵۱۰	۳,۲۳۵,۶۵۴	۱۶۵۰	۱	۲۴	۷۴	۷	۱۹۸	۱۲۸۰	۶۴	۲	مازندران
۰,۳۷۲	۱,۴۸۸,۳۴۳	۵۵۴	۱	۷	۴۴	۰	۶۳	۳۹۳	۴۴	۲	مرکزی
۰,۴۴۰	۱,۶۶۱,۲۰۷	۷۳۱	۵	۱۶	۳۵	۳	۸۹	۵۵۰	۲۵	۸	هرمزگان
۰,۴۱۸	۱,۸۵۰,۷۶۵	۷۷۳	۳	۱۴	۵۴	۱	۸۵	۵۷۵	۳۰	۱۱	همدان
۰,۲۴۵	۱,۱۳۰,۹۵۱	۲۷۷	۲	۴	۴۶	۲	۳۲	۱۵۷	۳۴	۰	یزد
۰,۳۷۷	۷۹,۱۰۳,۰۷۳	۲۴۳۴۰	۹۹	۴۶۶	۱۹۸۰	۸۰	۲۴۲۳	۱۷۵۸۳	۱۵۹۵	۱۱۴	جمع کل/میانگین

فصل پنجم - بحث، تحلیل یافته‌ها، نتیجه‌گیری، پیشنهادات

کل نیروی انسانی بخش سلامت کشور در سال ۱۳۹۴، ۶۶۴۰۷۵ نفر بوده که با توجه به جمعیت ۷۹۱۰۳۰۷۳ نفری نسبت نیروی بخش به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت کشور ۸,۲۲۵ نفر نیرو می‌باشد. به‌طور کلی اکثر این نیروها در بخش دولتی و در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشغول به کار بوده‌اند و این گروه حدود ۷۳٪ از نیروهای شاغل در این بخش را شامل می‌گردند. بیشتر ۲۷٪ نیروهای شاغل در بخش غیردولتی، گروه پزشکی هستند. در کشور ۶۱٪ داروسازان، ۷۴٪ دندان‌پزشکان، ۳۸٪ پزشکان متخصص، ۲۱٪ پزشکان فوق تخصص و ۵۷٪ از پزشکان عمومی در بخش غیردولتی کار می‌کنند. نابرابری در توزیع نیروی بخش سلامت در بخش‌های دولتی و غیردولتی و در میان گروه‌های مختلف شغلی به چشم می‌خورد.

نسبت نیرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت برای بهروز ۴۳۵، فوریت‌های پزشکی ۱۷۸، داروساز ۱۶۷، دندان‌پزشک ۱۴۷، پزشک عمومی ۶۴۴، پزشک متخصص ۳۰۴، پزشک فوق تخصص ۰,۲۵، نیروهای بهداشت ۰,۹۲ و ماما ۴۰۸، و نسبت گروه پرستاری شاغل در بخش بیمارستان به تخت ۱,۳۹ بوده است. همچنین نسبت تخت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت ۱,۲۱۰، آمبولانس ۰,۴۶ و تسهیلات بهداشتی ۰,۳۷۷ می‌باشد.

چنانچه نسبت‌های فوق را با کشورهای منطقه EMRO مقایسه کنیم می‌توان دریافت که ایران اگرچه در نیروی انسانی بخش سلامت نسبت به کشورهایی چون افغانستان، پاکستان، سودان، یمن و سومالی وضع بهتری دارد اما نسبت به کشورهای چون کویت، عمان، عربستان سعودی و اردن از نیروی کار سلامت کمتری برخوردار است و طبیعتاً این وضع در مقایسه با کشورهای چون ترکیه، انگلستان، سوئد و ... نیز بسیار نامناسب‌تر است.

نابرابری در دسترسی به نیروی کار سلامت در میان استان‌های کشور به چشم می‌خورد و این نابرابری برای دسترسی به پزشکان دوچندان است و استان‌های برخوردار نظیر تهران دسترسی بسیار بیشتر به این نیروها دارند. به‌طور مثال تعداد پزشک عمومی به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت در تهران ۱,۱۵۲ (بیشترین) و در سیستان و بلوچستان ۰,۴۱۶ (کمترین) می‌باشد و یا تعداد داروساز به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت در تهران ۰,۵۰۱ (بیشترین) و در سیستان و بلوچستان ۰,۰۸۸ (کمترین) می‌باشد. به نظر می‌رسد که توزیع منابع انسانی تخصصی بخش سلامت به‌نوعی با میزان توسعه‌یافتگی استان‌ها در ارتباط است.

در مورد تسهیلات بهداشتی و درمانی نیز در بخش بهداشت با توجه به دولتی بودن این بخش، تفاوت چشمگیری در سطح دسترسی دیده نمی‌شود اما در بخش درمان و نیز تعداد تخت‌ها تفاوت قابل توجهی عمدتاً با تجمع امکانات در مناطق توسعه‌یافته وجود دارد. تعداد تخت به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت در تهران ۱,۸۷۸ (بیشترین) و در سیستان و بلوچستان ۰,۸۲۲ (کمترین) و در لرستان ۰,۸۸۸ بوده که نشان از نابرابری در توزیع تخت‌ها و احتمالاً با توجه به توسعه‌یافتگی استان‌ها دارد. نکته حائز توجه در خصوص دسترسی به تسهیلات بهداشتی و درمانی، دسترسی به پایگاه‌های اورژانس است که برخلاف

سایر شاخص‌ها است به طوری که تعداد پایگاه اورژانس به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت در استان تهران ۰,۰۱۵ است که کمترین میزان دسترسی است؛ حال آنکه بیشترین مقدار این شاخص در خراسان جنوبی و ۰,۰۷۶ می‌باشد.

با توجه به ضعف بانک‌های اطلاعاتی موجود، استخراج اطلاعات در سطح شهرستان میسر نبود اما با توجه به نابرابری‌های استانی که عمدتاً تحت تأثیر میزان توسعه‌یافتگی مناطق است، پرواضح است که نابرابری‌های شهرستانی نیز وجود داشته و حتی چشمگیر خواهد بود. با توجه به طرح پژوهشی انجام‌شده می‌توان موارد زیر را نتیجه گرفت:

- نظام اطلاعات جامع منابع انسانی بخش سلامت در کشور وجود ندارد و شالوده اصلی برنامه‌ریزی منابع انسانی و شناسایی وضعیت توزیع جغرافیایی این نیروها وجود این نظام اطلاعاتی می‌باشد و نبود این نظام منجر به ایجاد بانک‌ها و سامانه‌های مجزا برای منابع انسانی شده که برنامه‌ریزی بر اساس آن، منجر به عدم یکپارچگی در نگرش به منابع انسانی بخش سلامت و به دنبال آن توزیع نامتعادل منابع انسانی در میان گروه‌های مختلف شغلی و در بخش‌های مختلف کشور می‌گردد. از سوی دیگر عدم وجود این نظام اطلاعاتی منجر به عدم امکان شناسایی دقیق خروجی‌های نظام سلامت و افراد غیرفعال در این بخش می‌گردد.
- عدم وجود تولیت یکپارچه برای منابع انسانی بخش سلامت و وجود واحدهای سیاست‌گذار و برنامه‌ریز برای این گروه و همچنین عدم تعادل عرضه و تقاضای منابع انسانی بخش سلامت منجر به تورم در برخی از گروه‌های شغلی و کمبود نیرو در گروه‌های دیگر گردیده که این امر منجر به عدم تطابق تولید و مصرف نیرو گردیده و خود نابرابری‌های استانی را نیز دامن می‌زند.
- به‌طور کلی دسترسی به نیروی انسانی بخش سلامت و همچنین تسهیلات فیزیکی در اختیار، در سطح کشور نسبت به سایر کشورهای منطقه EMRO در وضعیت متوسط و بافاصله نسبتاً زیاد نسبت به کشورهای کویت، امارات و عربستان سعودی قرار دارد و علاوه بر آن این توزیع در سطح کشور متعادل نیست و در استان‌های مختلف دسترسی به گروه‌های مختلف شغلی و همچنین تسهیلات بسیار متفاوت است. علاوه بر آن در میان گروه‌های مختلف شغلی سهم بخش غیردولتی و دولتی تفاوت می‌کند و افزایش پزشکان شاغل در بخش غیردولتی حاکی از آن است که در نیروهای با سطح تحصیلات بالا تمایل بیشتر به سمت بخش غیردولتی است و این امر با وجود پدیده اشتغال هم‌زمان پزشکان (کار هم در بخش دولتی و هم غیردولتی) اهمیت دوچندان می‌یابد.
- توجه به شاخص‌های توسعه‌یافتگی مناطق در برنامه‌ریزی‌های منابع انسانی دارای اهمیت است به نظر می‌رسد که کارکنان نظام سلامت در استان‌های توسعه‌یافته تجمع بیشتری نسبت به سایر استان‌ها دارند و این مسئله قطعاً در میان شهرستان‌های یک استان نیز صادق است. احتمالاً مزایای نسبی پایین و دشواری کار در مناطق محروم دلایل اصلی این گرایش به مرکز کشور علی‌الخصوص تهران است و بررسی این دلایل و برقراری ارتباط بین شاخص‌های

مختلف مانند رشد اقتصادی و اجتماعی، دوری و نزدیکی به پایتخت و حتی آب و هوا با میزان بهره‌مندی استان‌های مختلف نیز می‌توان موضوع خوبی برای بررسی‌های بیشتر باشد. اگرچه در سال‌های اخیر برای ترغیب گروه‌های مختلف پزشکی به ارائه خدمت در مراکز محروم کشور تدابیر خوبی اندیشیده شده اما به نظر می‌رسد این تدابیر به‌تنهایی کاهش شکاف فاحش مشاهده‌شده کافی نبوده و باید با مکانیسم‌های مختلف و متعدد برای اصلاح وضعیت موجود گام‌های هماهنگ برداشته شود.

- با توجه به طرح پژوهشی انجام‌شده می‌توان موارد زیر را به سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان پیشنهاد داد:
- تشکیل نظام اطلاعات جامع منابع انسانی بخش سلامت در کشور با قابلیت رصد نیروها تا پایین‌ترین سطح تقسیمات کشوری و محل خدمت و همچنین بخش فعالیت و نیروهای فعال و غیرفعال (Human Resource for Health Observatory System)
- ایجاد بخش یا واحدی متولی منابع انسانی بخش سلامت برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی یکپارچه برای نیروها
- تعادل عرضه و تقاضای منابع انسانی بخش سلامت با توجه به تعداد نیرو و گروه‌های مختلف شغلی در استان‌ها و شهرستان‌های کشور
- نامناسب بودن دسترسی به بعضی از گروه‌های شغلی منابع انسانی بخش سلامت همچنین تسهیلات فیزیکی نسبت به کشورهای برخوردارتر منطقه EMRO نظیر امارات یا کویت و نامناسب بودن توزیع این دسترسی در میان استان‌های کشور و شهرستان‌های یک استان
- به نظر می‌رسد راهکار زیربنایی کاهش نابرابری در نظام سلامت، استراتژی سلامت در همه سیاست‌ها و همکاری بین بخشی به‌منظور رفع کمتر توسعه‌یافتگی مناطق هم‌از لحاظ اقتصادی و هم از لحاظ اجتماعی است.
- بازبینی نظام صدور اجازه کار پزشکی با ملاحظه نابرابری‌های جغرافیایی و توسعه‌ای در کشور
- بازبینی در ساختار ارائه خدمات سلامت سطح ۲ و ۳ شبکه با نگاه به UHC
- تطابق عرضه (تولید) نیروی بخش سلامت با نیازهای شغلی و حرفه‌ای این بخش
- توجه به نقش توسعه‌یافتگی، رشد اقتصادی و اجتماعی مناطق و دوری و نزدیکی به پایتخت در جذب نیروهای بخش سلامت بخصوص پزشکان و ایجاد مکانیسم‌های انگیزشی برای سوق نیروها به مناطق کمتر توسعه‌یافته